ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔ.΄ * * * *
ΤΕΥΧΟΣ 164 * * *
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1914 *

ΑΘΗΝΑΙ
ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡ. 12

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ 1 ΔΡ.

"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ,,

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ *ἐτησία δραχμαὶ 12.*

ΓΡΑΦΕΙΑ: *Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α.*

Ἔτος ΙΔ'. Ὀκτώβριος 1914. Τεῦχ. 164

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀνὰ τὰ καλλιτεχνικὰ ἐργαστήρια. Θ. Θωμόπουλος, ὑπὸ *Δ. Ι. Κ.*

Ἡ Μητρόπολις τῶν Ρήμων.

Σύννεφα, ὑπὸ *Παύλου Νιρβάνα.*

Ποικίλη σελίς. (Τὸ πρῶτον μυθιστόρημα. — Τὸ Πιστεύω τοῦ Λαβεδάν. — Ἡ κόμη τοῦ Ὑζαέ. — Ὁ πύργος τῶν κρανίων).

Σημειώσεις ἑνὸς μηνός, ὑπὸ *Λάφριδος.*

Σταλαγματιές, ὑπὸ *Ἀμαράντου.*

Θέατρα Ἀθηνῶν.

Γράμματα καὶ τέχναι.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Βελγικὸν ἱππικόν.

Ρωσσικὸν πυροβολικόν.

Ὑζαέ.

Ἀθηναϊκοὶ τύποι. Ὁ Χατζῆς.

Ἄγγλοι πεζοναῦται.

Χ. Νέζερ.

Ν. Πλέσσας ὡς Γάλλος σαλπιγκτής, Ἀγαθάγγελος, Καμαριέρα.

Η ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΔΗΛΟΙ ὅτι

μηδενὸς ὑποβληθέντος εἰς τὸ προκηρυχθὲν διαγώνισμα τοῦ φιλογενοῦς Εὐσταθίου Εὐγενίδου ἔργου, πρὸς συγγραφὴν ἱστορίας καὶ λαογραφίας τῆς Ραιδεστοῦ, προκηρύσσει ἐκ νέου τὸ διαγώνισμα τοῦτο ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους, ἤτοι:

1ον) Τὰ ὑποβαλλόμενα χειρόγραφα καθαρῶς καὶ εὐαναγνώστως γεγραμμένα δὲν ἐπιστρέφονται, ἀποστέλλονται δὲ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Πρυτανείας ἀνωνύμως μετὰ συνημμένου δελτίου ἐνσφραγίστου, φέροντος ἔνδοθεν μὲν τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως, ἔξωθεν δὲ ρητὸν γεγραμμένον τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ χειρογράφου.

2ον) Τὸ βραβεῖον εἶνε χιλιόδραχμον.

3ον) Τὰ χειρόγραφα γίνονται δεκτὰ μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1915.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Σεπτεμβρίου 1914.

Ὁ Ἀντιπρύτανις

Ι. Ε. ΜΕΣΟΛΩΡΑΣ

Ὁ Ὑπογραμματεὺς

Ν. Π. Σουβλάκης

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Πριέργῳ.— *Ἡ ἔμπνευσις τῆς Διεθνοῦς Ἐκθέσεως τοῦ βιβλίου ἐν Λειψίᾳ ὀφείλεται εἰς τὸν Λουδοβίκον Volkmann.*

Κληρωτῷ.— *Ὁ Γερμανικὸς στρατὸς στοιχίζει ἤδη ἡμερησίως 40 ἑκατομμύρια. Τὸ αὐτὸ περίπου ποσὸν πρέπει νὰ ὑπολογίσωμεν διὰ τὴν Γαλλίαν καὶ Ἀγγλίαν. Περισσότερα ἡ Ρωσσία καὶ ὀλιγώτερα ἡ Αὐστρία.*

Φίλῳ.—*Τὸ εὑρεθὲν εἶνε λιμπρέττο ἀγνώστου μελοδράματος τοῦ Μπιζέ, ὁ «Σήδ». Εἶχε λησμονηθῇ, μεταφερθὲν κατὰ τὴν πυρκαϊὰν τῆς «Γαλλικῆς κωμῳδίας» εἰς ἓν ὑπόγειον.*

Σ. Τ.—*Ἐσφαλμένως ἐγράφη ὅτι ὁ Μὰξ Λίντερ, ὁ βασιλεὺς τοῦ Κινηματογραφικοῦ γέλωτος, ἐφονεύθη μαχόμενος. Ἐτραυματίσθη εὐτυχῶς ἀκαδένως.*

Μ.—*Μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου ἰδοὺ ὁ ἀπολογισμὸς τῶν ἐπιθεωρήσεων: 117 φορὰς παρεστάθη συνεχῶς ἡ «Σκοῦπα»—ρεκὸρ ἀξιοζήλευτον,— 72 τὰ Ἐπινίκεια, 63 τὸ Α.Ο.Α.Ο., 62 τὰ Παραπήγματα, 56 τὸ «Τσάκαρο». Παναθήναια καὶ Πανόραμα ὑπελείφθησαν. Τὰ περισσὰ Παναθήναια μὲ τὰς ἐφετεινὰς παραστάσεις ἀνῆλθον εἰς 211 φοράς.*

ΤΟ ΣΟΥΤΣΕΙΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

Η ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Δηλοῖ:

ὅτι, μηδενὸς ἔργου ὑποβληθέντος εἰς τὸ Σουτσειον φιλοσοφικὸν διαγώνισμα πρὸς συγγραφὴν ἔργου, οὗ τὸ θέμα «Αἱ Πλατωνικαὶ μελέται κατὰ τὸν ἑνδέκατον αἰῶνα καὶ ἡ σχέσις αὐτῶν πρὸς τὰ ἄλλα Ἑλληνικὰ φιλοσοφήματα» εἶχεν ὁρίσει ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολή, παρατείνεται ἡ προθεσμία πρὸς ὑποβολὴν τῶν ἔργων μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1915 καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους, ἤτοι:

1) Τὰ ὑποβαλλόμενα χειρόγραφα καθαρῶς καὶ εὐαναγνώστως γεγραμμένα δὲν ἐπιστρέφονται, ἀποστέλλονται δὲ εἰς τὴν Πρυτανείαν ἀνωνύμως μετὰ συνημμένου δελτίου ἐσφραγισμένου, φέροντες ἔνδοθεν μὲν τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως, ἔξωθεν δὲ τὴν ρῆσιν, ἣν θὰ ἔχῃ ὁ συγγραφεὺς γεγραμμένην καὶ ἐπὶ τῆς πραγματείας αὐτοῦ.

2) Εἰς μὲν τὸν συγγραφέα τοῦ βραβευθησομένου ἔργου θ' ἀπονεμηθῇ χιλιόδραχμον γέρας, τὸ δὲ ἔργον αὐτοῦ θὰ τυπωθῇ ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου δαπάναις αὐτοῦ.

3) Εἰς τὸν διαγωνισμὸν γίνονται δεκτοὶ μόνον Ἕλληνες.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18ῃ Σεπτεμβρίου 1914.

Ὁ Ἀντιπρύτανις

Ι. Ε. ΜΕΣΟΛΩΡΑΣ

Ὁ Ὑπογραμματεὺς

Ν. Π. Σουβλάκης

COURS ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΟΣ ΜΑΡΙΑΣ ΣΚΟΥΦΟΥ

Σχέδιον, pastel, ἐλαιογραφίαι, ὑπαιθρον. Δέχεται μαθητρίας ἀπὸ 1 8/βρίου. Ὁδὸς Κωνσταντίνου Παλαιολόγου 8.

ΑΤΕΛΙΕ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Διὰ δεσποινίδας σπουδαζούσας ζωγραφικήν.— Σχέδιον, ἐλαιογραφία κλπ.— Ἀτελιὲ κ. **Εὐαγγέλου Ἰωαννίδου**, ἐν τῷ Ζαππείῳ 9—12 καθ' ἑκάστην.

"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ"

Παρακαλοῦνται οἱ καθυστεροῦντες τὴν συνδρομήν των, ὅπως ἀποστείλωσιν αὐτὴν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Διεύθυνσιν τῆς «Πινακοθήκης», ἀφαιροῦντες τὰ ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς.

Εἰς τοὺς καθυστεροῦντας διακόπτεται ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου.

ΕΡΓΑ

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ. Σελ. 208.—Δρ. 3.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ. Διηγήματα εἰκονογραφημένα Σελ. 64.—Δρ. 2.

ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ. Πεζὰ ποιήματα μετὰ χρωματιστῶν εἰκόνων. Σελ. 174.—Δρ. 3.

ΣΑΤΥΡΑΙ. Διηγήματα. Σελ. 64.—Δρ. 2.

ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΕΙΣ. Πεζὰ ποιήματα μετ' εἰκόνων Σελ. 64.—Δρ. 1.

ΣΕΛΙΔΕΣ. Διηγήματα. Σελ. 128.—Δρ. 2.

ΦΥΛΛΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ. Ἐντυπώσεις καὶ σκίψεις. Σελ. 84.—Δρ. 1.

ΑΝΑΓΛΥΦΑ. Διηγήματα. Σελ. 64.—Δρ. 1.

Πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖά μας
Διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Πινακοθήκης» εἰς τὸ
ἥμισυ τῆς τιμῆς.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

ΤΟ "ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ,, *πίναξ Ν. Γύζη Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα Δρ. 1. Ἐπὶ χωνδροῦ χάρτου δραχ. 3.*

"ΔΥΟ ΠΟΝΟΙ,, *δρᾶμα Φρ. Κοππέ, κατὰ μετάφρασιν Ἄγιδος Θέρου. Ἐπὶ Ὀλλανδικοῦ χάρτου δρ. 1.*

ΤΟ "ΜΑΥΣΩΛΕΙΟΝ,, *δρᾶμα Ν. Λάσκαρη καὶ Π. Δημητρακοπούλου δρ. 1.*

ΤΟ "ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ,, *πίναξ Φρίξου Ἀριστέως. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα δρ. 1.*

Η "ΜΙΚΡΑ ΕΠΑΙΤΙΣ,, *πίναξ L. Perrault. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα δρ. 1.*

Η "ΑΙΩΡΑ,, *πίναξ Vigor. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα δρ. 1.*

Ο "ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΝΥΜΦΗΣ,, *Πίναξ Rochegrosse. Φωτοτυπία δρ. 1.*

Ο "ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ,, *Τρίχρωμος φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα. Πίναξ Bénnet δρ. 1.*

ΤΟ "ΟΝΕΙΡΟΝ,, *G. Bargelini Φωτοτυπία δρ. 1.*

Ο "ΖΕΥΞΙΣ ΕΚΛΕΓΩΝ ΠΡΟΤΥΠΟΝ, *πίναξ Vincent. Φωτοτυπία δρ. 1.*

Ο "ΕΝΤΑΦΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ Δ'ΟΡΓΑΖ,, *πίναξ Δ. Θεοτοκοπούλου. Φωτοτυπία δρ. 1.*

"ΔΟΜΗΝΙΚΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ,, *Καλλιτεχνικὴ καὶ ἱστορικὴ μελέτη ὑπὸ Ι. Καραβία, δρ. 1.*

"ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ,, *Πίναξ J. Knopp. δρ. 1.*

Διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς "Πινακοθήκης,, εἰς τὸ
ΗΜΙΣΥ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ

ΤΟΜΟΙ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

Ἀπὸ τοῦ Α' μέχρι τοῦ ΙΔ' ἔτους

εὑρίσκονται εἰς τὸ γραφεῖον μας τιμώμενοι οἱ χρυσόδετοι ἕκαστος δρ. 15, οἱ ἁπλόδετοι δρ. 12.

Διὰ τοὺς ἀγοράζοντας πλήρη σειρὰν γίνεται ἔκπτωσις 25 τοῖς ο)ο.

Καλύμματα χρυσόδετα

τῆς "Πινακοθήκης,

ὅλων τῶν ἐτῶν πωλοῦνται εἰς τὸ γραφεῖον μας ἀντὶ δρ. ***δύο*** ἕκαστον.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ
"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ"

Κομψὸς τόμος ἐκ 256 σελίδων

Μελέται φιλολογικαί, καλλιτεχνικαί, ἱστορικαί, ἐπιστημονικαί, διηγήματα, ποιήσεις, εἰκόνες ἔργων ζωγραφικῆς.

Τιμᾶται διὰ τοὺς συνδρομητάς μας δρ. 1. Διὰ τοὺς μὴ τοιούτους δρ. 3. Εἰς τοὺς νέους ἐγγραφομένους συνδρομητὰς ἀποστέλλεται δωρεάν.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια.

Τροποποιηθείσης τῆς κλίμακος τῶν τόκων τῶν εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια νέων ἐντόκων καταθέσεων ἐν ὄψει ἢ ἐπὶ προθεσμίᾳ, δηλοποιεῖται, ὅτι ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1909 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος δέχεται παρά τε τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασιν αὐτῆς καταθέσεις εἰς τραπεζογραμάτια ἀποδοτέας ἐν ὄψει ἢ ἐν ὡρισμενῃ προθεσμίᾳ ἐπὶ τόκῳ'

1) 1)2 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ τὰς ἐν ὄψει ἀποδοτέας καταθέσεις μέχρι ποσοῦ δρ. 10.000 πέραν τοῦ ποσοῦ τούτου τοῦ τόκου ὁριζομένου εἰς 1 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος. Αἱ καταθέσεις αὗται γίνονται δεκταὶ καὶ εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμόν, παραδιδομένου τῷ καταθέτῃ βιβλιαρίου λογαριασμοῦ καὶ βιβλιαρίου ἐπιταγῶν.

2 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἓξ μῆνας τοὐλάχιστον.

2) 1)2 τοῖς κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἓξ μῆνας τοὐλάχιστον.

3 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ δύο ἔτη τοὐλάχιστον.

3 1)2 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ τέσσαρα ἔτη τοὐλάχιστον.

4 τοῖς ο)ο διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ πέντε ἔτη τοὐλάχιστον, ὡς καὶ διὰ τὰς πέραν τῶν πέντε ἐτῶν, ἢ τὰς διαρκεῖς.

Καταθέσεις εἰς χρυσὸν

Δέχεται ἔτι ἐντόκους καταθέσεις εἰς χρυσόν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας Ἀγγλίας, ἀποδοτέας ἐν ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ ἢ διαρκεῖ, ἐπὶ τόκῳ

1 1)2 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ καταθέσ.							6 μηνῶν τοὐλάχ.
2	»	»	»	»	»	»	1 ἔτους
2 1)2	»	»	»	»	»	»	2 ἐτῶν
3	»	»	»	»	»	»	4 ἐτῶν
4	»	»	»	»	»	»	5 ἐτῶν

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνώνυμοι.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται παρὰ τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταθέτου παρὰ τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπέζης εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις.

Πρὸς τοὺς κ. κ. Ὑδροληπτας τῆς πόλεως Ἀθηνῶν.

Προσκαλοῦνται οἱ κ. κ. ὑδροληπται ὅπως προσέλθωσιν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Δήμου καὶ καταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον τοῦ ὕδατος τρέχοντος ἔτους, καθόσον ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ ὑδραυλικὴ ὑπηρεσία τοῦ Δήμου θὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ὕδατος.

(Ἐκ τοῦ ὑδραυλικοῦ τμήματος τοῦ Δήμου Ἀθηναίων).

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΣΙΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ — Ὁδὸς Ἑρμοῦ

Πλοῦτος γραφικῆς ὕλης. — Ἔντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά. — Ἐργοστάσιον φακέλλων τέλειον. — Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων παντὸς εἴδους καὶ πάσης ποιότητος. Χάρτης ἐφημερίδων. — Ἐπιστολικὰ δελτάρια.

Εὐθηνία, ἀκρίβεια, ταχύτης.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΕΠ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 10

Τὸ καλλιτεχνικώτερον φωτογραφεῖον τῶν Ἀθηνῶν. — Μηχανήματα τέλεια. — Ταχύτης. Τιμαὶ ἀσυναγώνιστοι.

Μεγεθύνσεις καλλιτεχνικαί.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
ΤΗΣ Β. ΑΥΛΗΣ
ΜΙΧ. ΑΡΝΙΩΤΟΥ

Ὁδὸς Πραξιτέλους ἀριθ. 42

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Καλλιτεχνικὴ ἐργασία

Τιμαὶ συγκαταβατικαὶ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΗΣ

Γλύπτης

Διπλωματοῦχος τῆς Καλλιτεχν. σχολῆς Ἀθηνῶν.

Ἐργαστήριον ἐν τῇ ὁδῷ Ἀναπαύσεως

Τμῆμα μνημείων

Ἀναλαμβάνει τὴν κατασκευὴν καλλιτεχνικῶν μνημείων, ἀνδριάντων, προτομῶν, διακοσμήσεων.

Βελγικὸν ἱππικὸν ἕτοιμον πρὸς ἐπίθεσιν

ΑΝΑ ΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

(Σημειώσεις ἑνὸς ἐπισκέπτου.)

Ἡ ἀνησυχία ἐνδεχομένης νέας πολεμικῆς περιπλοκῆς, ἠμπόδισαν τὴν ἐκδήλωσιν τῆς καλλιτεχνικῆς κινήσεως, ἥτις κατόπιν τῶν νικηφόρων πολέμων, θὰ ἐξώρμα μὲ νέαν ζωὴν καὶ νέας ἐλπίδας. Ἐν τούτοις ἐγένετο καλλιτεχνικὴ ἐργασία ἀθόρυβος καὶ ἀφοῦ συνολικὴ ἔκθεσις δὲν πρόκειται νὰ μᾶς δείξῃ τὰς νεωτέρας προόδους, ἐπιβάλλεται μία ἐπίσκεψις εἰς τὰ καλλιτεχνικὰ ἐργαστήρια, ὅπου ἡ τέχνη ὀρωδοῦσα πρὸ τῶν ἀνησυχητικῶν φημῶν, ἀναμένει τὴν εὔκαιρον στιγμὴν διὰ νὰ ταυτίσῃ τὰς πτέρυγάς της ἔξω τοῦ καταφυγίου της.

Τὸ Ζάππειον εἶνε σήμερον τὸ Ἄσυλον τῆς Ἀθηναϊκῆς Τέχνης. Ἀφοῦ δὲν κατωρθώθη ἡ χρῆσις αὐτοῦ διὰ γενικωτέρας ἐκθέσεις, ἃς χρησιμοποιῆται τοὐλάχιστον πρὸς ὑποστήριξιν τῆς φερεοίκου Τέχνης. Εἰς τὰς εὐρείας, ὅσον καὶ ψυχρὰς αἰθούσας του μετέφερον τὰς καλλιτεχνικὰς ἀποσκευάς των ἱκανοὶ ζωγράφοι καὶ γλύπται. Ἐκεῖ ὁ Χατζῆς, ὁ Μαθιόπουλος, ὁ Ἰωαννίδης, ὁ Κοντόπουλος, ὁ Ροῦμπος ἐκ τῶν ζωγράφων καὶ ὁ Θωμόπουλος, ὁ Συννέφας, ὁ Δημητρίου ἐκ τῶν γλυπτῶν.

Τὸ μεγαλείτερον διαμέρισμα κατέχουν οἱ κ.κ. Χατζῆς, Θωμόπουλος, καὶ Συννέφας, διαιρέσαντες αὐτὸ εἰς καλιάς. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐσφηνωμένον ἓν... κοιμητήριον καλλιτεχνικόν: Τὸ ἐργαστήριον τοῦ πρὸ μηνῶν ἀποθανόντος γλύπτου Παρλιάρου. Ἂς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τοὺς ζῶντας, τοὺς πλήρεις σφρίγους χωροῦντας εἰς τὴν λεωφόρον τῆς Ἀναγεννήσεως.

Θωμᾶς Θωμόπουλος

Τὸ σπουδαστήριον τοῦ γλύπτου κ. Θωμοπούλου, εἶναι τὸ εὐρύτερον ὅλων τῶν ἄλλων ἐργαστηρίων καὶ τὸ μᾶλλον κατάφορτον ἐξ ἔργων. Ὁ κ. Θωμόπουλος εἶναι ἐργατικώτατος. Πορὰ τὰς δυσμενεῖς διὰ τὴν ἀνωτέρικτον Ἑλλ. τέχνην συνθήκας, εἶνε ἀφωσιωμένος εἰς τὸ μέγα ἔργον, τὸ ὁποῖον φιλοδοξεῖ ν' ἀφήσῃ.

Τὸ ἀνύσηχον πνεῦμα του, ἡ ἐκλεκτὴ μόρφωσίς του, ἡ ὁρμή του πρὸς κάτι ἀνώτερον, ἡ ἔμφυτος καλαισθησία τὸν ὁδηγοῦν εἰς ἓν ἀνώτερον ἐπίπεδον καὶ τὸν ἐπέβαλον ἤδη ὡς ἡγέτην σήμερον, μετὰ τοῦ Κωνσταντ. Δημητριάδου, τῶν ζώντων Ἑλλήνων γλυπτῶν. Εἰς τὸ ἐργαστήριόν του κυρίως μᾶς ἐλκύουν καὶ μᾶς ἐνδιαφέρουν τὰ νέα ἔργα του. Εἰς τὸ πρῶτον διαμέρισμα τοῦ ἐργαστηρίου του δεσπόζει ὁ «Πόλεμος», μικρογραφία μνημειώδους ἔργου. Ὄρθιος ἕνας ἀνήρ, τὸ σῶμα τοῦ ὁποίου ὤργωσεν ὁ κάματος, μὲ στυγνὴν ὄψιν κρατεῖ στεφάνια, μὲ τὰ ὁποῖα στεφανώνει τὰ κάτωθεν αὐτοῦ θύματα τῆς πολεμικῆς καταστροφῆς, τὰ ὁποῖα συμφύρονται ὡς ἕνας πολτὸς σαρκῶν — πολεμισταὶ καὶ γυναικόπαιδα καὶ ἵπποι δίπλα εἰς τηλεβόλα καὶ σάλπιγγας — ὅλα εἰς τὴν ἀκινησίαν τοῦ θανάτου συμβολίζοντα οὕτω ἕνα μακελειό, οἷος εἶνε σήμερον ὁ πόλεμος μὲ τὰς νεωτέρας ἐφευρέσεις τῆς ἐξοντώσεως — ἄγριος, ἐξοντωτικός. Ὁ Πόλεμος φέρει πτέρυγας μόλις φυομένας καὶ ἐξορμούσας πρὸς τ' ἄνω. Θὰ ἀπορήσῃ τις, ποίαν σχέσιν ἔχουν μὲ τὸν πόλεμον αἱ πτέρυγες καὶ διατί καινοτομῶν ὁ καλλιτέχνης τὰς μετέφερεν ἐκ τῶν ἀνθηρῶν ὡμοπλάτων τῆς Νίκης εἰς τὰς τοῦ στιβαροῦ καὶ καταστρεπτικοῦ πολεμάρχου. Ὁ καλλιτέχνης συμβολίζει τὰς Νέας ἰδέας αἱ ὁποῖαι ἤρχισαν νὰ πτεροφυοῦν καὶ αἱ ὁποῖαι θὰ καταλήξουν μίαν ἡμέραν διὰ τοῦ σοσιαλισμοῦ εἰς τὴν γενικὴν εἰρήνευσιν. Εἶνε τοῦτο ἴσως εἰς εὐσεβὴς πόθος, μία ὀνειροπόλησις μελλοντική, ὡς εἶνε καὶ τὸ συνέδριον τῆς Χάγης. Ἀλλὰ δὲν ἀποκλείεται ἕνας καλλιτέχνης νὰ βλέπῃ μακρύτερα τῶν συγχρόνων του. Τὸ ἔργον αὐτὸ ἔπλασεν εὐθὺς μετὰ τοὺς ἰδικούς μας πολέμους. Ποῦ νὰ ἐφαντάζετο ποίαν κερδοφόλον ἀπάντησιν ἐπεφύλασσεν εἰς τὰς ὀπτασίας του ἡ Εὐρωπαϊκὴ διπλωματία! Εἰς τὴν βάσιν, ἐφ' ἧς ὑποτίθεται ὅτι ῥέει τὸ αἷμα τῶν θυμάτων εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας προβάλλει ἀνὰ μία Σφίγξ αἰνιγματώδης. Ὅταν τὸ ἔργον ἐκτελεσθῇ ἐπὶ ἐρυθροῦ γρανίτου μὲ ὀρειχαλκίνους τὰς παραστάσεις, θὰ ἔχῃ μίαν ἐπιδλητικὴν ὄψιν, ἀνταξίαν τοῦ μεγάλου θέματος.

Δεύτερον, ἔτι μεγαλεπήβολον μνημεῖον, ὀγκωδέστερον καὶ πολυσυνθετώτερον τοῦ πρώτου, κυριαρχοῦν τοῦ δευτέρου διαμερίσματος, μὲ ἕνα πρασινωπὸν χρωματισμόν, εἶνε τὸ «Πολεμικὸν μνημεῖον». Ὁ Βασιλεύς μας ἐπὶ θυμοειδοῦς ἵππου, ἔχοντος ἀνωρθωμένους τοὺς ἐμπροσθίους πόδας, καταπατοῦντος ὀπίσθεν λάφυρα, ὁδηγεῖ τὸν κάτωθι εἰκονιζόμενον στρατόν του εἰς τὴν δόξαν, ἐνῷ ἡ Νίκη ἀσφαλῆς διὰ τὸ ἀποτέλεσμα, κρατεῖ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν προτεταμένων στεφάνους τιμῆς διὰ τοὺς θριαμβευτάς. Ὁ γενικὸς χαρακτὴρ τοῦ ἔργου εἶνε ἡ ὁρμή, διαφαινομένη εἰς τὴν κίνησιν τοῦ στρατοῦ, ὃν ἠλεκτρίζει τὸν Βασιλικὸν σύνθημα: «Ἐμπρός, πάντοτε ἐμπρός!» Κάτωθεν τοῦ ἱππίου ἀνδριάντος καὶ ἀνω,τῆς βάσεως παρατάσσονται ἐν αὐστηρᾷ γραμμῇ ἀρχαῖαι ἀνάγλυφα, εἰκονίζοντα τὴν παλαιὰν δόξαν, κάτωθεν τὰ νικηφόρα στρατεύματα τῶν δύο τελευταίων πολέμων, ἐνῷ εἰς τὴν βάσιν θὰ χαραχθοῦν Βυζαντιναὶ παραστάσεις μὲ τὸν δικέφαλον ἀετὸν ἵνα οὕτω δειχθῇ ἡ ἱστορικὴ ἑνότης τοῦ Ἑλλ. ἔθνους καὶ τὰ συνεχῆ κατὰ τὴν ἱστορικὴν αὐτοῦ σταδιοδρομίαν μεγαλουργήματα. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου αὐτοῦ θὰ ἀπαιτήσῃ βεβαίως μέγα χρηματικὸν ποσόν, περὶ τὰ δύο ἴσως ἑκατομμύρια. Ἀλλὰ θὰ εἶνε ὁ μεγαλαπρεπέστερος αἰώνιος συμβολισμὸς μιᾶς μεγάλης δόξης. Τὸ ποσὸν ἂς μὴ φανῇ ὑπερβολικόν. Ὅταν ἡ Ἰταλία διὰ τὸ μνημεῖον τοῦ Βικτώρος Ἐμμανουὴλ ἐδαπάνησεν 100 ὅλα ἑκατομμύρια, καὶ οἱ Γερμανοὶ διὰ νὰ τιμήσουν τὴν μάχην τῆς Λειψίας ἐδαπάνησαν 7,500,000 φράγκων, ἡ Ἑλλὰς μὲ ὅλας τὰς ἀναλογίας πρέπει νὰ διατωνίσῃ τὰ μεγάλα σύγχρονα κατορθώματα, δι' ὧν ἀπηλευθερώθησαν μυριάδες ἀδελφῶν. Τὸ μνημεῖον αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐξωτερικῶς θὰ εἶνε ἐπιβλητικόν, ὕψους 20 μέτρων, θὰ ἔχῃ εἰς τὰς βάσεις πύλας, δι' ὧν θὰ εἰσέρχεται τις εἰς ἓν μουσεῖον τοῦ Πολέμου, περιέχον λάφυρα καὶ τοιχογραφίας τῶν μαχῶν. Θὰ κατασκευασθῇ ἀπὸ γρανίτην καὶ μάρμαρον καὶ ὀρείχαλκον καὶ θὰ ἔχῃ καὶ ζωγραφικὰς συγχρόνως ἀπεικονίσεις. Τὸ ὄνειρον τοῦ καλλιτέχνου θὰ πραγματοποιηθῇ; Ἡ πίστις εἰς τὸ μέλλον τοῦ Ἔθνους δίδει καταφατικὴν ἀπάντησιν.

★

Ἄλλα ἔργα, τελειωμένα αὐτά. Προτομὴ τοῦ Χαρίλαου Τρικούπη ἐπὶ μαρμάρου κατὰ παραγγελίαν ὁμογενοῦς θαυμαστοῦ του, ἐπιθυμοῦντος νὰ μείνῃ ἄγνωστος. Ἀπὸ τῆς κατατομῆς θεωμένη ἡ προτομὴ ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα, ἐν γένει δὲ διασώζει τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἀέρα φυσιογνωμίαν τοῦ ἐπιφανοῦς πολιτευτοῦ. Εἰς τὴν βάσιν ἔχει χαραχθῇ ἡ ὑπογραφή του. Ὁ καλλιτέχνης ἔχει πλάσῃ καὶ ἓν σχέδιον μνημείου τοῦ Τρικούπη, ἀνδριάντος ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς βάσεως.

Μαρμαρίνη προτομὴ τοῦ Ἀμερικανοῦ ζωγράφου, τοῦ τόσον γνωρίμου παρ' ἡμῖν κ. Η. Σουὰν μᾶς τὸν παρουσιάζει ὁλοζώντανον, καίτοι δὲν ἔχει ἐντελῶς τελειώσῃ. Ἄλλη προτομὴ μαρμαρίνη, ἡ τοῦ Σμυρναίου ποιητοῦ κ. Μιχ. Ἀργυροπούλου καὶ ἓν ἀνάγλυφον τοῦ ἀποθανόντος λογίου καὶ δημοσιογράφου Μακρῆ.

Ὁ πληγωμένος πολεμιστὴς τοῦ 1913. Ἕνας στρατιώτης τραυματίας θνήσκων πίπτει, ἐνῷ ὄπισθέν του, ἄλλος συνοπλίτης εἶνε ἤδη νεκρός. Κάτωθεν, ἐπὶ τῆς βάσεως Νίκαι ἀλληλοκρατοῦνται διὰ στεφάνων, οὓς κρατοῦν μὲ προτεταμένας τὰς χεῖρας. Ὁ καλλιτέχνης εἰς τὴν ὡραίαν αὐτὴν παράστασιν ἐνεπνεύσθη ἐκ τῶν στίχων τοῦ Σολωμοῦ.

Κόρη ἐκπνέουσα, γυρμένη εἰς τὸ προσκέφαλον, αἰσθανομένη ἐγγίζοντα τὸν θάνατον, τὸν ὁποῖον ὁραματίζεται μὲ ἀνοικτοὺς ὀρθαλμούς. Εἶνε ἐμπνευσμένον ἀπὸ τὸ ὡραῖον ποίημα τοῦ Μαρκορᾶ, τὸ «Παράπονο τῆς πεθαμένης».

Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἡ ἐκφραστικὴ μορφὴ τῆς πρώτης αἰσθαντικῆς Ἑλληνίδος συγγραφέως, τῆς κ. Γαλατείας Καζαντζάκη (Πετρούλας Ψηλορείτου) μαρμαρωμένη. Προτομὴ εἶνε καὶ ὅμως φαίνεται σὰν νὰ ἀπεσπάσθη ἀπὸ καμμίαν συμβολικὴν ποιητικὴν σύνθεσιν. Ἔχει ὅλην τὴν μυστικοπάθειαν ἥτις διακρίνει τὰ ἔργα της. Δι' αὐτὸ τὸ κεφάλι εἶχε δίκαιον ὁ καλλιτέχνης νὰ μᾶς εἰπῇ: «Εἶνε ἀπὸ τὰ καλλίτερά μου. Αὐτὸ μιὰ μέρα θὰ μπῇ εἰς Μουσεῖον». Δὲν εἶνε περιαυτολογία. Τὸ ἔπλασε μὲ μίαν διαίσθησιν, μὲ μίαν ἀγάπην καὶ κατώρθωσε νὰ μὴ κάμῃ μίαν ἄψυχον κεφαλήν, ἀλλὰ μίαν παλλομένην ψυχήν. Ὅταν δὲ χρωματισθῇ, θὰ φανῇ ἔτι ζωηροτέρα ἡ εἰλικρινὴς προσπάθεια τοῦ καλλιτέχνου. Εἰς ἔκφρασιν ἀλλὰ καὶ λεπτότητα ἀμιλλᾶται καὶ ἡ προτομὴ τῆς κ. Φωκᾶ, καθ' ἣν στιγμὴν ψάλλει. Ἡ τέχνη τῆς δίδει σχεδὸν μίαν νεότητα.

Ὁ κ. Θωμόπουλος ἐφιλοτέχνησε καὶ δύο ἀναμνηστικὰς πλάκας τῶν πεσόντων ὑπὲρ Πατρίδος. Μίαν ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν διὰ νὰ ἐντειχισθῇ εἰς τὰς ἐκκλησίας—διατί ὄχι καὶ εἰς τοὺς στρατῶνας;—καὶ ἄλλην ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἵνα κοσμήσῃ τὰς προσόψεις τῶν Δημοτικῶν σχολείων. Ἡ πρώτη φέρει ὡς προμετωπίδα τὰ ἐμβλήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους: Στέμμα βασιλικόν, σημαίας, τηλεβόλα, δάφνας καὶ τὸν Δικέφαλον ἀετὸν ἐν ἁρμονικῷ συμπλέγματι. Ἑκατέρωθεν φέρει δύο Βυζαντινὰ κοσμήματα, ὡς στερεώματα τῆς πλακὸς ἐπὶ τοῦ τοίχου, μὲ δικέφαλους ἀετούς. Κάτωθεν θὰ γραφοῦν τὰ ὀνόματα τῶν πεσόντων κατὰ τοὺς δύο πολέμους χωριανῶν. Ἡ πλὰξ θὰ εἶνε μαρμαρίνη, ὁ δὲ χαλκὸς ἐξ οὗ θὰ χυθοῦν τὰ ἐμβλήματα θὰ ληφθῇ ἐκ πολεμικῶν λαφύρων τοῦ Ἑλλ. στρατοῦ. Ἡ δευτέρα πλὰξ—ἡ καὶ καλλιτέρα—εἶνε ἀνάγλυφος καὶ εἰκονίζει τὴν Δόξαν πανυσίπτερον καὶ κρατοῦσαν δύο στεφάνους, διὰ τοὺς δύο πολέμους, κάτωθεν δὲ προβάλλει ἀπὸ μίαν δάφνην μὲ τὸν δικέφαλον ἀετόν, ὁ στρατηλάτης Βασιλεύς. Κάτωθεν ἴσως χαραχθῇ ὄρθιος ἐζωνος καὶ παραπλεύρως θὰ ἀναγραφοῦν τὰ ὀνόματα τῶν πεσόντων. Ἡ πλὰξ θὰ εἶνε μεταλλίνη.

Ὁ κ. Θωμόπουλος, ὅστις διακρίνεται ὄχι μόνον διὰ τὴν πλαστικότητα καὶ τὴν γραμμήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἰδιορρυθμίαν, πρῶτος εἰσήγαγε παρ' ἡμῖν τὴν ἐγχρωμον γλυπτικήν, ἥτις συνδυάζει τὴν ζωντανότητα τῆς ζωγραφικῆς μὲ τὴν πλαστικότητα τοῦ μαρμάρου. Πρὸ δεκαπενταετίας ἀπεπειράθη καὶ παρουσίασε τὰ «Μάτια τῆς ψυχῆς». Ἤδη ἐφιλοτέχνησε τὸ «Πάτερ ἡμῶν». Ἕνα παιδὶ προσεύχεται. Φαίνεται μόνον ἡ κεφαλή του· καίτοι ἡ φυσιογνωμία δὲν ἔχει ὡραιότητα μορφῆς, ἐν τούτοις ἡ ἔκφρασις προδίδει παιδικὴν ἀγνότητα, θρησκευτικὴν προσήλωσιν, ἔχει δέ τι τὸ διακοσμητικόν.

Ὁ κ. Θωμόπουλος καὶ ἄλλα ἔργα του θὰ χρωματίσῃ, μὲ ἕνα ἁπλοῦν, μόλις διαφαινόμενον χρῶμα, ὥστε νὰ μὴ κυριαρχῇ τοῦ μαρμάρου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιβλητικὴ λευκότης ἐνέχει μεγαλεῖον, ὅπερ δὲν ἔχει ἡ ζωγραφική.

★

Ὁ καλλιτέχνης παρηκολούθησε τὴν δράσιν τοῦ ναυτικοῦ κατὰ τὸν πόλεμον. Καὶ ἀπεκόμισεν ἐκ τῶν ἐντυπώσεών του μίαν ὡραίαν ἔμπνευσιν, τὴν «Νίκην τοῦ Ναυτικοῦ», καὶ καλλιτεχνικώτατα μεταλλία τῶν πρωτεργατῶν τῆς ναυτικῆς δόξης. Ἡ Νίκη εἰκονίζεται ὡς νὰ ἐξορμᾷ, νεωτέρα ἀδελφὴ τῆς Νίκης τῆς Σαμοθρᾴκης, ἐνῷ κάτωθεν εἶνε χαραγμένον ἓν θωρηκτόν. Τὸ πρόπλασμα ἐφιλοτέχνησεν ἐπιβαίνων τοῦ «Κανάρη», μετὰ τὴν ναυμαχίαν. Εἰς μεταλλία εἰκόνισε τὸν ναύαρχον κ. Κουντουριώτην, τὸν κυβερνήτην τοῦ «Ἀβέρωφ» κ. Δούσμανην ἐν τῷ γραφείῳ του, τὸν πλοίαρχον κ. Γούδαν, τὸν κυβερνήτην τοῦ «Κανάρη» κ. Δόσιον καὶ τὸν τετιμημένον τορπιλλητὴν κ. Βότσην, μὲ τὴν ἀπεικόνισιν κάτωθεν τοῦ ἡρωϊκοῦ τορπιλλοβόλου του. Ὅλα αὐτὰ ἐσχεδίασε κατὰ τὴν ἐν Μούδρῳ διαμονήν του.

Ἀλλ' ὁ γλύπτης Θωμόπουλος εἶνε καὶ ζωγράφος. Ἔχει δώσῃ πολλὰ δείγματα μιᾶς πρωτοτύπου καὶ ἰσχυρᾶς τέχνης. Εἰς τὴν νέαν παραγωγὴν ἀνήκει καὶ εἰς ζωγραφικὸς πίναξ, ὁ «Ὄρθρος τῶν ψυχῶν». Εἶνε ἐμπνευσμένος ἐκ τοῦ ὁμωνύμου γνωστοτάτου ποιήματος τοῦ κ. Γρυπάρη. Ὁ ποιητὴς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὀνειροπολήσῃ ἱκανώτερον καλλιτέχνην, διὰ νὰ ἀποδώσῃ τῶν στίχων του τὴν παραστατικὴν δύναμιν. Εἶνε μεγάλων διαστάσεων πίναξ. Εἰς τὰς δραδυνὰς ἀνταυγείας ὁ σαλπιγκτὴς σαλπίζει· γύρω του, τῆς μάχης τὰ λείψανα. Ψηλὰ κοράκια φτερουγίζουν· εἶνε αἱ ψυχαὶ τῶν πεσόντων. Ὁ κ. Θωμόπουλος εἶνε ὁ μόνος—ἐξαιρέσει τοῦ κ. Ἰακωβίδου, ἐμπνευσθέντος ἐκ τοῦ Σολωμοῦ—ὅστις ἐκ τῆς Νεοελληνικῆς ποιήσεως ἤντλησε θέματα διὰ νὰ τὰ ἀπαθανατίσῃ, εἴτε μὲ τὸν χρωστῆρα εἴτε μὲ τὴν σμίλην. Πόσον θὰ ἦτο πρωτιμώτερον ἂν οἱ καλλιτέχναι μας ἀντὶ νὰ καταναλίσκωνται εἰς πεζὰς ἀπεικονίσεις ἢ εἰς στενοχωρημένα πολλάκις θέματα, κατέφευγον εἰς τὸν πνευματικὸν θησαυρόν, τὸν ὁποῖον περικλείει ἡ νεωτέρα φιλολογία μας.

Δ. Ι. Κ.

Η ΝΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΡΗΜΩΝ

ΡΗΝΕΙ ὁ πνευματικὸς κόσμος μίαν συμφορά. Ἡ πυροπληθεῖσα Λουβαὶν δὲν ἔμεινεν μόνη ἐν τῇ καταστροφῇ. Οἱ ἱστορικοὶ Ρέμοι ἐπλήρωσαν βαρύτατον τὸν φόρον εἰς τὴν ρομφαίαν τοῦ Ἄρεως. Μετὰ τὴν διαρπαγὴν τοῦ Σαντιγύ, κατεστράφη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἡ Μητρόπολις τῶν Ρέμων, ἐν ἀπὸ τὰ ἀρχαιότατα κειμήλια τῆς Μεσαιωνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς τέχνης, ὁ Παρθενὼν τοῦ Γοτθικοῦ ρυθμοῦ, ἡ καρδία τῆς καθολικῆς καὶ μοναρχικῆς Γαλλίας.

Ὁ καθεδρικὸς οὗτος ναός, τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τῆς Παναγίας, ἦτο ὁ ἄριστος ἴσως τῶν ναῶν Γοτθικοῦ ρυθμοῦ. Κομψός, πλούσιος, μεγαλοπρεπής. Ἤρξατο κτιζόμενος τῷ 1212 ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Ροβέρτου Κανσύ. Διεκόπη ἡ οἰκοδομὴ μετὰ τὸν θάνατόν του καὶ ἐπανελήφθη τῷ 1250, ἐτελείωσε δὲ ἡ κορυφή του τῷ 1430. Ἀντεκατέστησε ἄλλην μικροτέραν, ἐν ᾗ κατὰ παράδοσιν ἐδέχθη τὸ βάπτισμα ὁ ἰδρυτὴς τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους Κλόβις. Τὸ ἔξοχον αὐτὸ μνημεῖον τῆς ἀρχιτεκτονικῆς εἶχε μῆκος 140 μέτρων, καίτοι δὲ ὀγκωδέστατον, ἐν τούτοις ἐνόμιζέ τις ὅτι ἦτο ἐλαφρότατον. Ἡ δυτικὴ πύλη ἀποτελουμένη ἐκ τριῶν μεγάλων ὠοειδῶν ἀψίδων ἐκοσμεῖτο ὑπὸ 530 ἀγαλμάτων διαφόρων μεγεθῶν. Οἱ δύο πύργοι του σχηματίζοντες καὶ οὗτοι τόξα ἐπιμήκη κατέληγον εἰς ἀετώματα, διακοσμούμενα ὑπὸ τεσσαράκοντα ἀνδριάντων ἐπισκόπων τῶν Ρέμων. Ὁ ὑελωτὸς ῥόδαξ τῆς κεντρικῆς εἰσόδου ὄπισθεν τοῦ τεραστίου ἀγάλματος τῆς Παρθένου ἦτο τόσον μέγας καὶ θαυμαστὸς εἰς χρῶμα καὶ παραστάσεις ὥστε ἦτο μοναδικὸς εἰς ὅλην τὴν Γαλλίαν. Πλεῖσται ἀλληγορικαὶ παραστάσεις Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης ἐστόλιζον τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ ναοῦ, ἐντὸς ἀψίδων. Εἰς ἄλλας ἀψίδας εὑρίσκοντο ἀγάλματα τῶν τεσσάρων ἐποχῶν, τῶν δώδεκα μηνῶν, καὶ τῶν Βασιλέων τῆς Γαλλίας. Ἐσωτερικῶς μὲ τοὺς Γοτθικοὺς στύλους του, τὰ χαρίεντα κιονόκρανα, τὰς ἰδιορρύθμους ἀψίδας, τὰς ὑπερκειμένας στοάς, τοὺς ἐλαφροὺς στυλίσκους καὶ πυργίσκους—μία ποικιλία χωρὶς νὰ φέρῃ τὴν παραμικρὰν σύγχυσιν—καὶ τὰ ὑελώματα, ἀριστουργήματα γραφικῆς μὲ σκηνὰς τῆς Ἁγ. Γραφῆς, φωτίζοντα ἐννέα παρεκκλήσια, ἀπετέλουν ἓν ἀριστούργημα τέχνης ὑπέρλαμπρον. Παλαιοὶ τάπητες καὶ εἰκόνες συνεπλήρουν τὸν πολύτιμον διάκοσμον. Τὸ ἁρμόνιον ἀπετέλει ὁλόκληρον θησαυρόν. Ὑπῆρχε ἓν δισκοπότηρον μεγίστης ἀξίας ἐξ ἀπέρθου χρυσοῦ. Ὑπὸ τὸ ἔδαφος τέλος τοῦ ναοῦ ἐκοιμᾶτο τὸν ἥσυχον ὕπνον στρατιὰ ὁλόκληρος ἐπισκόπων, καρδιναλίων, βασιλέων καὶ στρατηγῶν τῆς Γαλλίας, τῶν ὁποίων αἱ καρδίαι διετηροῦντο ἐντὸς χρυσῆς ληκύθου. «Παράδεισος τέχνης» εἶχεν ἀποκληθῇ.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἀξίας, εἶχε καὶ ἱστορικὴν τοιαύτην. Ἐν τῷ ναῷ αὐτῷ ἐβαπτίσθη τῷ 496 ὁ Λουδοβίκος Α', ἐχρίοντο δὲ οἱ Βασιλεῖς τῆς Γαλλίας ἐν μεγίστῃ πομπῇ, ἀπὸ τοῦ Λουδοβίκου τοῦ Εὐσεβοῦς μέχρι τοῦ Λουδοβίκου τοῦ ΙΣΤ' ἐν οἷς καὶ ὁ Κάρολος ὁ Ζ' χρισθεὶς ὑπὸ τῆς Ἰωάννας δ' Ἄρκ τῷ 1429, τῆς ὁποίας καὶ ἄγαλμα ὑπῆρχε, ἔργον τοῦ γλύπτου *Dubois*.

Τὸ κειμήλιον αὐτὸ τῆς τέχνης οἱ Γερμανοὶ ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ὑπῆρχεν εἰς τοὺς πύργους του παρατηρητήριον ἐβομβάρδισαν καὶ κατέστρεψαν διὰ τηλεβόλων μὲ ἐκρηκτικὰς ὕλας καὶ πολιορκητικοὺς ὅλμους. Ἡ καταστροφὴ κατέθλιψε ὄχι μόνον τὴν Γαλλίαν, ἀλλὰ σύμπαντα τὸν καλλιτεχνικὸν κόσμον. Τὰ ἀληθῶς πεπολιτισμένα ἔθνη ἐξεδήλωσαν ἀγανάκτησιν. Συγγραφεῖς καὶ καλλιτεχνικὰ σωματεῖα διεμαρτυρήθησαν, χαρακτηρίζοντα ὡς ἀνοσιούργημα ἄξιον Ἀλλαρίχου τὴν καταστροφήν, ἥτις δύναται νὰ παραβληθῇ μὲ τὴν καταστροφὴν τοῦ Παρθενῶνος. Ἕνας σκελετὸς κενὸς μὲ μαυρισμένους τοίχους μένει ἐκ τοῦ θαυμασίου οἰκοδομήματος, μὲ τὴν μεγάλην πύλην ἑτοιμόρροπον. Τεράστιαι μάζαι λίθων κατάκειται, καὶ ξύλα ἀπηθρακωμένα, καὶ κεφαλαὶ ἀγαλμάτων ἀναμίξ. Ἄγγλος δημοσιογράφος αὐτόπτης τῆς καταστροφῆς γράφει:

«Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν θὰ ἔπεσαν 500 βλήματα μὲ στόχον τὸν ναόν. Ὁλόκληρος ἡ περὶξ συνοικία ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός. Ὀγκοι ξύλων ἀναφλεγόμενοι μετέδωσαν τὸ πῦρ εἰς τὰς δρυΐνους δοκοὺς τοῦ κτιρίου· μετ' ὀλίγων αἱ στέγαι τῶν προνάων ἦσαν πύραυνα φλεγόμενα. Γλῶσσαι πυρὸς ἔλειχον γύρω τὴν μητρόπολιν.»

Ἀλλ' ἐπὶ τέλους τί πταίουν αἱ Ἐκκλησίαι καὶ τὰ Μουσεῖα διὰ νὰ στρέφουν ἐναντίον των ὅλας τὰς βαρβαρότητάς των οἱ ἀντιμαχόμενοι; Διατὶ ἀνατινάσσουν πύργους ποιητικοὺς, μεθ' ὧν συνδέονται ἱστορικαὶ παραδόσεις, διατὶ πυροβολοῦν οἴκους τοῦ Θεοῦ, τοὺς ὁποίους ὡραΐζει ἡ τέχνη τῆς Ἀναγεννήσεως, διατὶ βεβηλώνουν τάφους, διατὶ βομβαρδίζουν τὰ εἰρηνικὰ Μουσεῖα, τὰ ὁποῖα ἀντιπροσωπεύουν ἕνα ὁλόκληρον πολιτισμόν; Ἡ τέχνη εἶνε κοινὸν τῆς ἀνθρωπότητος κτῆμα. Πατρίς της εἶνε μόνον τὸ Ὡραῖον. Διατὶ ἡ ἀπαισία ἀρβύλα φέρει τὰ χυδαῖα ἀποτυπώματά της ἐπάνω εἰς τὴν λεπτοτέραν ἄνθησιν τοῦ πνεύματος; Αὐτὸς ἐπὶ τέλους ὁ Εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς ποῦ ἐκρύβη; Καὶ πῶς οἱ λαοί, ἀνεξαιρέτως ἐθνικότητος, δὲν ἔρριξαν φωνὴν ἐπιβολῆς πρὸς τοὺς ἡγεμόνας των, ν' ἀρκεσθοῦν εἰς τὰς τραγικὰς ἀνθρωποθυσίας καὶ νὰ ἀφήσουν τουλάχιστον ἥσυχα τὰ ἄσυλα τῆς τέχνης τὰ ὁποῖα δὲν ξαναγίνονται πλέον; Ὑπῆρξε καὶ συνέδριον Χάγης. Ἀλλοίμονον! Ὁμοιάζει καὶ αὐτὸ τὰς συνθήκας τῶν Κρατῶν, αἱ ὁποῖαι συνάπτονται διὰ νὰ ξεσχίζωνται.

* * *

ΣΥΝΝΕΦΑ

ΕΙΤΕ τὰ στέλνει ὁ Πόλεμος, εἴτε τὰ στέλνει ὁ πρώϊμος θυμὸς τοῦ Χειμῶνος, καλῶς ὥρισαν τὰ πρῶτα φθινοπωρινὰ σύννεφα. Ἦλθαν νὰ διακόψουν τὴν μακρὰν μονοτονίαν τοῦ καλοκαιριανοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ ζωγραφίσουν ἐπάνω εἰς τὸν ἀπέραντον γαλανὸν πίνακα μεγάλα φανταστικὰ ἄνθη, πρωκατακλυσμιαῖα θηρία, συμπλέγματα φοβερῶν Τιτάνων ἀναρριχωμένων, φανταστικοὺς Ὀλύμπους, λευκὰ κοπάδια, ροβολοῦντα ἀπὸ πρανῆ βουνῶν, μάσκες Βιβλικῶν Πατριαρχῶν μὲ μεγάλα κάτασπρα γένεια, γυμνὰ κοιμωμένων παρθένων, μὲ ἀνακλαδισμοὺς εὐτόρνων χεριῶν ἐπάνω εἰς πουπουλένια μαξιλάρια...

Ὅλαι αἱ σχολαὶ τῆς Ζωγραφικῆς καὶ τῆς Γλυπτικῆς ἀντεπροσωπεύθησαν ἕνα ἀπόγευμα εἰς τὴν μεγάλην οὐρανίαν ἔκθεσιν καὶ ὅλα τὰ εἴδη.

Οἱ πριμιτίφ, οἱ Κρητικοὶ ζωγράφοι τῆς Μινωϊκῆς ἐποχῆς, οἱ μεγάλοι διδάσκαλοι τῆς Ἀναγεννήσεως, οἱ Προρραφαηλῖται, οἱ Ἰμπρεσιονισταί, οἱ Κοβισταὶ ἀκόμη καὶ οἱ Πουαντιλλισταὶ καὶ οἱ Ντιβιζιονισταί, προσωπογράφοι, τοπειογράφοι, σκηνογράφοι, διακοσμιτικοὶ εἶχαν ἐκθέση, ἔργα πρωτότυπα, πρωτοφανῆ καὶ ἄγνωστα ἀκόμη εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Τέχνης καὶ τὴν σοφίαν τῶν συλλεκτῶν.

— Κύτταξε ἕνα Μπὲρν - Τζὲνς ἐκεῖ κάτω...

— Νὰ καὶ ἕνας Ροσσέτι!

— Τί σοῦ λέει κ' ἐκεῖνος ὁ Θεοτοκόπουλος; Ποιὸς νὰ εἶνε τάχα αὐτὸς ὁ ἰνφάντης, μὲ τὰ ὑπερόχως στραβὰ μοῦτρα;

— Ἄφησέ με! Εἶμαι προσηλωμένος αὐτὴν τὴν στιγμὴν στὸν τεράστιον ἐκεῖνον πίνακα μὲ τὰ ἁπλᾶ, φωτεινὰ καὶ κλασικὰ χρώματα. Ἀφεύκτως πρόκειται περὶ τοῦ μεγάλου δημιουργοῦ τοῦ «Χειμῶνος».

— Νὰ καὶ ἕνας Μιχαὴλ Ἄγγελος μὲ κάποιον νέον Προφήτην. Τὸν βλέπεις;

— Ποῦ;

— Ἀκριβῶς ἐπάνω ἀπὸ τὴν Πεντέλην. Τὰ πόδια τοῦ προφήτου ἀκουμποῦν εἰς τὴν κορυφήν της.

— Ἀλλὰ τί εἶνε αὐτὸ τὸ συνωφρυωμένον μέτωπον ἐκεῖ πρὸς τὴν Δύσιν; Φαίνεται Λέμπαχ χωρὶς ἄλλο.

— Ἀκριβῶς; Δὲν ἀναγνωρίζεις τὸν Βίσμαρκ του.

— Θὰ ἔλεγα! Ἀλλὰ τὴν φορὰν αὐτὴν ἡ συνοφρύωσις τοῦ Σιδηροῦ Ἀρχικαγκελλαρίου εἶνε τρομερὰ καὶ θὰ ἐπίστευε κανεὶς πῶς ὁ μέγας ζωγράφος ἠθέλησε νὰ παραστήση μᾶλλον τὸν νεφεληγερέτην Δία, νεύοντα «κυανέησιν ἐπ' ὀφρῦσιν» καὶ κάμνοντα νὰ τρέμη ὁ Ὄλυμπος. Θὰ πρόκειται, φυσικά, περὶ ἐπαναλήψεως τοῦ θέματος. Νομίζει κανείς, ὅτι ὁ Ἀρχικαγκελλάριος ἐποζάρισεν, ἄλλην μίαν φοράν, μόλις πρὸ ὀλίγων ὡρῶν, ἐνώπιον τοῦ ζωγράφου του, ἴσως εἰς κάποιο—ποιὸς ξέρει—οὐράνιον ἐργαστήριον.

Ἐμείναμεν καρφωμένοι ἐμπρὸς εἰς τὸ νέον ἀριστούργημα τοῦ Λέμπαχ. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπέρασαν ἀπ' ἐμπρός μας ἀτελείωτοι πίνακες Μελλοντιστῶν, μὲ καπνοδόχους κολλημένους ἐπάνω εἰς μέτωπα γυναικῶν, μὲ κορυφὰς δένδρων ἀναδυομένας ἀπὸ φουγάρα σιδηροδρόμων, μὲ αὐτοκίνητα ἱππεύοντα μπαλκόνια.

Ἀλλὰ δὲν ἠμπορούσαμεν πλέον νὰ προσέξωμεν εἰς τίποτε. Ὁλόκληρος ὁ Οὐρανὸς ἐγέμιζεν ἀπὸ τὸν τεράστιον πίνακα τοῦ Λέμπαχ καὶ ἀπὸ τὴν τρομερὰν συνοφρύωσιν τοῦ Σιδηροῦ Ἀρχικαγκελλαρίου.

Ἄ! τὰ πρῶτα φθινοπωρινὰ σύννεφα! Ὁποιος δὲν παρευρέθη εἰς τὰ φαιδρυντήρια τῆς μεγάλης ἐκθέσεως, ποῦ διωργάνωσαν εἰς τὸν Οὐρανόν, δὲν γνωρίζει τίποτε.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

* ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ *

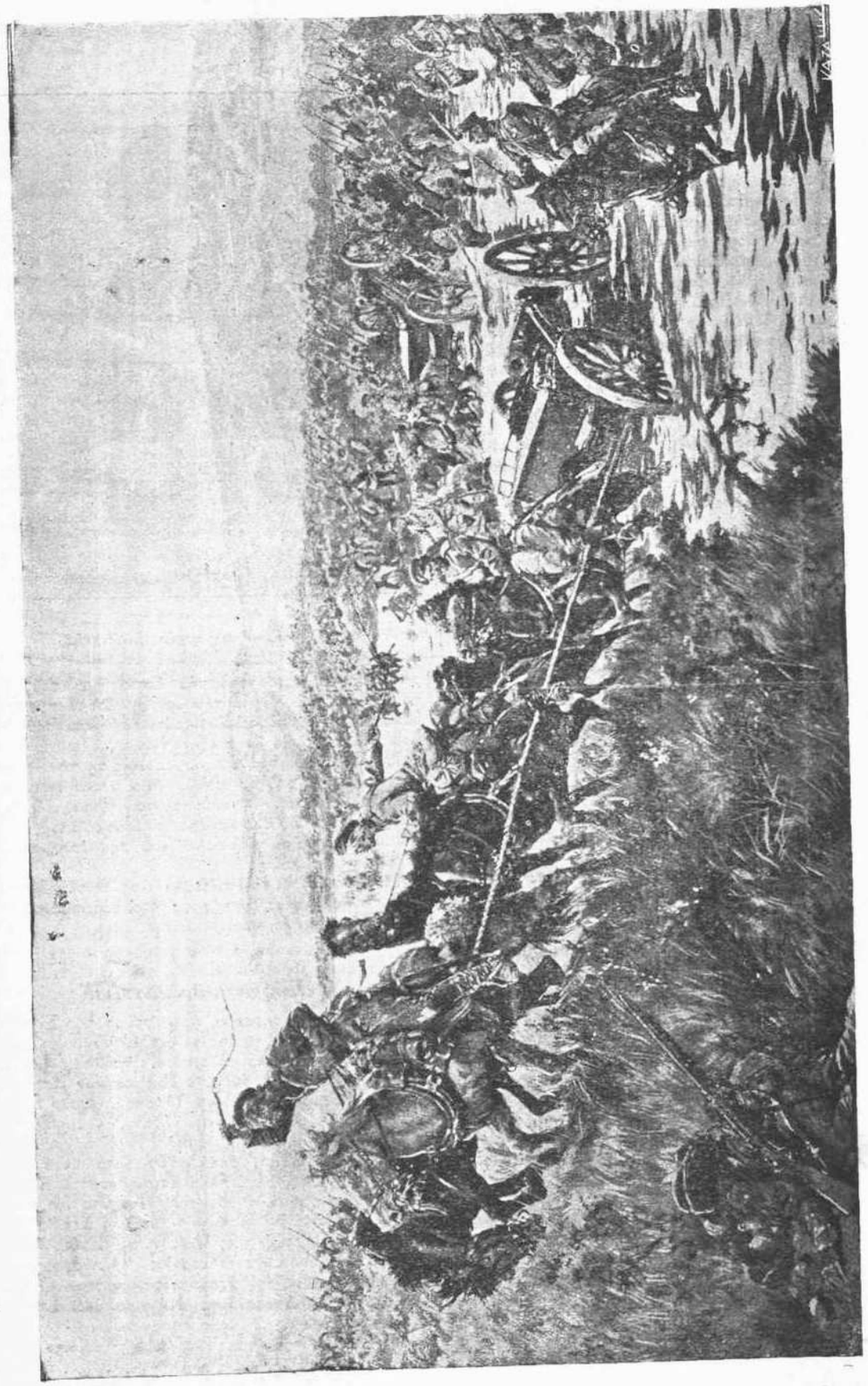

Ρωσσικὸν πυροβολικὸν διαβαίνον γέφυραν παρὰ τὰ Λύστριαζαι σύνορα

Ποικίλη Ἑλίς

Τὸ ἀρῶτον μυθιστόρημα

Τὸ πρῶτον ἔργον τῆς φαντασίας, τὸ ὁποῖον ἐγράφη, φαίνεται ὅτι εἶνε «Ἡ διήγησις τῶν δύο ἀδελφῶν» γραφὲν πρὸ 3200 ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Αἰγυπτίου Ἐνάνα, βιβλιοφύλακος τοῦ βασιλέως Μερενπτάχ. Τὸ μυθιστόρημα τοῦτο ἐγράφη ἀποκλειστικῶς διὰ τὸν πρίγκηπα διάδοχον τοῦ θρόνου, ὁ ὁποῖος μετέπειτα ἐβασίλευσεν ὑπὸ τὸ ὄνομα Σέτις ὁ 2ος, τοῦ ὁποίου τὸ αὐτόγραφον ὄνομα φαίνεται ἐπὶ τῶν ἐξωφύλλων τοῦ χειρογράφου, ἀποτελοῦν οὕτω τὸ μόνον αὐτόγραφον μνημεῖον τὸ ὁποῖον διεσώθη μέχρι σήμερον τῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ δέκα ἐννέα σελίδων ἐκ παπύρου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔχουσι χαραχθῆ εὐκρινῶς τὰ γράμματα.

* *

Τὸ «Πιστεύω» τοῦ Λαβεδὰν

Ὁ γνωστότατος Γάλλος συγγραφεὺς Ἑρρῖκος Λαβεδὰν δημοσιεύει εἰς τὴν Παρισινὴν «Εἰκονογραφημένην» τὸ ὑπ' αὐτοῦ καταρτισθὲν πατριωτικὸν σύμβολον τῆς πίστεως, τὸ ὁποῖον, ὡς λέγει, πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀδιάτρητος θώραξ δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν ὡς πολεμισταί. Ἰδοὺ τὸ Πιστεύω τοῦ Λαβεδάν: «Πιστεύω εἰς τὴν γενναιότητα τῶν στρατιωτῶν μας, εἰς τὴν ἱκανότητα καὶ τὸν πατριωτισμὸν τῶν στρατηγῶν μας. Πιστεύω εἰς τὴν δύναμιν τοῦ δικαίου, εἰς τὴν τιμωρίαν τῶν βαρβάρων, εἰς τὴν αἰωνίαν πατρίδα, τὴν ἀθάνατον καὶ ἀναγκαίαν. Πιστεύω εἰς τὴν ἀμοιβὴν τῆς θλίψεως καὶ εἰς τὴν δικαίωσιν τῆς ἐλπίδος. Πιστεύω εἰς τὴν τιμιότητα, εἰς τὴν περισυλλογήν, εἰς τὴν καλὴν καθημερινὴν ἐργασίαν, εἰς τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀγαθοεργίαν. Πιστεύω εἰς τὸ αἷμα τῶν πληγῶν καὶ εἰς τὸ ἁγίασμα, εἰς τὸ πῦρ τοῦ πυροβολικοῦ καὶ εἰς τὰς φλόγας τῶν κηρίων κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἑσπερινοῦ. Πιστεύω εἰς τὰς ἱερὰς εὐχὰς τῶν γερόντων καὶ εἰς τὴν παντοδύναμον ἁγνοιαν τῶν νηπίων. Πιστεύω εἰς τὴν προσευχὴν τῶν γυναικῶν, εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἀγρυπνίαν τῆς μνηστῆς, εἰς τὴν ἱερὰν γαλήνην τῶν μητέρων, εἰς τὴν ἀγνότητα τῆς ἡμετέρας ἰδέας, εἰς τὴν ἄσπιλον δόξαν τῶν σημαιῶν μας. Πιστεύω εἰς τὸ μέγα παρελθόν μας, εἰς τὸ μέγα παρόν μας, εἰς τὸ ἀκόμη μεγαλείτερον μέλλον μας. Πιστεύω εἰς τοὺς ζῶντας τῆς Πατρίδος καὶ πιστεύω εἰς τοὺς νεκροὺς της. Πιστεύω εἰς τὰς μὲ σίδηρον ἐξωπλισμένας χεῖρας καὶ πιστεύω εἰς τὰς χεῖρας τῶν συμμάχων. Πιστεύω εἰς τοὺς ἑαυτούς μας. Πιστεύω εἰς τὸν Θεόν. Πιστεύω, πιστεύω».

* *

Ἡ κόμη τοῦ Ὑζαὲ

Ὁ διάσημος τετραχορδιστὴς Ὑζαὲ κατέχει πλουσίαν κόμην, τὴν ὁποίαν θὰ ἐζήλευε καὶ μαλλιαρὸς ποιητής. Ἡ κόμη αὕτη ἥτις στολίζει τὸ κρανίον τοῦ ἐνδόξου μουσικοῦ ὑπῆρξε δι' αὐτὸν μεγάλης χρησιμότητος ὑπὸ τὰς ἀκολούθους περιστάσεις.

Ὁ Ὑζαὲ ἐπρόκειτο νὰ δώσῃ εἰς τὴν Ντερβὲρ μεγάλην συναυλίαν· πλὴν εἶχε φθάσει εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἀργὰ καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐφόρει τὸ φράκο του ἀνεκάλυψε ὅτι δὲν ἔχει πλέον καθαρὸ κολάρο. Ἐπειδὴ ἦτο ἀργὰ καὶ τὰ καταστήματα κλεῖστά, ὁ τετραχορδιστὴς ἀπηυθύνθη εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ ξενοδοχείου. Ὁ πελεύταιος οὗτος ἔθεσε εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ὑζαὲ τὰ ἰδικά του κολάρα. Πικρὰ εἰρωνεία! Ὁ τετραχορδιστὴς ἔστις ἔχει τράχηλον ταύρου ἐδεδαιώθη κατὰ τὴν δοκιμὴν ὅτι τὸ προσφερθὲν κολάρο δὲν περιέβαλλεν οὔτε τὸ ἥμισυ τοῦ λαιμοῦ του. Εἰς μάτην ἀνεζήτησαν εἰς ὅλο τὸ σπίτι, οὐδὲν κολάρο κατώρθωνε νὰ περικλείσῃ τὸν ρωμαλέον τράχηλον τοῦ συνθέτου. Μία φαεινὴ ἔμπνευσις ἦλθε τότε εἰς τὸν καρηκομόντα τετραχορδιστήν. Ἔκοψε εἰς τὰ δύο ἕνα κολάρο, τὸ ἔρραψε ὅπως κι' ὅπως καὶ ἔκρυψε μὲ τὰ μαλλιά του τὴν ἐσπευσμένην αὐτὴν ἐπιδιόρθωσιν.

Τὸ βράδυ ὁ Ὑζαὲ ἔπαιξε βιολὶ μὲ τὸ σύνηθές του τάλαντον καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἦτο πεπεισμένος ὅτι ἐφόρει κολάρο τῆς ὥρας!

Ὑζαέ, ὁ περίφημος βιολιστής

* *

Ὁ Πύργος τῶν κρανίων

Ἡ Νύσσα, ἡ σημερινὴ πρωτεύουσα τῆς Σερβίας, κατέχει ἓν μνημεῖον τὸ ὁποῖον κατ' εὐτυχίαν δὲν ὁμοιάζει μὲ κανὲν ἄλλο καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι περίφημον εἰς τὰ Βαλκάνια ὑπὸ τὸ ὄνομα ὁ Πύργος τῶν Κρανίων. Ἱδρύθη τῷ 1809 ἀπὸ ἕνα Τοῦρκον πασσᾶν διὰ νὰ ἀπαθανατίσῃ μίαν Σερβικὴν ἥττταν, κοσμηθὲν μὲ κρανία πεσόντων εἰς τὴν μάχην. Κατ' ἀρχὰς ταῦτα ἀνήρχοντο εἰς 1200, ἀλλὰ μικρὸν κατὰ μικρὸν ὁ ἀριθμὸς των ἠλαττώθη, διότι οἱ ἐπισκέπται τοῦ πύργου διὰ νὰ ἔχουν μίαν ἀνάμνησιν ἠρέσκοντο νὰ συναποκομίζωσιν ἀπὸ ἓν κρανίον. Ὅταν ἡ Σερβία ἀνέκτησε τὴν ἐλευθερίαν της, διαταγῇ τῆς Κυβερνήσεως ἐτάφησαν τὰ ἀπομείναντα κρανία. Ὁ πύργος ὅμως ἐμεινεν ἄθικτος μὲ τὸν ἀπαίσιον τίτλον του. Ὁ ἀτυχὴς Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἀνήγειρεν ἐκεῖ ἀναμνηστικὸν παρεκκλήσιον.

Ριπαὶ καὶ ἐπανοφώρια. — Ὁ ἐχθρὸς τοῦ θεάτρου. — Ἡ τέχνη τῆς ταινίας. — Ὠτομπὺς καὶ ὁ ἐλέφας τῆς ὁδοῦ Σταδίου — Δραματικῶν σχολῶν τὸ ἀνάγνωσμα. — Οἱ ἴσοι ἐν τοῖς ἴσοις. — Φώτιος Χατζῆς, ὁ ἀπὸ Κωσαρείας. — Διαθήκη μὴ γραφεῖσα καὶ στέφανοι κατατεθέντες. — Μποϊκοτὰζ συγγραφικόν. — Ἔξωσις καλλιτεχνημάτων. — Τὸ περιδέραιον τοῦ Γερμανοῦ ποιητοῦ. — Σοφοὶ ἔνοπλοι. — Ὁ ἑβδομηκοντούτης ἐθελοντής. — Ἐγκέφαλος καὶ ἀμπέχονον.

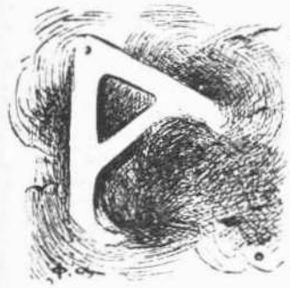

Αἱ πρῶται ριγηλαὶ ριπαὶ ἔπνευσαν, καὶ μαζὺ μὲ τὸ ξεσκόνισμα τῶν ἐπανοφορίων καὶ τὸν ἀχνὸν τῶν καστάνων καὶ τὸ ἀπαραίτητον χρονογράφημα ἤνοιξαν καὶ αἱ θύραι τῶν κινηματογράφων. Ὁ ἐπικίνδυνος ἐχθρὸς τοῦ Θεάτρου καταλαμβάνει τὸν χειμερινὸν θρόνον του ἐν Ἀθήναις. Οἱ μεγάλοι τραγῳδοὶ καὶ κωμῳδοί, ποὺ θριαμβεύουν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν, ἔρχονται καὶ εἰς τὴν πόλιν μας τυλιγμένοι κυλινδρικῶς εἰς ταινίας καὶ ἀρχίζει ἡ πολυδαίδαλος δρῶσις των ἐπάνω εἰς τὸ λευκὸ πανὶ μὲ ἕνα τρίξιμο μονότονο καὶ μὲ ἕνα ἀδιάκοπον delirium tremens. Οἱ Ἀθηναῖοι φεύγον ἱκανοποιημένοι διότι εἶδαν καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀστέρας τῶν θεάτρων, ἐπακολουθεῖ δὲ ἐνίοτε καὶ κριτικὴ, κεραυνώδης ἢ ἐπιφυλακτικὴ ἢ διθυραμβικὴ—κατὰ τὰ γοῦστα καὶ τὴν ἀντίληψιν τοῦ νοήμονος κοινοῦ.

*

Ἡ νέα συγκοινωνία τῆς ὁδοῦ Σταδίου μὲ τὰ «Ὠτομπὺς» πρέπει νὰ χαιρετισθῇ εὐφροσύνως. Τὰ μακαρίτικα λεωφορεῖα, τὰ ὁποῖα ἀπεκάλεσεν ὁ λαὸς εὐφυέστατα «ἀντεροβγάλτες», ἀντεκατέστησε τὸ αὐτοκίνητον, ὅπως τὰ ψωραλέα ἄλογα τῶν τραμ διεδέχθη ὁ ἠλεκτρισμός. Ἡ ἰδέα τῆς ταχύτητος, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ σφυγμόμετρον τῆς προόδου, ηὐνόησε τέλος τὴν ὁδὸν Σταδίου, τὴν ὁποίαν θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἀποκαλέσῃ τις τὸ ἀπαστρῆπτον διάδημα τῆς πόλεως. Δεῦτε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πανηγυρίσωμεν τὸ γεγονός, δοξάσωμεν τὴν βενζίναν. Ἐὰν δὲν ὡμοίαζαν τὰ νεότευκτα αὐτοκίνητα μὲ κλωβοὺς ἢ φορεῖα ὑποδίκων μὲ τοὺς ἐστιβαγμένους ἐπιβάτας, θὰ σᾶς ἐκάλουν νὰ ἐπευφημήσωμεν καὶ τὸν ἔξυπνον ἐπιχειρηματίαν, ὅστις ὁπωσδήποτε μᾶς ἀπήλλαξε τῶν ἀφορήτων στάσεων τῶν τραμ, τοῦ ἔχοντος ὅλα τὰ προσόντα τοῦ ἐλέφαντος.

*

Εἶνε παρατηρημένον, Ὅταν ἀνοίξῃ ἕνα μαγαζὶ εἰς μίαν ἐπίκαιρον θέσιν, θὰ ἀνοίξουν ταὐτοχρόνως 3 - 4 ἀκόμη, διὰ νὰ κλείσουν ὅλα. Ὑπῆρχον δύο δραματικαὶ σχολαί: τοῦ Ὠδείου καὶ τῆς «Τέχνης». Νέα ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ κ. Ἰωσήφ, νέα ἀνηγγέλθη ὑπὸ τοῦ κ. Βονασέρα. Σχεδιάζεται καὶ τρίτο καὶ τέταρτο μαγαζί. Ὁ κ. Ἰωσὴφ εὐγενὴς καὶ ἱπποτικὸς ἄνθρωπος, ἀποτυχὼν θεατρικὸς συγγραφεύς, ἐφιλοδόξησε νὰ ἀνυψώσῃ τὸ θέατρον. Καὶ στηριζόμενος εἰς μόνην τὴν ἰδιοσυγκρασίαν του ἐδαπάνησεν ἀρκετὰ εἰς... ρεκλάμας. Ὁ κ. Βονασέρας μὴ ἐργαζόμενος εἰς θέασον, εὗρεν ἀνετώτερον νὰ διδάσκῃ ἐρασιτέχνας.

Ἀκούσατε λοιπόν, ἀγαθοὶ συμπολῖται. Σήμερον ἔχομεν τὰς ἑξῆς δραματικὰς σχολάς. Ἐντὸς παρενθέσεως σημειῶ καὶ τοὺς ἐκ τῶν σχολῶν διελθόντας καὶ διδάξαντας.

1) Δραματικὴ σχολὴ Ὠδείου Ἀθηνῶν. Καθηγητὴς μόνος ὁ κ. Ζάνος. (Δ. Ταβουλάρης Σπ Ταβουλάρης Γ. Σωτηριάδης Βλάχος, Κουρτίδης, Οἰκονόμου, Φύρπ.)

2) Σχολὴ «Τέχνης» Δ. Ταβουλάρης, Γ. Ἀναστασιάδης (Ν. Σπανδωνῆς, Θ. Οἰκονόμου, Πολ. Δημητρακόπουλος, Α. Φιλαδελφεύς, Ἀχιλλεὺς Μαδρῖ, Δ. Καλογερόπουλος.)

3) Σχολὴ «Συλλόγου Ἐρασιτεχνῶν». Κενὴ ἡ θέσις τοῦ ἐφόρου. (Τσοκόπουλος)

4) Σχολὴ Μ. Ἰωσήφ. Μόνος ἱδρυτής, διδάσκαλος, κ.λ.π.

5) Σχολὴ Ε. Βονασέρα (Μουσικὴ Ἀκαδημία) μὲ συνεργασίαν Κουρτίδου καὶ Λάσκαρη (;)

6) Μυστηριώδης σχολὴ — incognito—δύο θεατρικῶν συγγραφέων καὶ ἑνὸς χρηματοδότου.

Τί θὰ βγῇ ἀπὸ αὐτὴν τὴν δραματοσχολομανίαν, εὔκολον νὰ ἐννοήσῃ κανείς. Ἐνόσῳ ἡ Κυβέρνησις ἢ τὸ Βασιλικὸν θέατρον δι' ἐπιχορηγήσεως δὲν ἱδρύσουν σχολὴν μὲ κατάλληλον προσωπικόν, μὴ περιμένετε νὰ τροφοδοτηθῇ ἡ Ἑλλ. σκηνὴ μὲ καλλιτέχνας μορφωμένους. Θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ἔχῃ τοὺς αὐτοδιδάκτους, οἱ ὁποῖοι θὰ εἶνε ἴσοι ἐν τοῖς ἴσοις.

*

Ὁ Χατζῆς ὁ παμπάλαιος ἀλλὰ καὶ συμπαθέστερος τύπος τῶν νυκτοβίων Ἀθηνῶν, ὁ γηραιότερος τῶν ἐφημεριδοπωλῶν, ὁ ἄκακος καὶ τίμιος, ὁ διασκεδάσας τοὺς ξενύχτηδες τεσσάρων γενεῶν, τὸ στοιχειὸ τῶν Χαυτείων, ὁ φιλοσοφικώτατα σύρων τὰς ἀπηρχαιωμένας ἀρβύλας του, ὁ Διογένης τοῦ τύπου, ὁ ὑποτονθορίζων τροπάρια καὶ πωλῶν ἐφημερίδας διὰ νὰ συντηρήσῃ τὰ παιδιά του καὶ τὰ ἐγγόνια του τὰ ὁποῖα ἔμεναν εἰς τὴν Καισάρειαν,— «Ἀϊ Βασίλη τόπο» — ἔπεσε ἐπὶ τοῦ πεδίου ἢ μᾶλλον πεζοδρομίου τῆς δράσεώς του, — τῆς καρκινοειδοῦς — πιστὸς μαχητὴς τοῦ πεζοῦ ἐπαγγέλματός του. Ἐπωριάσθη ὅταν ἐπλησίαζε νὰ ξημερώσῃ ἔξωθεν τοῦ Παγκείου μὲ τὰς ἐφημερίδας ὑπὸ μάλης. Ἴσως τὴν στιγμὴν ἐκείνην νὰ ἐψέλλιζε τὸ τροπάριον τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου. Ὁ Χατζῆς, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐζήτοῦσαν τὴν «Παλιγγενεσίαν», τὸν «Αἰῶνα» καὶ τὸν «Ἐθνοφύλακα», ἢ μισὸ «Σκρίπ» καὶ ὅστις τότε φιλοσοφικώτατα ἀπεμακρύνετο ματτῶν καὶ στραγγαλίζων εἰς τὸ στόμα του λέξεις ἀκαταλήπτους, τὸ χάρμα τῶν δημοσιογράφων μετὰ τὴν νυκτερινὴν ἀγγαρείαν των — ὁ Παπαντωνίου τὸν ἀπηθανάτισε δι' ὡραίου χαρακτηρισμοῦ—ὁ Χατζῆς δὲν ὑπάρχει πλέον. Γράφων ἐδῶ τὴν νεκρολογίαν του, ἠμπορῶ τιμίως καὶ εὐσυνειδήτως νὰ γράψω διὰ πρώτην φοράν, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συνεχῶς καὶ φορτικῶς γράφεται διὰ κάθε νεκρόν: «Χρηστὸς πολίτης ἐξέλιπε Τίμιος εἰς τὰς συναλλαγάς του, ἦτο τύπος ἀρετῆς, ἀγαθότητος, εὐπροσηγορίας. Ὑπηρέτησεν ἀθορύβως ἀλλὰ μετ' ἀφοσιώσεως ὅπου τὸν ἔταξεν ἡ ἀνάγκη τῆς ζωῆς, εἰργάσθη ὑπὲρ διαδόσεως τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν, οὐδένα ποτὲ ἠδίκησεν. Αἰωνία του ἡ μνήμη!» Αὐτά, ποὺ δὲν θὰ τὰ ἔγραφα οὔτε διὰ τὸν ἑκατομμυριοῦχον ὅστις θνήσκων δὲν ἀφῆκε μίαν πεντάραν

Φώτιος Χατζῆς

διὰ κοινωφελῆ σκοπόν, οὔτε διὰ τὸν ὑποστράτηγον τὸν ἀνδραγαθήσαντα ἐπὶ πεντηκονταετίαν εἰς τὰ καφενεῖα, οὔτε διὰ τὸν προγάστορα ποιμενάρχην τὸν ἐγκαταλείποντα τὰ κουφέτα τῆς ἱεραρχίας του ἄθικτα. Ὁ Χατζῆς δὲν ἐπρόφθασε νὰ συντάξῃ διαθήκην. Ἐστερεῖτο ἄλλως τε καὶ πέννας. Ἐὰν ὅμως ἔγραφε, κάποιο κλινοσκέπασμα νοσοκομείου, κάποιο κανδύλι ἐκκλησίας, κάπιο κουπὶ θωρηκτοῦ θὰ εἶχε λόγους εὐγνωμοσύνης. Καὶ ὅμως τί εἶνε αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι! Στεφανώνουν διὰ 100 στεφάνων ἕνα ἐφοπλιστὴν μεριμνήσαντα διὰ τοὺς οἰκείους του καὶ ἀφήνουν ἕνα Χατζῆν ἔκθετον εἰς μίαν σανίδα τοῦ νεκροσκοπείου . . .

*

Οἱ Γερμανοὶ εἶνε ἀμείλικτοι εἰς τὴν καταστροφήν. Ἀρκεῖ τὸ πρωτάκουστον ὅτι προέβησαν εἰς «ἔξωσιν» τῶν Γαλλικῶν καλλιτεχνημάτων, ὅπα ὑπῆρχον εἰς τὰ ἐν Βερολίνῳ Μουσεῖα! Ἐξ ἄλλου ὁ Γερμανὸς μυθιστοριογράφος Στρὸμπλ προτείνει τὴν ἵδρυσιν Ἐθνικοῦ συνδέσμου, τὰ μέλη τοῦ ὁποίου θὰ ὑποχρεοῦνται δι' ὅρκου νὰ μὴ μεταφράζουν εἰς τὸ μέλλον ἔργα Γάλλων, Ἄγγλων καὶ Ρώσσων συγγραφέων, οὔτε νὰ τὰ κρίνουν.

Ἄλλος Γερμανός, ὁ ποιητὴς Ροδόλφος Λέοναρδ ἔγραψε ποίημα τρυφερώτατον. Γέρων ἐθνοφρουρὸς Γερμανὸς φρουρεῖ μίαν γέφυραν· τὰ τραῖνα κατάμεστα ἀπὸ Γερμανικὴν νεότητα διέρχονται. Λυπᾷ ὁ γέρων διότι δὲν ἠμπορεῖ νὰ πολεμήσῃ. Καὶ εἰς τὸ σκοτάδι τῆς νυκτὸς παρακαλεῖ:

—Θεέ μου, στεῖλε ἕως ἐδῶ μερικοὺς κατακόπους. Φέρε μου κανένα Ρωσικὸ λαρύγγι νὰ τοῦ κάμω περιδέραιο μὲ τὰ δάκτυλά μου!

Γερμανοὶ στρατιῶται ἐξ ἄλλου κατέστρεψαν τὸ Γαλλικὸν ἀναμνηστικὸν μνημεῖον τοῦ Ζεμὰπ, ἀλλαχοῦ ἐβεβήλωσαν τὸν οἰκογενειακὸν τάφον τοῦ Πουανκαρέ, Προέδρου τῆς Γαλλ. δημοκρατίας.

Ὡρισμένως ἡ Γερμανικὴ φιλολογία καὶ τέχνη θὰ ἐξέλθουν ἐκ τοῦ πολέμου συντετριμέναι ἠθικῶς, οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ ἔκβασις αὐτοῦ.

Οἱ Ἄγγλοι ἀνταποδίδοντες τὰ ἴσα εἰς τοὺς Γερμανοὺς ἐκήρυξαν μποϋκοτὰζ κατὰ τῶν Γερμανικῶν ἔργων. Ἔφθασαν μάλιστα μέχρι τοῦ σημείου νὰ σφυρίξουν καὶ τὸν Βάγνερ. Τὰ Ἰταλικὰ ἔργα κυριαρχοῦν, ὡς ἐκ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν ἄλλων.

*

Οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς καὶ καλλιτέχναι καὶ δημοσιογράφοι προασπίζουν μὲ τὸ σῶμα των τὴν ἀγωνιζομένην πατρίδα των. Οἱ περισσότεροι, ἐθελονταί.

Πέντε Ἀκαδημαϊκοί, ποιηταί, μυθιστοριογράφοι, ζωγράφοι, γλύπται, μουσικοί, ὅλοι εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἀνέφερα εἰς τὸ προηγούμενον σημείωμα μερικούς. Ἰδοὺ καὶ ἄλλοι: Ὁ μυθιστοριογράφος Μαρσὲλ Προυστ εἶνε ἔφεδρος λοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ. Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Μπαρρὲς, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐθνικοφρόνων, ἂν καὶ πεντηκονταετὴς ἐζήτησε νὰ ἀγωνισθῇ διὰ τὴν πατρίδα του Λωρραίνην. Ὁ Ζὰν Ρισπέν, ὁ μυθιστοριογράφος Ἀκαδημαϊκὸς Ρενὲ Μπαζέν, οἱ κωμῳδιογράφοι Εὐγένιος Μπριὲ (Ἀκαδημαϊκὸς) καὶ Γάστων δὲ Καγιαβέ, ὁ Κουλύς, ὁ Πετέρ, τοῦ ὁποίου ἡ «Τρελλὴ χαρὰ» θριαμβεύει εἰς τὰ Ἰταλικὰ θέατρα, ὁ ποιητὴς Μαυρίκιος Ροστὰν— υἱὸς τοῦ Ἐδμόνδου,—οἱ Λιχτεμπερζὺ καὶ Ἀρσὲ—Ἀλσατοί,—οἱ μυθιστορογράφοι ἀδελφοὶ Παῦλος καὶ Βίκτωρ Μαργκερίτ, ὧν ὁ δεύτερος πρώην ἀνθυπολοχαγὸς τῶν «σπαήδων» τοῦ Ἀλγερίου. Ὁ ἑβδομηκοντούτης Ἀκαδημαϊκὸς Ἀνατὸλ Φρὰνς τέλος εἶχε τὴν εὐτυχῆ ἔμπνευσιν νὰ στείλῃ πρὸς τὸν Γάλλον ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν τὴν ἑξῆς ἐπιστολήν:

«Πολλοὶ ἀξιότιμοι ἄνθρωποι φρονοῦν ὅτι τὸ στύλ μου δὲν ἔχει καμμίαν χρησιμότητα ἐν καιρῷ πολέμου. Ἐπειδὴ ἀναγνωρίζω ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχουν δίκαιον, παύω νὰ γράφω καὶ παραμένω ἄνευ ἐργασίας. Δὲν εἶμαι πλέον νέος, ἀλλ' ἡ ὑγεία μου εἶνε καλή. Κάμετέ με στρατιώτην».

Ὅσοι δὲν ἠμποροῦν νὰ φέρουν ὅπλα ὑπηρετοῦν ἄλλως. Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Μπουρζὲ καὶ ἡ ἠθοποιὸς Ρομπιν κατετάχθησαν νοσοκόμοι.

Εἰς τὸ ναυτικὸν ἐξ ἄλλου, ὁ γνωστότατος Πιὲρ Λοτὶ ἐζήτησε ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν καὶ δὴ εἰς τὴν ταξιαρχίαν τῶν πεζοναυτῶν τῆς φρουρᾶς τῶν Παρισίων, ὡς καὶ ὁ ὑποπλοίαρχος συγγραφεὺς Βαρδάκ. Ἀλλὰ καὶ οἱ Βέλγαι—κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γραφὴν τῆς λέξεως—δὲν ὑστέρησαν. Ὁ Μαίτερλινκ μὴ γενόμενος δεκτὸς διὰ τὴν ἡλικίαν του εἰς τὸν στρατόν, βοηθεῖ τὰ γυναικόπαιδα εἰς τὸν θερισμόν. Ὁ Κιστεμέκερς καὶ ὁ Κροασσὲ—δραματικοὶ καὶ αὐτοὶ—ὑπηρετοῦν ὡς ἔφεδροι. Ἡ Ρωσικὴ φιλολογία προσέφερε τὸν ἐκλεκτότερον πνευματικῶς ἀλλὰ καὶ τὸν ἀσθενικώτερον σωματικῶς ἀντιπρόσωπόν της, τὸν Μάξιμον Γκόρκυ μαχόμενον ἐν Γαλικίᾳ.

Καὶ ἤδη προβάλλεται τὸ ζήτημα. Εἶνε ὀρθὸν νὰ ἐκτίθεται εἰς μίαν τυφλὴν σφαῖραν ἕνας μέγας ἐγκέφαλος, νὰ ἐκλείψουν φωτειναὶ πνευματικαὶ φυσιογνωμίαι εἰς τὸν ἐκμηδενιστικὸν στρόβιλον τῆς μάχης; Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχουν νὰ προσφέρουν κάτι ἀνώτερον καὶ ἐκλεκτὸν καὶ ἀναντικατάστατον εἰς τὸν κόσμον. Μὲ 100 ἐπὶ πλέον στρατιώτας, καμμία δὲν ἐπέρχεται μεταβολὴ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς μάχης. Ἄλλως τε δύνανται νὰ ἀναπληρωθοῦν. Ἑπομένως ἡ αὐτοθυσία τῶν ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος δεικνύει ἐν εὐγενὲς ἰδεῶδες, πράγματι ὅμως ἀποτελεῖ πλῆγμα κατὰ τῆς ἰδίας των πατρίδος, ἤτις σημνύνεται διὰ τὴν ὕπαρξίν των καὶ εὐρύτερον καθ' ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος.

ΔΑΦΝΙΣ

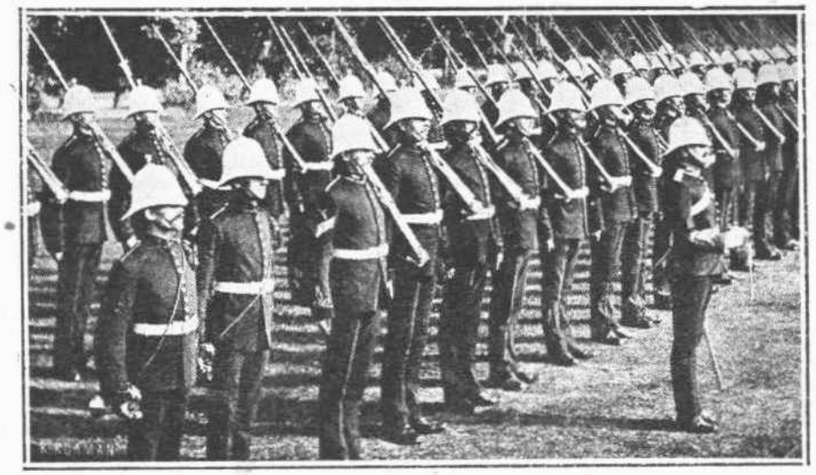

Ἄγγλοι πεζοναῦται ἐκ τῶν ἀποβιβασθέντων εἰς Γαλλίαν καὶ μαχομένων ἤδη κατὰ τῆς Γερμανίας.

ΣΤΑΛΑΓΜΑΤΙΕΣ

Ἡ στενοκέφαλος πολιτικὴ τῆς Τουρκίας θριαμβεύει. Ἔκλεισαν τὰ στενὰ τῶν Δαρδανελλίων. Τώρα εἶνε ποῦ θὰ τὰ εὕρουν . . . στενὰ οἱ τέως γείτονές μας.

*

Συχνὰ ὁμιλοῦν οἱ κληρικοὶ περὶ Κολάσεως. Ἀλλὰ πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ Κόλασις, ἀφοῦ φυσικὰ θὰ ὑπάρχουν ἐκεῖ καὶ γυναῖκες, καὶ διὰ νὰ ὑπάρχουν γυναῖκες ἡ Κόλασις ἀσφαλῶς θὰ ἔχῃ ἤδη μεταβληθῇ εἰς Παράδεισον.

*

Ὁ Ἄγγλος πρωθυπουργὸς Ἄσκουιθ, ὁμιλῶν ἐν Δουβλίνῳ ἐπετέθη δριμύτατα κατὰ τῶν Γερμανῶν, ὡς ἀσκῶν γεμάτων ἀέρα. Σωστὸς Ἄσκουιθ.

*

Οἱ Αὐστριακοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ στρατός των μάχεται μετὰ λύσσης. Ἀπ' ἐναντίας, μάχεται ἄνευ λύσσης, τὴν ὁποίαν κατέλαβον οἱ Ἀγγλο-Γάλλοι.

*

Τί εἶνε αὐταὶ αἱ συμπτώσεις, αἱ σατανικαί! Καθ' ἣν ἡμέραν ἀνηγγέλλετο νέος βομβαρδισμὸς ὑπὸ τῶν Ἀγγλογαλλικῶν θωρηκτῶν κατὰ τοῦ Αὐστριακοῦ Καττάρου, τηλεγράφημα ἀνήγγελε ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας ἐπαθε ἐκ κατάρρου, κρυολογήσας....

*

Ὁ κ. Ψυχάρης ἐχάρισε τὴν βιβλιοθήκην του καὶ—φεῦ! τὰ συγγράμματά του—εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Βουλῆς. Τὰ συγχαρητήρια μας εἰς τὴν ...Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην.

*

Καὶ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Ὁ γενναιόδωρος συγγραφεὺς τοῦ «Ὀνείρου τοῦ Γιαννίρη» ποῦ σκέπτεται ἄρα γε νὰ χαρίσῃ μετὰ θάνατον τὸ κρανίον του; Ὑποθέτομεν ὅτι ὁ κ. Γιαννίρης διευθυντὴς τοῦ Δρομοκαϊτείου, ἐκ συμπαθείας πρὸς τὸν ὁμώνυμόν του ἥρωα τοῦ συγγραφέως θὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ πολυτίμου μαλλιαροῦ ἐγκεφάλου.

*

Ἀνάλογος μὲ τὴν καταναλωθεῖσαν πυρίτιδα διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Reims εἶνε καὶ ἡ χυθεῖσα μελάνη ὑπὸ τῶν «φιλολόγων» μας τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ τῶν ἐρασιτεχνῶν, περὶ τῆς ὀρθοτέρας μεταφράσεως τῆς εἰρημένης ἱστορικῆς πόλεως, ἣν ἀναφέρει καὶ ὁ Στράβων. Ἀκούσατε πῶς ἐγράφη ἕως τώρα ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν μας: Ρέιμς, Ράιμς, Ρένς, Ρεῖμοί, Ρειμοί, Ρέμς, Ρέμοι, οἱ Ρῆμοι, οἱ Ρῆμαι. Εἰς τὰς ρύμας ἀκούει κανεὶς πρὸς τούτοις διαφόρους παραφθορὰς ὅλων αὐτῶν τῶν ὀνομασιῶν. Τί ἐπέπρωτο ἡ ἀτυχὴς πόλις νὰ πάθῃ μετὰ τὰς Γερμανικὰς ὀδίδας ἀπὸ τοὺς λογίους μας!

*

Εἰς τὸν γλωσσικὸν ἀγῶνα κατῆλθον πολλοὶ ὡπλισμένοι μὲ γραμματικάς, λεξικά, στερεοτύπους ἐκδόσεις τῆς Λειψίας. Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι ἡ πόλις αὐτὴ ἐφεξῆς πρέπει νὰ λέγεται ὄχι Ρῆμαι, ἀλλὰ . . . ρημάδι, ὅπως κατήντησε.

*

Ἀκροτελεύτια.

Ἀνακοινωθὲν (προσοδείας ἐμπολέμου κράτους) Μὴ ἀκοῦτε αὐτὸ τὸ παληόσκυλο. Δὲν σοῦ ἀπαντῶ, γιατὶ ἐγὼ εἶμαι ἀδρόφρων, βρὲ γαϊδοῦρι.

Παράρτημα. Ὁ ἀσύρματος τηλέγραφος τῆς πεντάρας.

Πόλεμος. Ἡ παραφροσύνη τῶν Κρατῶν. Φρενοκομεῖα: τὰ ὑπουργεῖα τῶν Ἐξωτερικῶν.

Φορατζῆς. Ἡ ἀναιδεστέρα ἀλογόμυγα τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου.

ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ

ΘΕΑΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ

Θέατρον Κυβέλης

Ἡ κ. Χριστίνα Καλογερίκου διὰ μιᾶς, χάρις εἰς τὴν ἀποχὴν τῆς κ. Κυβέλης, ἀνεδείχθη εἰς πρωταγωνίστριαν. Εἰς τὸ πλευρὸν τῆς Κοτοπόλη, τῆς Κυβέλης, τῆς Νίκα, τάσσεται ἤδη ἡ κ. Καλογερίκου. Ἔπρεπε νὰ λείψῃ προσκαίρως ἕνας ἀστὴρ διὰ νὰ ἀκτινοβολήσῃ ὁ ἄλλος. Μολονότι ἡ ἐμφάνισίς της ἔσχε τὴν βαρεῖαν ἀποστολὴν νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἀναντικατάστατον Κυβέλην, ἀνέλαβε τὸ ἐπιχείρημα μὲ τόσην ἐπιμέλειαν, προσοχήν, ὥστε τὸ θέατρον τῆς Κυβέλης νὰ συνεχίσῃ τὸν φωτεινὸν δρόμον τῆς τέχνης ἀπροσκόπτως. Καθ' ὅλην τὴν θεατρικὴν περίοδον, ἡ κ. Καλογερίκου ὑπῆρξε τόσον εὐσυνείδητος ὅσον καὶ πολύτροπος, ἡ εὐγενεστέρα, ἡ συμπαθεστέρα, ἡ μετριοφρονεστέρα ἡδοποιός. Εἰς τὸ δρᾶμα καὶ τὴν κωμῳδίαν καὶ τὴν φάρσαν πάντοτε ἤρεσε, συνεκράτησε τὸν ρόλον της, διότι πάντοτε ἐννοεῖ τὸν χαρακτῆρα ὃν διερμηνεύει. Μὲ τὰ φυσικὰ χαρίσματα ψυχρᾶς ἴσως ἀλλὰ συμπαθοῦς εὐμορφιᾶς, ὡραίου σώματος καὶ ἀναστήματος, βοηθουμένη καὶ ἀπὸ τὴν μόρφωσίν της, ἐδείξε σκηνικὰ πλεονεκτήματα ἁπλότητος καὶ φυσικότητος τόσης, ὥστε νὰ ἀδικῇ ἐνίοτε ἑαυτὴν εἰς τὴν ἔκρηξιν τοῦ πάθους. Ἀλλὰ τὸ ἔκαμνε διὰ νὰ μὴ περιπέσῃ εἰς τὸ συνηθέστερον ἐλάττωμα τῶν ἠθοποιῶν μας, τὴν ὑπερβολήν.

Εἰς τὴν τιμητικήν της ἐπεφύλασσε νὰ μᾶς χαρίσῃ τὸν ὡραιότερον ρόλον της, διότι ἐξ ὅσων ἔπαιξε μέχρι τοῦδε εἰς τὸ «Κυβέλειον», ἐκεῖνος ποὺ περισσότερον τῆς ἐταίριασε, καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ἠδυνήθη νὰ ἀναπτύξῃ τὰ σκηνικὰ πλεονεκτήματά της εἶνε ὁ τῆς Ἱσπανίδος εἰς τὴν κοιντὶ τοῦ Πέτρου *Louys* καὶ Πέτρου *Frondai* «**Ἡ Γυναῖκα καὶ τὸ Νευρόσπαστο**». Εἶναι ἓν ἔργον παράδοξον, μὲ ἕνα ἐκκεντρικὸν τύπον γυναικός, ἡ ὁποία αἰσθάνεται πολύ, ἀλλὰ ἔχει καὶ μεγάλην ψυχραιμίαν—ἀντίθεσις ἐσωτερικῆς φλογὸς καὶ ἐξωτερικῆς ὑπερηφανείας, δίδουσα ἔδαφος ἀναδείξεως εἰς μίαν καλὴν ἠθοποιόν.

Οἱ συγγραφεῖς διὰ τοῦ ἔργου των ἠθέλησαν νὰ δώσουν τὸν χαρακτηρισμὸν μιᾶς Ἱσπανίδος μὲ τὰς μεγάλας ὁρμὰς καὶ τὰς μεγάλας ἰδιοτροπίας. Ὅλον τὸ ἔργον συγκεντροῦται εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν αὐτόν. Ἐλαχίστη ἡ πλοκή· καὶ ἐλάχιστα τὰ δραματικὰ μέρη, εἰς τινας δὲ σκηνὰς ἐπαναλαμβάνονται τὰ ἴδια σχεδὸν πράγματα. Ἡ Κονχίτα, ἡ ὡραία Ἀνδαλουσία, σαγηνεύει εἰς μίαν Ἀποκρηάτικην ἑορτὴν τὸν εὐγενῆ Δὸν Ματέο καὶ τὸν ἀποσπᾷ ἀπὸ τὴν ἐρωμένην του Μπιάνκα. Μάτην ἡ ἐγκαταλειφθεῖσα ζητεῖ ἀπὸ τὴν Κονχίταν νὰ τῆς ἀποδώσῃ τὸν ἐραστήν. Ἐκείνη, ἀδιάφορος, τῆς τὸν παραχωρῇ, ἀλλὰ τὰ μάτια τῆς Κονχίτας αἰχμαλωτίζουν τὸν εὐγενῆ, ὅστις καθυποτάσσεται εἰς τὸν ἔρωτά της. Καὶ ἀρχίζει ἕνα παιγνίδι τῆς Κονχίτας μὲ τὸν ἀτυχῆ ἐρωμένον, ὅστις νομίζει ὅτι ἠμπορεῖ νὰ τὴν κατακτήσῃ εὐκολώτερα διὰ τοῦ χρήματος· ἀλλ' ἐκείνη ὄχι μόνον ἀπορρίπτει τὴν προσφοράν, ἀλλὰ λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ τὸν βασανίσῃ ἀκόμη περισσότερον. Τὸν ἀγαπᾷ, ἀλλὰ θέλει νὰ πεισθῇ ὅτι καὶ ἐκεῖνος τὴν ἀγαπᾷ πραγματικῶς καὶ ὄχι πρὸς ἁπλῆν ἀπόλαυσιν. Εἰς τέσσαρας πράξεις, ἐξ ὧν ἡ τελευταία διηρημένη εἰς δύο εἰκόνας—τὰς δυνατοτέρας τοῦ ἔργου—ἡ Γυναῖκα, ἡ ἐπιβλητικὴ ἔχει διὰ τῆς βίας ἀλλὰ διὰ τοῦ θελγήτρου καὶ τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς ἀποτόμου μεταβολῆς κυριαρχεῖ καὶ ὁ Ἄνδρας εἶνε τὸ νευρόσπαστον, ποὺ σύρεται στὰ ἴχνη της, ποὺ τῆς φιλεῖ τὰ πόδια, ποὺ πεθαίνεται καὶ λυσσᾷ ἐκ τῆς ἐπιθυμίας. Ἐκείνη, ἕνας ἰδιότροπος χαρακτήρ, τὸν ὁποῖον ἐν Ἑλλάδι δυνάμεθα νὰ παραγνωρίσωμεν, χαρακτηρίζοντες ὡς ἀπίθανον ἢ ὡς παράφρονα. Καὶ ὅμως ἡ ψυχολογία τῆς Ἱσπανίδος κρύπτει πολλὰ ἀπρόοπτα, διότι ἔχει ἐν ἑαυτῇ τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ ἔρωτος. Ἡ Κονχίτα ἀρνεῖται τὸν ἔρωτα τοῦ Δὸν Ματέο διότι δὲν τὸν πιστεύει καὶ ὅμως ἐξαφνα πίπτει εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὸν φιλεῖ διὰ νὰ τὸν ὠθήσῃ καὶ μετ' ὀλίγον διὰ νὰ τὸν διώξῃ. Τὸν ἐξευτελίζει διὰ νὰ δοκιμάζῃ τὴν εὐχαρίστησιν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἡ γάτα ποὺ παίζει μὲ τὸ κουρέλι. Ἀδιαφορεῖ, καὶ ὅμως θέλει τὴν συντροφιάν του. Τὴν παρακαλεῖ ἐκεῖνος διὰ νὰ τὴν νυμφευθῇ καὶ αὐτὴ γελᾷ εἰρωνικῶς. Τῆς προσφέρει τὸν ἔρωτά του καὶ αὐτὴ φεύγει ἀπὸ τὴν Σεβίλλην, διὰ νὰ μὴ τὸν βλέπῃ· καὶ ὅταν τὴν συναντᾷ εἰς ἕνα καφωδεῖον τοῦ Κάδιξ ὅπου κατέφυγε, ἐκείνη ἀρχίζει τὰς ἐκκεντρικότητάς της. Δὲν τοῦ ἐπιτρέπει νὰ τὴν ἐγγίσῃ καὶ ὅμως ἔδωμος συναναστρέφεται οἰκείως μὲ τοὺς μεθυσμένους ναύτας τοῦ καφὲ σαντάν. Ὅλα αὐτὰ ἐξεγείρουν τὰ νεῦρα τοῦ Δὸν Ματέο, τοῦ ὁποίου ἡ παραφορὰ κορυφοῦται, ὅταν ἡ Κονχίτα, ὀπισθεν ἀπὸ τὸ κιγκλίδωμα τοῦ σπιτιοῦ της προσποιεῖται ὅτι ἀγαπᾷ καὶ φιλεῖ ἕνα Ἱσπανὸν νεανίαν, ἐνῷ αὐτὸς ἀπεγνωσμένως προσπαθεῖ νὰ ἀνοίξῃ τὴν κλειστὴν θύραν καὶ πίπτει ἐξηντλημένος. Ἡ Κονχίτα θριαμβεύει. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἡττᾶται. Εἰς τὴν τελευταίαν σκηνὴν ὁ Δὸν Ματέο ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ του, ἐξαλλος τῆς ἐπιτίθεται, τὴν ραπίζει, τὴν κυλᾷ εἰς τὸ πάτωμα καὶ τὴν δέρει μανιωδῶς. Ἡ Κονχίτα κλαίει, ἀλλὰ καὶ ζητεῖ, αὐτὴ ἡ κτυπηθεῖσα, συγγνώμην καὶ τώρα εἶνε εὐχαριστημένη, δέχεται νὰ γίνῃ γυναῖκα του, καὶ τοῦ ζητεῖ ὡς χάριν νὰ τὴν δέρνῃ. Τὸ γενναῖον ἐυλοκόπημα τῆς ἀπέδειξε ὅτι πραγματικῶς τὴν ἀγαποῦσε ὁ Δὸν Ματέο. Ἐπείσθη καὶ τοῦ παρεδόθη.

Νὰ πιστεύῃ εἰς τὸν ἔρωτα ὑπὸ τὴν βροχὴν τῶν γρόνθων, εἶνε μία ἀπόδειξις, τὴν ὁποίαν μόνον μία Ἱσπανὶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποδεχθῇ εὐγνωμόνως. Ἀναμφιβόλως εἶνε ἡ πρωτοτυπωτέρα λύσις θεατρικοῦ ἔργου τὸ ἐυλοκόπημα. Εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ ἐν τούτοις ὑπάρχουν σημεῖα, ἅτινα δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀντιφάσεις, καὶ ὅμως δὲν εἶνε. Ἡ Κονχίτα διακηρύσσει ὅτι θὰ ἀγαπήσῃ ὅταν αὐτὴ θελήσῃ καὶ ὅμως ἀγαπᾷ ὅταν ἐκεῖνος τῆς τὸ ἐπιβάλλει διὰ τοῦ ἐυλοκοπήματος. Τοῦτο δὲν εἶνε κτηνώδης βία, εἶνε ἁπλῆ ἐκδήλωσις βαθυτάτης ἀγάπης.

Ἡ κ. Καλογερίκου εἰς τὸν δύσκολον αὐτὸν ρόλον ἀνέπτυξε χάριν ζηλευτήν, ἀφέλειαν ἀπέραντον, ἐψυχολόγησε τὸν ρόλον της πολὺ καλὰ καὶ τὸν ἀπέδωκε χαρακτηριστικώτατα. Ἂν καὶ ἔχει καθ' ὅλον τὸ ἔργον πολὺ μέρος, ὄχι μόνον δὲν ἔδειξε τὴν παραμικρὰν κόπωσιν, ἀλλὰ διετήρησε τὰ ἐνότητα τοῦ χαρακτῆρος παρὰ τὸ πολύμορφον τῆς ὑποκρίσεως, τὴν ἔλξιν τοῦ ἔρωτος — γνώρισμα τῆς Ἱσπανίδος γυναικὸς — καὶ εἰς αὐτὸν δὲ τὸν Ἱσπανικὸν χορόν, ὅστις ὑπενθύμισε τὴν Κάρμεν, δὲν ὑπελήφθη. Ἀπ' ἐναντίας, δὲν ἀνέμενε κανεὶς τόσῳ ἁρμονικὴν εὐστροφίαν.

Ὁ κ. Ἀνδρ. Μάρκελλος, διηγηματογράφος καὶ σοσιαλιστής, ἔδωκε δραματικὸν ἔργον του, κοινωνικῆς ὑποθέσεως, τὰ «**Ἱερασμένα ποὺ ξυπνοῦν**» ἔχον ὅλας τὰς ἀτελείας, αἵτινες κατ' ἀνάγκην παρακολουθοῦν τὰς ἀποπείρας τῶν πρωτοπείρων. Τὸ θέμα ἀνάγεται εἰς τὸ αἰώνιον θέμα τῆς συζυγικῆς δυσαρμονίας. Μία κόρη ὑπανδρεύθη ἕνα πλούσιον, ἐνῷ ἀγαποῦσε ἕνα ποιητήν, πρῶτον της ἐξάδελφον. Ἡ ἀδελφή της ἀγαπᾷ τὸ ἴδιον πρόσωπον, γίνεται δὲ ὑπ' αὐτῆς τυχαίως ἡ ἀποκάλυψις ὅτι ἦτο ἐραστὴς τῆς ὑπανδρευθείσης ἀδελφῆς της. Ἀλλ' ὁ ἔρως του εἶναι ἀγνός· περιορίζεται εἰς ἀπαγγελίαν πεζῶν ποιημάτων—ἥτις δὲν ἔστεκε καὶ πολὺ εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ ἠθοποιοῦ κ. Παπαγεωργίου, ὅστις ἔπαιξε τὸν ρόλον αὐτόν. Ἡ ἀδελφὴ κάμνει ὑπαινιγμὸν διὰ τὰς σχέσεις τῆς ἀδελφῆς της εἰς τὸν σύζυγον, καθ' οὗ καὶ ἀναιτίως ἐπιτίθεται· οὗτος παραφυλάττων πείθεται περὶ τῶν σχέσεων τῶν δύο ἐξαδέλφων, οἱ ὁποῖοι παρὰ τὸ παράθυρον φιλιοῦνται κατόπιν αἰσθηματικῆς ἀπαντολογίας τοῦ ἰδεολόγου ἐραστοῦ. Μαίνεται ὁ σύζυγος καὶ περιλούει δι' ὑδρεολογίου τὴν σύζυγον ἀλλ' ὁ ἔρως της ἦτο «ψυχικὴ γοητεία»· δὲν ἐπρόδωσε τὴν συζυγικὴν πίστιν, ὄχι διότι δὲν ἀγαποῦσε τὸν ἐξάδελφόν της, ἀλλὰ διότι ἦτο μητέρα. Ὁ σύζυγος μετὰ πολλὰς ἀμφιβολίας πείθεται, ζητεῖ ταπεινῶς συγγνώμην ἀπὸ τὴν ὑβρισθεῖσαν σύζυγον, ἐνῷ ὁ ἐραστὴς ὅστις κληθεὶς ἐδειλίασεν ὅτι δὲν θὰ ἐναντιοῦν πλέον, φεύγει μελοδραματικῶς διὰ νὰ πέσῃ εἰς μίαν σιδηροδρομικὴν γραμμήν. Ἓν εἶδος θανάτου πρώτην φορὰν σημειούμενον εἰς τὸ θέατρον. Τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου του δέχονται θρηνολογοῦσαι αἱ δύο ἀδελφαί. Αὐτὰ εἶνε τὰ Περασμένα ποὺ ξυπνοῦν εἰς τὰ στήθη τοῦ ἐξαδέλφου, διὰ νὰ ἀναστατώσουν δύο ἀδελφὰς καὶ ἕνα σύζυγον—τί ἀφελὴς ἡ ἀπάδεια ἑνὸς οἰκογενειακοῦ φίλου καὶ τοῦ πατρός!— καὶ διὰ νὰ σκοτώσουν τὸν δράστην τοῦ ἀνελπίστου οἰκογενειακοῦ ἀνεμοστροβίλου...

Ἀψυχολόγητος ἐντελῶς ὁ ρόλος τοῦ συζύγου, τὸν ὁποῖον ἀδυνατεῖ κανεὶς νὰ χαρακτηρίσῃ. Πότε ἀνεκτικὸς καὶ πότε ὑβριστής, πότε ὑποχωρητικὸς καὶ πότε ἐξαλλος, δύσπιστος καὶ εὔπιστος, χυδαῖος καὶ μεγαλόφρων, ἦτο ἐπόμενον νὰ μὴ ἐλκύσῃ τὴν ἐκτίμησιν οὔτε τῆς γυναικός του, οὔτε τοῦ ἐξαδέλφου του, οὔτε τῆς γυναικαδελφῆς του καὶ οὔτε — πολὺ φυσικὰ — τοῦ ἀκροατηρίου του.

Τὰ μονόπρακτα τῆς Ἑταιρείας

Ἡ περυσινὴ ἀποτυχία τοῦ διαγωνισμοῦ τῆς «Ἑταιρείας τῶν θεατρικῶν συγγραφέων» δὲν ἀπεθάρρυνεν αὐτήν, ἀλλὰ προέβη καὶ εἰς νέον διαγωνισμόν, τὰς δάφνας τοῦ ὁποίου ἐπεχείρησε νὰ δρέψῃ διὰ... κωμικοτραγικῆς παραστάσεως. Ἀφοῦ ὑπερετίμησε τὰς θέσεις, προκαλέσασα οὕτω συροφὴν ἐκλεκτοῦ κόσμου, ἐκ λόγου δὲ ταμευτικοῦ ἀπεκλεισε προπετῶς καὶ αὐτοὺς τοὺς δημοσιογράφους, παρουσίασε ἔργα, τὰ ὁποῖα—ἐξαιρέσει τῆς «Κόρης τοῦ Βορηᾶ»—προσκάλεσαν μὲ τὰς δραματικὰς σκηνὰς ὅτε μὲν τὴν ἀνίαν, ὅτε δὲ τοὺς γέλωτας. Ἡ «Ἑταιρεία τῶν Θεατρικῶν συγγραφέων» ἠσέβησε πρὸς τὸ κοινόν, ταλαιπωρήσασα αὐτό, συγχρόνως δὲ χειρίστην προσέφερε πρὸς τὸ θέατρον ὑπηρεσίαν, ἐισχύουσα θεατρικὴν παραγωγὴν ἀναξίαν προσοχῆς. Διαγωνισμὸς κατὰ τὴν σοφὴν γνώμην τῶν θεατρικῶν συγγραφέων θὰ εἴπῃ οὐχὶ ἡ ἐκλογὴ καὶ βράβευσις τοῦ ἀρίστου—ἐὰν ὑπάρχῃ—ἀλλ' ἡ ἐκ τοῦ συρρέτου τῶν ὑποβληθέντων ἀνάσυρσις ἑνὸς ὁπωσδήποτε—ἔστω καὶ ἐὰν ὅλα εἶνε τιποτένια—καλλιτέρου καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῶν «νέων», ἔστω καὶ ἂν οἱ νεαροὶ ἔχουν δεκαπενταετῆ ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν τῆς πένας. Εἶνε λυπηρὸν διότι Ἑταιρεία ἥτις ἱδρύθη διὰ νὰ ἐξασφαλίζῃ τὰ ποσοστὰ τῶν παραστάσεων, ἐπελήφθη κατὰ τρόπον ἤκιστα εὐπρεπῆ καὶ τῶν διαγωνισμῶν, διὰ νὰ καταφέρῃ τὸ τελευταῖον, ἐλπίζομεν, ἀλλὰ καὶ καίριον κτύπημα κατὰ τοῦ οἰκτρῶς ἀποτυχόντος ἐν Ἑλλάδι ἐλευθέρου αὐτοῦ πνευματικοῦ θεσμοῦ.

Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς κριτικῆς (!) Ἐπιτροπῆς, ἧς τὰς ἁμαρτίας ἀνέλαβεν εὐαγγελικώτατα ν' ἄρῃ ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος κ. Συναδινός, ὑπεβλήθησαν 21 ἔργα (ἐκ τῶν ὁποίων 2 κωμῳδίαι) εἰς ἃ πλεονάζει ὁ λυρισμὸς—ἐπίδρασις Δ' Ἀνούντζιο καὶ Ὀσκὰρ Οὐάιλδ. Ἐβραβεύθησαν διὰ 200 δρ. δύο: Ὁ «Ἄνδρας» τοῦ κ. Βουτυερίδου—πρῶτον—καὶ ὁ «Χορὸς τοῦ Βορηᾶ» τῆς δεσποινίδος Ἑλένης Νεγρεπόντη, κόρης τοῦ βουλευτοῦ, δεύτερον. Ἡ ἐπιτροπὴ ἔκρινε παραστάσιμον μέν, ἀεράβευτον δὲ τὴν «Κασσάνδραν» τοῦ ἰδίου κ. Βουτεριδου.

Διὰ τοὺς τύπους—αὐτοὶ οἱ τύποι!—ἠνοίχθησαν καὶ οἱ φάκελλοι οἱ περιέχοντες τὰ ὀνόματα τῶν βραβευθέντων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν... πρὸ ἡμερῶν γνωστοί. Ἡ δ. Νεγρεπόντη μάλιστα παρηκολούθησε καὶ τὰς δοκιμάς, εἰς τὴν φιλοκαλίαν της δ' ὀφείλεται ὁ ὡραιότατος διάκοσμος τῆς αἰθούσης, ὁ τόσῳ ἁρμονικὸς προσαρμοσθεὶς εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἔργου της.

Ὡς πρῶτον ἔδεσμα ἐσερβίρισθη εἰς τὸ ἀτυχὲς—πενταδάραχμον γὰρ τὸ εἰσιτήριον — κοινὸν ἡ «**Κασσάνδρα**». Μεσαιωνικὸν κουδεντολόγημα δύο συζύγων. Καὶ παρέστημεν εἰς τὸ φαινόμενον γυναικὸς νὰ ἀγαπᾷ τὸν ἄνδρα της καὶ νὰ τὸν δηλητηριάζῃ, ἀνδρὸς νὰ λατρεύῃ τὴν γυναῖκα του καὶ νὰ τὴν ἀπατᾷ. Εἰς τὸ τέλος ἀποθνήσκουν καὶ οἱ δύο, καὶ οὕτω τελειώνει ἡ ἐπιθανάτιος αἰσθηματολογία. Εὐτυχῶς τὸ ζεῦγος τῶν δύο ἀκολούθων διέφυγε καὶ τὰ δύο κακά, καὶ τὸν θάνατον δηλ. καὶ τὸν γάμον, ἀφοῦ οἱ ἄρχοντές των ἔδωσαν τόσῳ δυσάρεστον ὁρισμὸν τῆς συμβιώσεως. Τὸ ἔργον αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις ἠκούσθη μὲ προσοχήν, κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἐκρίθη βραβεύσιμον, ἀλλ' ἐτέθη ἁπλῶς πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ κενοῦ τοῦ προγράμματος... Τὸ ἄλλο δρᾶμα, τὸ κριθὲν ὡς τὸ ἄριστον, ἦτο τὸ οἰκτρότερον. Ἡ Κασσάνδρα ἔλαβε ...**ἄνδρα** μορφὴν — ὁ συγγραφεὺς εἶνε μαλλιαρὸς — καὶ παρουσιάσθη εἰς μίαν τριλογίαν, ἤτοι δύο συζύγων— καὶ εἰς τὰ τρία ἔργα κυριαρχεῖ ἡ συζυγικὴ ἀπιστία — καὶ ἑνὸς ἐραστοῦ, ὁ ὁποῖος ὅμως εἶνε πολὺ παράξενος ἄνθρωπος. Εἰσέρχεται εἰς μίαν συζυγικὴν στέγην καὶ ἀφοῦ συνομιλεῖ τρυφερῶς μὲ τὴν σύζυγον—παλαιάν του γνωριμίαν—ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν σύζυγον ὀρθὰ κοφτὰ, νὰ χωρίσῃ τὴν γυναῖκα του λέγων: «Τὴν ἀγαπῶ ἐγώ· αὐτὴ δὲν σὲ ἀγαπᾷ». Ὁ σύζυγος ἀνθίσταται εἰς τὴν προσταγήν. Φεύγει ὁ ἐραστὴς πολὺ μερμηρίζων κατὰ φρενὰ καὶ θυμόν, ὅταν ἀρχίζει τὸ ντουέττο τῶν συζύγων. Ὡς—*trait d' union* — ἓν πιστόλι. Ὁ σύζυγος σκέπτεται ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλὰ μετανοεῖ κρίνων συμφερώτερον νὰ αὐτοκτονήσῃ.... τὴν γυναῖκα του. Μαλλιοτράφηγμα πειθοῦς νὰ αὐτοκτονήσῃ καὶ ἡ δυστυχισμένη γυναῖκα, διὰ νὰ λάβῃ ἕνα τέλος τὸ δρᾶμα, αὐτοκτονεῖ. Συνάντησις ἔπειτα τῶν δύο «γεννοφρόνων» ἀνδρῶν καὶ ἐπανάληψις τοῦ τελευταίου σκηνικοῦ τῆς «Μέγγενης».

Τὴν Ἑταιρείαν ἀνέλαβε νὰ ἐξιλεώσῃ μία λεπτή, νεαρωτάτη δεσποινίς. Ἡ δ. Νεγρεπόντη εἶχε μίαν ἐμφάνισιν ὡς συγγραφεύς, τὴν ὁποίαν θὰ ἐζήλευαν καὶ παλαίμαχοι ἀκόμη. Ἀλλὰ μία σχετικὴ ἐπιτυχία ἄνοιξιν δὲν φέρει διὰ τὴν.... Ἑταιρείαν.

Ὁ «**Χορὸς τοῦ Βορρᾶ**» εἶνε ἓν ὀνειρόδραμα μὲ ἐμπνευσιν ἐκ τῆς Βορείου φολκλορίας, γραμμένον ὅμως μὲ προσοχήν, μὲ ψυχολογίαν, μὲ λυρισμὸν ὅσος χρειάζεται. Ἡ ὑπόθεσίς του ἐν συντόμῳ: Ἡ Ἄλλη ἀγαποῦσε κάποιον Στέφανον. Ἀλλ' αὐτὸς ἀπέθανε καὶ συνεζεύχθη ἄλλον. Ἀποκτᾷ υἱόν, ὁ ὁποῖος καθ' ὑποβλητικὴν φυσιολογικὴν οἰκονομίαν, ἔχει ὅλας τὰς ψυχικὰς ἰδιότητας τοῦ ἀποθανόντος ἐραστοῦ της. Ὁραματίζεται καὶ τὸ παιδὶ καὶ ἡ μητέρα τὸν νεκρόν. Καὶ εἰς ἕνα θεατρέλλον χορὸν ἡ μητέρα, παρόντων τοῦ τέκνου καὶ τοῦ συζύγου, πίπτει ἀλλοφρονοῦσα ὡς ἐκ τῆς χορευτικῆς ὑπερεντάσεως νεκρά. Ἔργον παράδοξον, ἔχον ὅμως ἐπιστημονικὴν βάσιν ἤτις εἶνε ἡ ἐπίδρασις ἑνὸς παλαιοῦ αἰσθήματος καὶ ἡ ὑπὸ τὸ κράτος αὐτοῦ ἐνέργεια τῶν πνευματικῶν δυνάμεων. Ὁμοίαν ὑπόθεσιν περίπου ἔχει καὶ ἓν διήγημα, ἐκ τῶν γνωστοτέρων, τοῦ κ. Καλογεροπούλου «Εἰς τὴν παραλίαν» ἐπιγραφόμενον καὶ δημοσιευθὲν πρὸ 14 ἐτῶν, ὡς καὶ ἓν διήγημα μεταγενέστερον τοῦ κ. Βουτυερίδου. Καίτοι πρωτόπειρος εἰς τὴν σκηνικὴν οἰκονομίαν,

Ὁ κ. Χρ. Νέζερ
ἐπὶ σκηνῆς

ἡ δ. Νεγρεπόντη ἀπέδειξε μίαν προσπάθειαν τόσω εἰλικρινῆ καὶ εὐγενῆ, ὥστε νὰ δίδῃ τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ εὐδοκιμήσῃ, ἀναδεικνυομένη ἀσυναγώνιστος μεταξὺ τοῦ ὡραίου φύλου, τὸ ὁποῖον ἀποκτᾷ τὴν πρώτην δυνατὴν θεατρικὴν συγγραφέα. Ἔδωσε ζωὴν εἰς τὸ ἔργον, ἀντίκρυσε μὲ θάρρος τὰς δυσκολίας ἑνὸς θέματος μυστικοπαθείας, ἀνωτέρου τῶν δυνάμεών της καὶ παρεσκεύασε ἕνα τέλος θαυμάσιον, χοροῦ θανασίμου. Ἀδιάφορον ἂν τὸν χορὸν αὐτὸν τοῦ Βορρᾶ, μὲ τὴν ἀπήχησιν τοῦ φυσήματος, ἐχόρευσεν πέρυσι ἡ Φοῦλλερ εἰς τὸ Δημοτικὸν θέατρον. Δὲν εἶνε πρωτότυπος, ἀλλ' εἶνε τοποθετημένος καλά.

Ἀρχίζει τὸ ἔργον μὲ ἕνα ἐπίμονο φύσημα ὡρισμένου Βορρᾶ, τὸ ὁποῖον ἐνηρμόνησε μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν ὁ κ. Τ. Ξανθόπουλος. Μὲ τὴν ὑπόκρισιν τῆς μουσικῆς αὐτῆς χορεύει ἡ Ἕλλη, ἣν ὑπεδύθη ἡ κ. Κολογερίκου μὲ τόσην τέχνην, ὥστε νὰ καλύψῃ μερικὰς ἀτεχνίας συγγραφικάς. Παρουσίασε μίαν ποιητικήν, εὐγενῆ ὕπαρξιν, ἐχόρευσε δὲ διὰ πρώτην φορὰν ἐπὶ σκηνῆς τόσον καλά, ὥστε εἰς τὰ τόσα χαρίσματά της νὰ μὴ εἶνε τὸ ὀλιγώτερον ἡ ὀρχηστικὴ μίμησις. Ἡ διδάξασα κ. Ἔγκελ θὰ ἐζήλευσε τὴν φωτοτυπικὴν νοημοσύνην τῆς μαθητρίας. Ἡ κ. Καλογερίκου μὲ τὸν χορόν της δικαίως ἐμοιράσθη μὲ τὴν δεσ. Νεγρεπόντη τὰ ζωηρὰ χειροκροτήματα.

Αἱ δημοσιευθεῖσαι κριτικαὶ ἦσαν ἄλλαι ἐπιφυλακτικαὶ καὶ ἄλλαι ἐπιθετικαί. Δύο μόνον ἀνέλαβον ἔργον θερμοῦ συνηγόρου, δύο ἀσπονδοι ἐχθροί, οἱ ὁποῖοι διὰ πρώτην φορὰν συνεφώνησαν διὰ νὰ... διαφωνήσουν πρὸς ὅλους τοὺς ἄλλους. Ὠνόμασα τοὺς κ.κ. Δημητρακόπουλον καὶ Ξενόπουλον, οἱ ὁποῖοι εὗρον ὡς σανίδα σωτηρίας τὸν «Χορὸν τοῦ Βορρᾶ.»

Ὁ πρῶτος ἐνθουσιασθεὶς ἀπὸ τὴν ἐπίνοιαν τοῦ ἔργου, προαγγέλλει τὸν «Ῥυθμόν», ὡς τὸ μέλλον θέατρον. Ὁ δεύτερος μᾶς βεβαιοῖ ὅτι τοῦ διέφυγον «πολλαὶ» φράσεις, ἀλλ' ἀπὸ ὅ,τι ἤκουσε συμπεραίνει ὅτι ἦτο μὲ ἀδρότητα γραμμένον τὸ ἔργον. Μὴ δυνάμενοι εἰς συμπωματικὰς καὶ μαντικὰς κριτικὰς νὰ δώσωμεν πίστιν, ἂς περιορισθῶμεν εἰς τὰ «σύγχρονα» καὶ εἰς τὰ «ἀκουσθέντα», ἐκφράζοντες τὴν γνώμην μας, ἥτις συμφωνεῖ καὶ μὲ τὴν... «βαρύτιμον» φεῦ! γνώμην τοῦ κοινοῦ. Ὅτι «ἐστάθη» τὸ ἔργον τῆς δ. Νεγρεπόντη, ἀναμφισβήτητον. Ὅτι δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ δημιουργηθῇ μία ὁλόκληρος παράστασις διὰ νὰ τὸ ἀκούσωμεν, ἐπίσης ἀναμφισβήτητον. Ὅταν ὑπάρχει ἕνας κρῖνος, περιττὰ τὰ γαϊδουράγκαθα.

Πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Λεπενιώτου, δέον νὰ ἀναγραφῇ ὅτι ὁ θίασός του εἶνε ἄγνωστος τοῦ πρακτικοπήματος. Διότι ἡ παράστασις, διὰ ταμευτικοὺς πάντοτε λόγους, ἠγοράσθη ἀντὶ ὡρισμένου τιμήματος, ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας τῶν Θεατρικῶν συγγραφέων—ἢ μᾶλλον Ἑταιρείας Κερδοσκοπικῶν ἐπιχειρήσεων διὰ τῆς μεθόδου τῶν μονοπράκτων. Ἀπαραίτητον τέλος νὰ λεχθῇ ὅτι τῆς Ἑταιρείας δὲν μετέχουσι πάντες οἱ συγγραφεῖς. Ἀπ' ἐναντίας, οἱ καλλίτεροι ἀπέχουν.

Ὁ ἀριθμὸς 13

Θέατρον Κοτοπούλη

Μία κόρη Μακεδονικοῦ χωρίου, τὸ ὁποῖον διοικοῦν —ἄγνωστον πῶς—Βούλγαροι, ἐπανέρχεται μετὰ δεκαετεῖς ἐν Ἀθήναις σπουδὰς εἰς τὸ πατρικόν της σπῆτι· εὑρίσκει ὅλους ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ φόβου, ἐν ἐνέσπειραν οἱ κομιτατζῆδες. Αὕτη ἐλευθερόφρων ἐκπλήσσεται καὶ εἰς διάστημα δύο ἐτῶν τὸ ὁποῖον μεσολαβεῖ μεταξὺ τῶν δύο πράξεων κατορθώνει ν' ἀναγεννήσῃ τὸ ἐθνικὸν φρόνημα. Ἐξάπτει ἡ προσπάθεια αὕτη τὸ μῖσος μιᾶς Βουλγάρας διδασκαλίσσης, ἥτις καὶ ὁλοφονεῖ τὴν Ἑλληνίδα καθ' ἣν στιγμὴν εἰσέρχεται εἰς τὸ χωρίον ὁ Ἑλλ. στρατός. Αὐτὸ τὸ ἁπλούστατον θέμα ἑνὸς χρονογραφήματος διεσκεύασεν εἰς δίπρακτον δρᾶμα ὁ γόνιμος χρονογράφος κ. Τσοκόπουλος. Τὸ ὑπέβαλεν εἰς τὸν ἀείμνηστον Ροτσίλδειον ὑπὸ τὸν τίτλον Οἱ Ἀντίπαλοι—ἢ μᾶλλον αἱ ἀντίπαλοι—καὶ ἦτο τὸ ἔσχατον βραδεῦδέν. Ἤδη τὸ παρουσίασε καὶ ἀπὸ σκηνῆς μεταβάπτισας αὐτὸ μὲ τὸ λαϊκὸν ὄνομα «**Ἡ δασκάλα τοῦ χωριοῦ**», μολονότι ἠμπορεῖ νὰ τὸ ὀνομάσῃ «Οἱ δικοί μας καὶ οἱ δικοί σας», διότι ἀπειράκις ἡ φράσις αὕτη ἐπαναλαμβάνεται. Εἰς τὰς ἐξετάσεις πρὸ τοῦ κοινοῦ, ἃς ὑπέστησαν οἱ διαγωνισθέντες—ἢ ἀκριβέστερον ὑπέστη τὸ κοινὸν—ἦλθε εἰς ἣν τάξιν τὸ ἔταξαν οἱ κριτικοί. Τελευταῖον, Ἀνεμμικὸν—καὶ ἡ ἀδυναμία χαρακτηρίζεται ἀπὸ τοὺς ἐπιεικεῖς ὡς λεπτότης—χωρὶς χαρακτῆρας, μὲ κουραστικὰς ἐπαναλήψεις τῶν αὐτῶν σχεδὸν φράσεων, ἀφίνει τὸν θεατὴν ἐντελῶς ἀσυγκίνητον. Ὑπάρχει δὲ καὶ μία μίμησις. Τὸ τέλος τῆς α' πράξεως μὲ τὴν προσευχὴν ὑπενθυμίζει τὴν τελευταίαν σκηνὴν τοῦ «Ἰσραήλ». Καὶ—τὸ μόνον ἐπεισόδιον—ἡ μεταστροφὴ ἑνὸς ἐκδουλγαρισθέντος Ἕλληνος, τοῦ Στέφαν, ὑπὲρ τῆς παλαιᾶς του φίλης Ἑλληνίδος διδασκαλίσσης μυστηριώδης καὶ ἀψυχολόγητος. Ἕνα φωτεινὸν ὁπωσδήποτε σημεῖον εἶνε τὸ τελευταῖον *coup de scène*: Ὅταν ὑνήσκει ἡ Ἑλληνὶς διδασκάλισσα ζητεῖ νὰ τῆς ἀποσπάσουν μίαν Ἑλλ. σημαίαν ἣν εἶχε κρύψει εἰς τὰ στήθη της, ἵνα τὴν ἀναπετάσῃ κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἑλλ. στρατοῦ. Καὶ ἀντὶ νὰ τὴν ὑψώσουν, τὴν καταθέτουν ἐπάνω στὴν νεκρὴ καρδιά της. Ἀλλὰ διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς αὐτὸ τὸ εὐσωρον σκηνικὸν—τοπεῖον—διήλθομεν διὰ πολλῶν κενῶν καὶ διὰ πληκτικῶν ἀτραπῶν—διαλόγων. Ἡ δ. Κοτοπούλη εἶχε καταδικασθῆ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως εἰς ἕνα ρόλον ἐντελῶς ἀχρωμάτιστον.

Ἐπηκολούθησεν ὡς ἀναψυκτικὸν καὶ ὁ «Βασιλεὺς τῆς ρέγκας» ὅστις εἶχε δοθῆ πρόσφατα εἰς τὸ Βασιλικὸν ὡς κωμῳδία καὶ ἤδη ὑπεβιβάσθη μετριοφρόνως ὑπὸ τοῦ συγγραφέως εἰς κωμικὸν «παιγνίδι». Ἄλλοτε εἶχε παιχθῆ καλλίτερα ὑπὸ τῶν ἐρασιτεχνῶν. Ὁ κ. Λάσκαρης φυσικώτερος τοῦ κ. Γονίδου, ἡ δ. Γαζῆ κωμικωτέρα τῆς κ. Ἀλκαίου, ἡ δ. Χρυσούλη τεχνικωτέρα τῆς κ. Μυρόπ.

Πρὸ ἑνὸς περίπου ἔτους ὅτε εἰς τὸ Παρισινὸν «Βωδεβίλ» ἐπαίχθη τὸ νέον ἔργον τοῦ Μπαταΐγ *(La Phalène)* οἱ κριτικοὶ ἐπέδραμον κατὰ τοῦ ἔργου, τοῦ πρωτοτύπως νοσηροῦ. Καὶ ὅμως τὸ ἔργον ἔκαμε τότε σειρὰν παραστάσεων κοσμοβρίθων. Ὁ Μπαταΐγ δὲν τίθεται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν δραματικῶν συγγραφέων. Δὲν ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ Μπερνστάϊν—διὰ νὰ ἀναφέρωμεν τὸν συναγωνιστήν του—ἀλλ' εἶνε ἁπλούστερος. Τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον ὅτε διῆλθεν ἐξ Ἀθηνῶν ἡ Ντυριέζ ἔπαιξε τὸ ἔργον αὐτό, ἀλλὰ ἄνευ ἐπιτυχίας. Ἤδη, ὁ θίασος τῆς δ. Κοτοπούλη τὸ ἀνεβίασεν ἐπὶ σκηνῆς, ἀσπλάχνως ψαλιδισθέν.

Ἡ «**Πεταλουδίτσα**» εἶνε κομψὰ γραμμένη, ἔχει συγκινητικὰς σκηνάς. ἀλλ' ὑστερεῖ εἰς πλοκὴν καὶ εἰς δύναμιν. Ἐν ταῖς γενικαῖς γραμμαῖς ὑπενθυμίζει τὴν «Κυρίαν μὲ τὰς Καμελίας». Μία κόρη, πάσχουσα ἐκ φυματιώσεως καὶ βλέπουσα νὰ ἐγγίζῃ τὸ τέλος, ἀποφασίζει νὰ ῥιφθῇ εἰς τὴν ἡδονήν, νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ζωήν, ἡ ὁποία ὅλονὲν φεύγει. Ἀγαπᾷ τὸν Φίλιππον, ἀλλὰ δὲν θέλει ἕνεκα τῆς ἀσθενείας της νὰ τὸν νυμφευθῇ. Ἐκεῖνος νομίζει ὅτι ἀρνεῖται διότι ἔχει ἐραστὴν καὶ βίαιαι σκηναὶ μεταξὺ των διαδραματίζονται. Ἐπὶ τέλους τοῦ ἀποκαλύπτει τὸν λόγον τῆς ἀρνήσεώς της, τὴν ἀσθενειάν της, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπόφασιν νὰ δοκιμάσῃ τὰς ἡδονὰς τῆς ζωῆς. Ὁ Φίλιππος, ὅστις τὴν ἀγαπᾷ καὶ αὐτὸς πολύ, προτείνει νὰ τὸν ἔχῃ τουλάχιστον ἐρωμένον. Καὶ ζοῦν μαζῆ, ὅταν ἐκεῖνος τὴν ἐγκαταλείπει. Καὶ ἡ καταδικασμένη ἐκείνη ὕπαρξις, δέχεται καὶ τὸ τελευταῖον πλῆγμα τῆς Μοίρας. Τὸν καλεῖ εἰς δεῖπνον. Περιστοιχιζομένη ἀπὸ τοὺς φίλους της περιμένει τὸν Φίλιππον διὰ τελευταίαν φορὰν. Ἀλλ' αὐτὸς ἀντὶ νὰ ἔλθῃ, τῆς στέλλει ἕνα γράμμα ἀρνητικὸν—ἐκείνη μὲ μίαν ἔνεσιν δηλητηρίου ἀποθνήσκει, ἀφίνουσα ἐπιστολήν, ἐξηγοῦσαν τὸν θάνατόν της, ἥτις ἀναγινώσκεται ὑπὸ ἑνὸς ἐκ τῶν φίλων της προκαλοῦσα δάκρυα συγκινήσεως.—ὄχι βέβαια τὰ πρῶτα, διότι καὶ ἡ σκηνὴ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς μητρός της εἰς τὸ τέλος τῆς γ', πράξεως εἶνε ἀληθινὰ συγκινητική.

Ἡ δ. Κοτοπούλη ἔπαιξε πολὺ καλά, μὲ πάθος καὶ μὲ αἴσθημα. ὡς καὶ ὁ κ. Ροζάν, ὡς Φίλιππος, μολονότι ἐνιαχοῦ ἦτο στομφώδης.

Ὁ κ Μυράτ ἄξιος μύστης τῆς «Νέας σκηνῆς» μὲ τὰς φιλοδόξους τάσεις του ὑπὲρ ἀνυψώσεως καὶ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ θεάτρου εἰς ἐν ἀνώτερον ἐπίπεδον, μετὰ τὸν «Συρανό», εἰς τὸν ὁποῖον μᾶς ἔδειξε ὅτι γνωρίζῃ μὲ τὴν ἀκαταπόνητον φιλεργίαν του νὰ ἀφοσιοῦται εἰς τὸν ρόλον του, νὰ τὸν μελετᾷ, νὰ τὸν ἐμψυχώνῃ, συνεχίζει τὰς εὐγενεῖς προσπαθείας του, ἐκλέξας διὰ τὴν τιμητικήν του τὸν «**Ρουῖ - Μπλάς**», τοῦ Οὐγκώ. Ἡ ἐκλογὴ ἐν τούτοις δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχὴς· ἠδύνατο νὰ ἐκλέξῃ ἄλλο δρᾶμα νεώτερον, ἐκ τόσων ἀγνώστων παρ' ἡμῖν δυνατῶν ἄλλως τε ἔργων. Ὁ «Ρουΐ-Μπλάς» μὲ τὴν ἐπιτυχῆ μελοποίησιν τοῦ Μασκέττη διήνυσε τὸν δρόμον του καὶ ἀπὸ ἐτῶν δὲν παίζεται πλέον. Πολὺ περισσότερον, ὡς πρόζα. Ἄλλως τε μία παλαιὰ Ἱσπανικὴ αὐλὴ μὲ τοὺς μεγιστάνας της ἀπαιτεῖ σκηνικὸν διακοσμον τόσω μεγαλοπρεπῆ, ὥστε νὰ περιπίπτῃ εἰς θλιβερὰν πενιχρότητα πᾶσα ἐκ τῶν ἐνάντων προσπάθεια πρὸς εὐπρόσωπον κἂν παράστασιν. Ἀλλὰ καὶ ἡ μετάφρασις —μέχρι καὶ αὐτῆς ἀκόμη ἔρθασεν ὁ ζῆλος τοῦ καλοῦ ἡδοποιοῦ—ἡ ἔχουσα ἀτυχῶς τὸ μειονέκτημα νὰ εἶνε μαλλιαρή, ὑπελήφθη τῶν θαυμασίων στίχων τοῦ ποιητοῦ οἱ ὁποῖοι στιλβοῦν ἀπὸ φραστικὸν θέλγητρον. Ἀτυχῶς ἠγνόει ὁ κ. Μυράτ ὅτι ὑπῆρχε φιλολογικὴ μετάφρασις τοῦ κ. Εὐγ. Ζαλοκώστα, καὶ ἄλλη ἀκόμη, παλαιοτέρα. Ὡς πρὸς τὴν ὑπόκρισιν, ὁ κ. Μυράτ ὡς Ρουΐμπλὰς» δὲν ἀπεμακρύνθη τοῦ «Συρανὸ» ὡς πρὸς τὴν ἀπαγγελίαν τοὐλάχιστον. Ἐὰν ὑπελήφθη δὲ κατὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ρόλου του εἰς τὴν γ' πρᾶξιν, εἰς τὴν τελευταίαν ἔπαιξε σχεδὸν τέλεια.

Θέατρον «Πανελλήνιον»

Ἐρέτος, συμφώνως πρὸς τὴν κρατοῦσαν ἀτμόσφαιραν, ἐκυριάρχησαν τὰ πολεμικὰ δράματα. Μέχρι τοῦδε παρεστάθησαν, ἐκτὸς τῶν ἐπιθεωρήσεων, αἵτινες ὅλαι ἦσαν πολεμικαὶ καὶ τὰ ἐξῆς στρατιωτικὰ ἔργα, νέα καὶ παλαιά: Στρατιωτικὴ θητεία—Στὰ καινούργια σύνορα —Χασούνα — Οἱ Ἐλευθερωταί — ἡ Ψυχὴ τοῦ Στρατιώτου — ἡ Φωτιὰ — τὰ Διπλᾶ στέφανα — Ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 1821, — ὁ Ἀετιδεὺς — Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος — ἡ Δασκάλα τοῦ Χωριοῦ — ἡ **Σημαία.**

Τὸ τελευταῖον δὲν εἶνε νέον ἔργον, ἐπαίχθη ὅμως διὰ πρώτην φορὰν εἰς Ἀθήνας. Εἶναι ἕνας ὕμνος τοῦ Γαλλικοῦ πατριωτισμοῦ. Ἐγράφη ἀπὸ τὸν Μορώ. Ἔχει τέσσαρας πράξεις εἰς ἓξ εἰκόνας, ὑπόκειται δὲ ἡ σκηνὴ εἰς τὴν Ἐλσάτιαν κατὰ τὸ 1799—1800 καὶ ἀποτελεῖ ἐπεισόδιον τοῦ πολέμου τῆς Γαλλίας κατὰ τῆς Αὐστρίας.

Τὴν ὡραίαν βιάντιέραν Διονυσίαν ἀγαποῦν δύο λοχίαι, ὁ Ἀσπαροῦ καὶ ὁ Πέτρος. Ἕνας ἀξιωματικὸς εὑρίσκει τὸν τρόπον ὥστε οἱ ἀντίζηλοι νὰ μὴ ἀντιμετωπισθοῦν, προκηρύσσων ὅτι θὰ τὴν ἐνυμφεύετο ὅστις ἐκ τῶν δύο θὰ προήγετο ταχύτερον εἰς ἀξιωματικόν. Τῆς τιμῆς αὐτῆς τυγχάνει, πολεμικῶς γενναῖος, ὁ Ἀσπαροῦ, γίνεται δὲ καὶ ὁ σημαιοφόρος τοῦ Σιδηροῦ συντάγματος. Ἀλλ' ἡ Διονυσία μνηστεύεται τὸν Πέτρον. Ἐπακολουθεῖ βιαιοτάτη σκηνὴ μεταξὺ τῶν δύο ἀντεραστῶν, ῥαπίζει ὁ Ἀσπαροῦ τὸν Πέτρον καὶ μονομαχοῦν. Ὁ Πέτρος πληγώνεται. Ὁ στρατηγὸς μανθάνων ὅτι ὁ Ἀσπαροῦ ἐρράπισε τὸν Πέτρον, τὸν στερεῖ τῆς τιμῆς νὰ εἶνε σημαιοφόρος καὶ ἡ σημαία δίδεται εἰς τὸν Πέτρον, ὡς ἀρχαιότερον ὑπαξιωματικόν. Τοῦτο συντείνει νὰ ἐνταθῇ ἔτι μᾶλλον τὸ μῖσος μεταξὺ τῶν δύο ἀντεραστῶν. Ὁ Ἀσπαροῦ ἀποχωρίζεται μὲ σπαραγμὸν ἀπὸ τὴν σημαίαν. Ἐπακολουθεῖ μάχη καθ' ἣν νικοῦν οἱ Αὐστριακοί· ὁ Πέτρος τραυματίζεται, ἀλλὰ κατορθώνει νὰ κρύψῃ τὴν σημαίαν. Ὁ Ἀσπαροῦ, πολίτης πλέον, παρακολουθεῖ τὸ στρατευμα ὡς κατάσκοπος. Ὁ Αὐστριακὸς στρατηγὸς ζητεῖ ἀπὸ τὸν Πέτρον τὴν σημαίαν ἐπὶ ἀπειλῇ

Ὁ κ. Ν. ΠΛΕΣΣΑΣ εἰς τὸν «Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον»

Ὡς ἀαλπιγκτὴς

Ὡς Ἀγαθάγγελος

Ὡς καμαριέρα

τουφεκισμοῦ καὶ αὐτοῦ καὶ τῆς μνηστῆς του. Ἀρνοῦνται, ἕτοιμοι καὶ οἱ δύο νὰ ἀποθάνουν ὑπὲρ Πατρίδος Γὴν στιγμὴν ἐκείνην, προτοῦ δυνηθοῦν νὰ πάρουν οἱ ἐχθροὶ τὴν σημαίαν, οἱ δύο ἀσπονδοι ἀντίπαλοι γίνονται φίλοι πρὸ τῆς σημαίας λησμονοῦνται τὰ πάθη. Ἡ Διονυσία δένεται ἐπὶ δένδρου. Πυροβολοῦν οἱ στρατιῶται, ἀλλὰ ταχέως παρεμβάλλεται πρὸ αὐτῆς ὁ Ἀσπαροῦ πίπτων ἀντ' ἐκείνης νεκρός. Ἐπὶ τοῦ στήθους του εὑρίσκεται κρυμμένη ἡ σημαία — διάτρητος, ῥάκος. Πανηγυρίζουν οἱ Αὐστριακοὶ τὴν ἀπόκτησίν της, ὅτε ὁ Γαλλικὸς στρατὸς εἰσορμᾷ αἰφνης, ἀνακαταλαμβάνει τὴν σημαίαν καὶ ἀπελευθεροῦνται οἱ αἰχμάλωτοι—ὁ Πέτρος καὶ ἡ Διονυσία. Ἡ ἔνδοξος Γαλλικὴ σημαία ὑψοῦται ἐπὶ τῆς λόγχης, ἐνῷ ἡ μουσικὴ παιανίζει τὴν Μασσαλιώτιδα.

Τὸ ἔργον μόνον σκοπὸν ἔχει νὰ τονώσῃ παρὰ τῷ λαῷ τὸ πατριωτικὸν φρόνημα, διδάσκον ὅτι ὑπὲρ τῆς τιμῆς τῆς σημαίας πρέπει νὰ θυσιάζωμεν εὐχαρίστως τὴν ζωήν.

Ἡ κ. Νίκα, εἰς τὸ ἐλίγον μέρος της,οἱ κ.κ. Φύρστ καὶ Δελενάρδος ἔπαιξαν πολὺ καλά. Τὸ ἔργον θὰ ἔκαμνε μεγαλειτέραν ἐντύπωσιν, ἐὰν εἶχε σκηνικὰ πλουσιώτερα καὶ πολυπληθέστερον προσωπικόν.

Θέατρον Συντάγματος

Ὁ κ. Ξενόπουλος ἀπέδη ὁ εἰδικὸς τῶν εὐεργετικῶν τοῦ θεάτρου τοῦ Συντάγματος δραματογράφος. Ἡ «**Κεφαλὴ τῆς Μεδούσης**» ἐγράφη διὰ τὴν δεσ. Ἀθαν. Πλέσσα. Εἶνε μονόπρακτον δραμάτιον, ὑπὲρ τὸ δέον ἐκτεταμένον καὶ μὲ ὑπόθεσιν κατάλληλον δι' ἐφήβους καὶ νεάνιδας. Μία ἀθῶα νεᾶνις εἶνε μεμνηστευμένη ἕνα νέον, ὅστις τῆς ὁρκίζεται ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ πρώτη του ἀγάπη. Τὴν παραμονὴν ὅμως τοῦ γάμου ἡ νέα μανθάνει ὅτι ὁ μνηστήρ της ἔχει ἐρωμένην, τῆς ὁποίας ἡ κεφαλὴ ὑποτίθεται ὅτι ὁμοιάζει τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης, ἥτις καὶ τρομάζει τὴν ἀγνὴν νεάνιδα. Κατόπιν τῆς ἀποκαλύψεως ἡ νεᾶνις θέλει νὰ ματαιωθῇ ὁ γάμος, ἀλλ' ἔπειτα συγκατανεύει

Θέατρον «Ἀλάμπρα»

Αἱ Ἐπιθεωρήσεις παραίνονται καὶ νέαι ξεφυτρώνουν. Εἰς τὴν «Ἀλάμπραν» μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν «Ξεφαντωμάτων» ἀνεβιβάσθη νέα ἀποτυχία, ἡ «**Καμπάνα**» γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ ἡθοποιοῦ κ. Πρινέα μὲ μουσικὴν διασκευὴν τοῦ κ. Σ. Λεπενιώτου, ἀδελφοῦ τοῦ ἡθοποιοῦ. Εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν αὐτὴν ἐπλεόναζεν ἡ πενιχράτης, ὄχι μόνον πνευματική, ἀλλὰ καὶ θεαματική. Ἡ κ. Χατζηχρήστου, ὡς ποιήτρια Διαμαντίνα καὶ ὡς Πεταλούδα, ἡ κ. Γεωργιάδου ὡς Ὑπουργεῖον συγκοινωνίας καὶ ὡς Δημαρχία, ἡ κ. Μήτσουρα ὡς πίσσα καὶ ὁ κ. Θησεὺς ὡς Νάτ Πίκερτον καὶ ὡς Αὐστριακὸς λιποτάκτης εἶχαν ἐπιτυχεῖς ὁπωσδήποτε ἐμφανίσεις. Ἡ «Καμπάνα» ἤχησε τρεῖς ἑσπέρας μόνον.

Αἱ τιμητικαὶ

Ἡ δ. Μαρίκα Κοτοπούλη, ἥτις πέρυσι ἐξέλεξεν ὡς τιμητικήν της τὴν «Ἰφιγένειαν ἐν Ταύροις», ἐφέτος εὐγνώμων πρὸς τὴν μνήμην τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Ν. σκηνῆς ἐνεφανίσθη ὡς Λίνα εἰς τὰ «Τρία φιλιά», τὴν δ' ἑπομένην ἐτέλεσεν ἐπιμνημόσυνον δέησιν ἐν τῷ νεκροταφείῳ. Κατὰ τὴν τιμητικήν της πολλὰ τῆς προσεφέρθησαν δῶρα. Ἀλλ' ὑπὲρ τὰ ὡρολόγια καὶ ἀγαλμάτια καὶ ὑφάσματα καὶ καναρίνια καὶ ἀρώματα, τὸ πολυτιμότερον δῶρον τῆς τὸ ἔδωσε καθ' ἅλην τὴν περίοδον τὸ κοινόν, τὸ ὁποῖον κατὰ προτίμησιν τὴν ὑποστήριξε καὶ εἰς αὐτὰς ἔτι τὰς ἰδιοτροπίας της, ὅσον ἀφορᾷ τὴν προσήλωσίν της εἰς τὰς ἐπιθεωρήσεις καὶ εἰς τοὺς μαλλιαροὺς. Ἡ δ. Κοτοπούλη εἶνε κορυφὴ καὶ δικαίως κάθε φιλότεχνος τὴν θεωρεῖ ἀξίαν τῆς θερμοτέρας συμπαθείας.

★

Ὁ κ. Πλέσσας ἐκ τοῦ θεατριδίου τῶν Πευκακίων ὁρμηθεὶς, ἀνῆλθεν εἰς τὰς ἀνωτέρας βαθμίδας τοῦ θεάτρου, μὲ ταχὺ καὶ σταθερὸν βῆμα. Εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν δημιουργὸς ρόλων. Δὲν ἀντιγράφει ἄλλους ἠθοποιούς, ἀλλὰ φυσιογνωμίας κωμικάς. Εἰς τὸν «Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον» παρουσίασε τρεῖς νέους κωμικοὺς τύπους. Ὡς Γάλλος σαλπιγκτής, ὡς Ἀγαθάγγελος, ὡς καμαριέρα Μαρίκα ὑπῆρξε τρισυπόστατος. Ἡ ὑπόκρισίς του χαριτωμένη πάντοτε, ἠθογραφική, ζωηρά. Ὡς Χιώτης, ὡς Κρητικός, ὡς Ἑβραῖος, ὡς Ζακυνθιος θριαμβεύει, ὡς καὶ εἰς γεροντικοὺς ρόλους.

★

Ὁ κ. Νέζερ ἐπεδλήθη ταχύτατα ὡς κωμικός. Οὔτε μορφασμοὺς κάμνει ἐπὶ σκηνῆς, οὔτε καταφεύγει εἰς ὑπερβολικὰς χειρονομίας καὶ χυδαῖα χοροπηδήματα, οὔτε διαστρέφει τὴν φωνήν του. Φυσικός, ἔχει τὸ πλεονέκτημα νὰ κινῇ τὸν γέλωτα μὲ μίαν στάσιν, μὲ τὸ μάτι—ἰδίως τὸ μάτι του εἶνε περιεργότατον—μὲ μίαν ἔκφρασιν ζωντανήν. Εἰς τοὺς «Ψυλλους στ' αὐτιά» θριαμβεύει. Καὶ ἕνα προσόν του: Μετριάφρων ὑπὲρ τὸ δέον ἴσως. Ἡ πρώτη ἐπιβολή του, καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους ρόλους του, εἰς τὸ «Ἀεροπλᾶνον».

★

Ὁ κ. Λεπενιώτης, ὁ παλαιὸς ἐνωμοτάρχης τῶν «Παναθηναίων», ἐφέτος εἶχε εὐκαιρίαν νὰ δείξῃ ἔτι μᾶλλον τὰ χαρίσματα τοῦ λεπτοῦ κωμικοῦ, τὰ ὁποῖα ἐπνίγοντο εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν. Ὡς θιασάρχης κατώρθωσε νὰ συγκρατήσῃ καὶ τὰ ἐπιβάλῃ τὸν θίασόν του εἰς τὴν κοινὴν ἐκτίμησιν, ἥτις ζωηρὰ ἐξεδηλώθη κατὰ τὴν εὐεργετικήν του, καθ' ἣν ἔπαιξε ἓν ἔργον λεπτὸν τοῦ Κάπυς «Ὁ κ. Μπρινιὸλ καὶ ἡ κόρη του» μὲ πολλὴν καὶ ἀνεπιτήδευτον χάριν.

★

Ἡ κ. Νίκα, ἡ πολύμορφος ἠθοποιός, ἡ ὑπερτέρα πάσης ἄλλης εἰς τὴν μιμικήν, ἡ ὁποία μὲ τὴν αὐτὴν εὐχέρειαν καὶ ἐπιτυχίαν παίζει τραγῳδίαν καὶ ἐπιθεώρησιν, σικογενειακὸν δρᾶμα καὶ λεπτὴν κωμῳδίαν, κωμειδύλλιον καὶ φάρσαν, εἰς τὴν τιμητικήν ἔπαιξε τὴν Μασκώτ. Καίτοι τὸ μέρος εἶνε πολὺ ἐλαφρὸν ἐν τούτοις ἔδειξε μίαν ὄψιν τοῦ πολυμεροῦς ταλάντου της.

★

Ὁ κ. Φύρστ — ὁ ἄλλος στύλος τοῦ θιάσου — εἶνε ἀποκλειστικῶς δραματικὸς ἠθοποιός, ἐν μεταίχμιον τῆς παλαιοτέρας καὶ νεωτέρας σχολῆς. Ἱκανοποιῶν τοὺς θιασώτας τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης. Ὡς Οἰδίπους, ὡς Ἀμαξᾶς Ἔνσελ, ὡς Λουδοβίκος ΙΑ' ὑπῆρξεν ἀληθινὰ καλλιτέχνης. Ἡ τελευταία παράστασις τοῦ θιάσου ἦτο ἡ τιμητική του, ἐξέλεξε δὲ νὰ ἐμφανισθῇ εἰς ἕνα ρόλον ἀρκετὰ δύσκολον, ἑνὸς δυστυχοῦς ἐραστοῦ καὶ πατρός, ἀλκοολικοῦ, εἰς τὸν «Φτωχόκοσμον» ἐν ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματα τῆς Ρωσσικῆς φιλολογίας, ἔργον τοῦ Δοστογέφκη δραματοποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Ἰταλοῦ Λιμπεράτι. Μὲ πολλὴν δύναμιν ζωγραφίζεται ἡ ἀμάθεια ἡ φτώχια, καὶ ἡ μέθη τοῦ Ρώσσου ἀμαθοῦς χωρικοῦ, εἰς τὸ βαρὺ καὶ κουραστικὸν αὐτὸ δρᾶμα. Ὁ κ. Φύρστ ἐνεψύχωσεν, ἀνύψωσε τὸν ρόλον του· εἰς τὴν α' πρᾶξιν ἅταν κλαίει διότι τὸν ἐγκαταλείπει ἡ ἐρωμένη του, εἰς τὴν β' ὅταν ὑπόσχεται εἰς τὸν υἱόν του ὅτι δὲν θὰ πίνῃ πλέον καὶ εἰς τὴν γ' ὅταν μεθυσμένος ὁμιλεῖ πρὸς τὸ πτῶμα τοῦ υἱοῦ του ὑπῆρξαν στιγμαί, καθ' ἃς ἐδείχθη ὅλη ἡ μεγαλοπρεπὴς καὶ πλήρης δυνάμεως ἠθοποιΐα, ἡ ὁποία βαθύτατα κλονίζει τὴν ψυχήν.

★

Ἡ κ. Β. Δημοπούλου ὑπῆρξε Γερμανόφιλος κατὰ τὴν εὐεργετικήν της. Ἐξέλεξεν ἓν μονόπρακτον δρᾶμα τοῦ Σούδερμαν ὁ «Φρίτς» καὶ μίαν τετράπρακτον κωμῳδίαν τοῦ Χάουπτμαν ἡ «Γοῦνα», ἅτινα ἐπαίχθησαν πολὺ καλά.

★

Ἐν φιλολογικῇ ἑσπερίδι ἐπαίχθησαν σκηναί τινες τοῦ «Μάμφρεδ» τοῦ Λόρδου Βύρωνος, ἔργου πεσσιμιστικοῦ,ἀποτυποῦντος αὐτὸν τὸν χαρακτῆρα τοῦ ποιητοῦ, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἦτο προωρισμένον διὰ παράστασιν, ἡ τραγικωτάτη σκηνὴ τῆς δ' πράξεως τοῦ Σαιξπηρείου «Βασιλέως Ἰωάννου», ἡ γ' πρᾶξις τοῦ Ἀμλέτου μὲ τὸν κ. Οἰκονόμου καὶ ἡ «Νὺξ τοῦ Μαΐου» τοῦ Μυσσέ. Οἱ κ.κ. Βέλμος, Μηλιάδης καὶ Ζήνων ἔπαιξαν μὲ πολλὴν προσοχήν. Ἡ ἑσπερὶς ἐπερατώθη μὲ τὴν ἀπαγγελίαν ἑνὸς ποιητικοῦ μονολόγου ἐξ ἀνεκδότου δράματος τοῦ παρ' ἡμῖν ναυάρχου κ. Κάρρ «Ὁ Νέλσων» ἀπαγγελθέντος ἁρμονικώτατα ὑπὸ τοῦ κ. Βέλμου καὶ ὁ ὁποῖος ἦτο ἐν θρηνητικὸν ἐγκώμιον τοῦ μεγάλου ναυμάχου.

Θίασοι.

Νέα ὀπερέττα συνεστήθη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς κ. Ἔγκελ καὶ τοῦ κ. Παπαϊωάννου. Θὰ συμπράξῃ ἡ ἐκ Λονδίνου ἀφιχθεῖσα διπλωματοῦχος τοῦ Ὠδείου τῶν Παρισίων κ. Μάρω Καρύδη καὶ ὁ βαθύφωνος κ. Βλαχόπουλος. Μπαλλέτο ἐξ ὀκτὼ Ἀγγλίδων μετεκλήθη. Ὁ θίασος θὰ παίξῃ καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα εἰς τὸ Δημοτικόν, ἀπὸ τῆς 11 Ὀκτωβρίου. Θὰ δώσῃ καὶ τὴν «Πριγκήπισσαν Ντόλυ» τὸ νέον ἔργον τοῦ κ. Σαμάρα ἐπὶ λιμπρέττου τῶν κ. κ. Λάσκαρη καὶ Δημητρακοπούλου, τὴν «Μπλόφαν» τοῦ κ. Συναδινοῦ μὲ μουσικὴν τοῦ κ. Τριανταφύλλου καὶ τὴν «Ἄσπρην τρίχαν» Ἀννίνου - Λάσκαρη μὲ μουσικὴν τοῦ κ. Λαυράγκα.

— Ὁ θίασος Νίκα — Φύρστ ἀνεχώρησεν εἰς Μυτιλήνην. Ἐκεῖθεν θὰ μεταβῇ εἰς Σέρρας καὶ Καβάλλαν. Εἰς τὸ «Πανελλήνιον» ἐγκατεστάθη ἡ ἑλλ. ὀπερέττα διὰ δύο μῆνας.

— Ἡ κ. Κυβέλη Ἀδριανοῦ ἄρχεται ἀπὸ τῆς 17 Ὀκτωβρίου σειρᾶς 30 παραστάσεων εἰς τὸ Βασιλικόν. Τοῦ θιάσου της μετέχουν οἱ κ.κ. Οἰκονόμου, Λεπενιώτης, Χρυσομάλλης, Παπαγεωργίου, Ρεζάν, Νέζερ, καὶ αἱ κ.κ. Φιλιππίδου, Τριανταφύλλου, Δράκου, Ἀλκαίου καὶ Δημοπούλου. Θὰ δώσῃ ἔργα τοῦ Ἴψεν, Δ' Ἀννουντζιο, Μπράκκο, Μπατάϊγ, Μπερνστάϊν, τὴν «Λίναν» τοῦ κ. Μελᾶ, τὸν «Ἰδεολόγον» τοῦ κ. Καμπούρογλου, τὸν «Ἔκφυλον» τῆς κ. Σακελλαρίου καὶ νέα ἔργα τῶν κ.κ. Λιδωρίκη, Πολέμη, Κορομηλᾶ.

— Ἡ δεσπ. Κοτοπούλη θὰ ἀναχωρήσῃ τὴν 20 Ὀκτωβρίου εἰς Βόλον δι' 20 παραστάσεις. Κατόπιν θὰ μεταβῇ εἰς Σόρον, Πάτρας καὶ Κέρκυραν.

— Ὁ θίασος Πλέσσα θὰ μεταβῇ εἰς Θεσσαλονίκην καὶ κατόπιν Πάτρας, Ζάκυνθον καὶ Κέρκυραν· ὁ τῆς δ. Κολυβᾶ, συμπράττοντος τοῦ κ. Ἰακωβίδου εἰς Κέρκυραν. Τὸ ζεῦγος Μουστάκα μετὰ τοῦ κ Δελενάρδου εἰς Ἀργοστόλιον, ἡ κ. Καλογερίκου, καταρτίζουσα ἰδικόν της θίασον, εἰς Καβάλλαν. Ὁ θίασος Ρεζὰν — Γαβριηλίδου παίζει εἰς Ἰωάννινα, ἡ κ. Ε. Παρασκευοπούλου εἰς Κρήτην.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ἡ Α. Β. Υ. ὁ πρίγκηψ Νικόλαος ἔγραψε πολεμικὸν τρίπρακτον ἔργον, τὸ ὁποῖον θὰ παιχθῇ εἰς τὸ Βασιλικὸν θέατρον, πρωταγωνιστούσης τῆς κ. Κυβέλης.

— Ἡ Α. Β Υ. ὁ Διάδοχος ποζάρει πρὸ τοῦ ζωγράφου κ. Ἰωαννίδου διὰ τὴν προσωπογραφίαν του, ἐν στρατιωτικῇ στολῇ.

— Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ὑπέβαλε νομοσχέδιον περὶ ἱδρύσεως διαρκοῦς καλλιτεχνικῆς ἐκθέσεως ἐν Ἀθήναις σκοποῦσης τὴν ἀνάπτυξιν ἁμίλλης μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν.Θὰ ἱδρυθῇ ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Βουλῆς, ἔνθα σήμερον τὸ Πυροσβεστικὸν φυλακεῖον.

— Ἡ ἐν Παρισίοις πρὸς σπουδὰς διαμένουσα ἀπὸ ἔτους δεσποινὶς Τασία Λεούση, μαθήτρια τῆς κ.Φεράλδη, ἐτραγούδησε εἰς συναυλίαν δοθεῖσαν ὑπὲρ τῶν θυμάτων τοῦ διεθνοῦς πολέμου, ἐπισπάσασα θερμοὺς ἐπαίνους διὰ τὴν χάριν τοῦ ἄσματός της καὶ τὴν διαύγειαν καὶ ἔντασιν τῆς φωνῆς της. Ἡ «Comedia» καὶ ἄλλα φύλλα τὴν ὑπερεπήνεσαν, λαβοῦσαν μέρος εἰς συναυλίας Συλλόγων.

—Παρετάθη μέχρι τῆς 30ῆς Νοεμβρίου 1914 ὁ δεύτερος Ἀβερώφειος Μουσικὸς Διαγωνισμὸς τοῦ Ὠδείου πρὸς σύνθεσιν μικτῆς χορῳδίας μὲ θέμα ἀναφερόμενον εἰς τὰ τελευταῖα μεγάλα ἐθνικὰ γεγονότα.

— Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας διέταξε τὴν τακτοποίησιν τοῦ Ἱστορικοῦ ἀρχείου τοῦ ὑπουργείου, ἐξ' ἧς προέρχονται εἰς φῶς περίεργα καὶ ἐνδιαφέροντα ἔγγραφα, ἰδίως τῶν Καποδιστριακῶν χρόνων καὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος. 20,000 ἀνευρέθησαν μέχρι τοῦδε.

— Συγκεντρωθέντος ποσοῦ 163,000 δρ. ἐξ ἐράνων διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος τοῦ βασιλέως Γεωργίου Α' ἐν Θεσσαλονίκῃ εἰς τὸν τόπον τῆς δολοφονίας, θὰ προκηρυχθῇ προσεχῶς διαγωνισμὸς μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν. Μεταξὺ τῶν προσφορῶν μεγαλειτέρα εἶνε ἡ ἐξ 100,000 τοῦ Δήμου Θεσσαλονίκης. 13,000 προσφέρει ἡ ἐκεῖ Ἰσραηλιτικὴ κοινότης.

—Διωρίσθησαν τακτικοὶ συντάκται τοῦ Ἱστορικοῦ λεξικοῦ τῆς Ἑλλ. γλώσσης οἱ κ.κ. Σόλων Κυριακίδης Βασ. Βάθης καὶ Ἰω. Βογιατζῆς.

— Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀνηρτήθησαν ἐπισήμως αἱ προσωπογραφίαι τῶν ἀειμνήστων ἀντιπροέδρων αὐτοῦ Β. Οἰκονομίδου καὶ Α. Πολυζωΐδου Ἀμφοτέρας ἐφιλοτέχνησεν ὁ κ. Ἰακωβίδης ἀντὶ 5000 δραχ.

—Εἰς πλαισιοπωλεῖον τῆς ὁδοῦ Σταδίου ἐξετέθη ὡραία θαλασσογραφία τοῦ κ. Αἰμ. Προσαλέντη εἰκονίζουσα τὴν ναυμαχίαν τῆς Ἕλλης. Φαίνονται ἡ «Ὕδρα», αἱ «Σπέτσαι» καὶ τὰ «Ψαρὰ» μαχόμενα ἐν μέσῳ πυδάκων ἐχθρικῶν ὁβίδων, εἰς τὸ βάθος δὲ διακρίνεται ὁ «Ἀβέρωφ» διώκων τὸν ἐχθρικὸν στόλον μέχρι τῆς εἰσόδου τῶν Δαρδανελλίων. Τὸ ἔργον καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἀγορασθῇ διὰ τὴν Σχολὴν τῶν Δοκίμων, ἢ διὰ τὸν «Ἀβέρωφ».

★

Ἡ Ἀβυσσινία ἀπέκτησε τὴν πρώτην ἐφημερίδα. Ἡ πρωτοβουλία ὀφείλεται εἰς Ἕλληνα, τὸν κ. Α. Καββαδίαν. Εἶνε καθημερινὴ τετρασέλιδος καὶ ὀνομάζεται «Αἴμίρο» (Λαός). Ἐκδίδεται ἐν Ἀδίς-Ἀμπάμπα. Γράφεται εἰς τὴν Ἀβυσσινιακὴν γλῶσσαν.

— Πρὸς προφύλαξιν ἐξ ἐνδεχομένου κινδύνου, ἡ «Τζοκόντα» συνειθισμένη εἰς ταξείδια μετεφέρθη εἰς Τουλοῦζαν, ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου μετεκομίσθη μακρὰν τῶν Παρισίων. Ὀκτακόσιαι εἰκόνες μετεφέρθησαν δι' εἰδικοῦ τραίνου εἰς μίαν μόνον νύκτα. Ὁ πίναξ «ὁ ἐν Κανᾷ γάμος» τοῦ Βερονέζε ὡς ἐκ τῶν διαστάσεων μὴ δυνάμενος

νὰ μεταφερθῇ, ἐνεδύθη μὲ συρμάτινον θώρακα, ὡς μεσαιωνικὸς ἱππότης. Ἡ εὔθραστος Νίκη τῆς Σαμοθράκης ἔμεινε εἰς τὴν θέσιν της τεθεῖσα ὑπὸ κώδωνα ἐκ μπετόν. Ὅλα τὰ παράθυρα τοῦ Μουσείου ἐτοιχίσθησαν.

— Κατὰ τὴν διαμονήν των ἐν Κομπιέγνῃ οἱ Γερμανοὶ ἐλεηλάτησαν τὸ Ἀνάκτορον καὶ ἀπήγαγον τρία βαγόνια πλήρη πολυτίμων καλλιτεχνικῶν ἀντικειμένων.

— Ἐπροτάθη ὅπως εἰς Παρισίους ἱδρυθῇ εἰδικὴ νεκρόπολις διὰ τοὺς θνήσκοντας ὑπὲρ πατρίδος εἰς ἐκτεταμένον πεδίον, ἔξωθι τῆς πόλεως.

— Ὁ «Νέος Ἐλεύθερος Τύπος» ἐώρτασεν ἐν Βιέννῃ τὴν πεντηκοντατηρίδα του. Ἐξέδοσε πανηγυρικὸν φύλλον ἐξ 126 σελίδων.

— Ταυτοχρόνως σχεδὸν μὲ τὴν ἔναρξιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου οἱ «Τάϊμς» ἤρχισαν τὴν ἔκδοσιν συγγραφῆς τῆς κολοσσιαίας ἱστορίας του, εἰς ὀγκώδη ἑβδομαδιαῖα τεύχη. Διαπρεπεῖς στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἄνδρες τὴν συγγράφουν ἐπὶ τῇ βάσει αὐθεντικῶν κειμένων καὶ πηγῶν. Τὸ ἔργον εἶναι κατάμεστον ἀπὸ εἰκόνας καὶ χάρτας.

— Ὁ Ἀρμάνδος Μάκενζι, τυφλὸς καὶ κωφός, διωρίσθη καθηγητὴς τῶν Καλῶν Τεχνῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Κανταβριγίας. Ὁ μοναδικὸς οὗτος εἰς τὸν κόσμον καθηγητὴς ἐν τῷ ἐναρκτηρίῳ αὐτοῦ λόγῳ ἀτέλυσε πάντα τὰ ἔργα τῆς τέχνης τὰ ὁποῖα ἐπετέλεσε μέχρι τοῦδε.

— Τὰ εἰκονογραφημένα περιοδικὰ δημοσιεύουν ἕνα ἀλληγορικὸν πίνακα τοῦ πολέμου, ὑφειλόμενον εἰς τὸν χρωστῆρα τοῦ Κάϊζερ. Ἡ εἰκὼν παριστάνει τὰς διαφόρους γειτονικὰς φυλὰς—ἐκπροσωπουμένας ἀπὸ γυναῖκας πανόπλους—αἱ ὁποῖαι ὁδηγοῦνται εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὸ Ἀρχαγγέλου κρατοῦντος πυρίνην ρομφαίαν. Ὁ Ἀρχάγγελος διὰ τῆς ἑτέρας χειρὸς δεικνύει τὸ βάθος τοῦ ὀρύζοντος, ὅπου μέσα εἰς φλόγας καὶ καπνὸν παλαίουν ἄνθρωποι, ἐνῷ ὑψηλὰ διακρίνεται ὁ σταυρὸς ἐκπέμπων δέσμας φωτός. Τὰ δημοσιεύοντα τὸ αὐτοκρατορικὸν σχεδίασμα Εὐρωπαϊκὰ περιοδικὰ δὲν μᾶς πληροφοροῦν ἂν πρόκειται περὶ νέου ἔργου τοῦ Κάϊζερ ἢ εἶτε ἀπὸ τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα περὶ τῶν ὁποίων ἠσχολήθη ἄλλοτε ἡ δημοσιογραφία, ὅταν ἐφάνησαν εἰς κάποιαν ἔκθεσιν τοῦ Μονάχου.

*

Ὁ διαπρεπὴς Γάλλος δημοσιογράφος καὶ πολεμικὸς ἀρχηγὸς τῶν ἰμπεριαλιστῶν Γκὺ δὲ Κασσανιὰκ ἐφονεύθη μαχόμενος ἡρωϊκῶς παρὰ τὸ Σαὶν Μιχιέλ.

*

Ἀπέθανεν εἰς Παρισίους ὁ Ρῶσσος πρίγκηψ Σλίκιν ἐγκαταλιπὼν διὰ τῆς διαθήκης αὐτοῦ 68 ἑκατομμύρια εἰς ἀγαθοεργίας, καὶ τὴν θαυμασίαν αὐτοῦ καλλιτεχνικὴν συλλογὴν εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου. Ἡ περιουσία του ἀνήρχετο εἰς 150 ὅλα ἑκατομμύρια φράγκων. Ἐξ αὐτῆς 100 ἑκατομμύρια ἀντιπροσωπεύοντο ὑπὸ ἔργων τέχνης, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἔργα τοῦ Ροῦμπενς, θεωρούμενα ἐκ τῶν ἀρίστων τοῦ μεγάλου διδασκάλου, ὡς ἡ «Ἀφύπνισις» καὶ ἡ «Ἄνοιξις». Ἐπίσης δὲ ἔργα τῶν Μπουσσέ, Βαττώ, Νατοιέ, καὶ συλλογὴ σιγαρόθηκῶν, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Σλίκιν ἀπέρριψε τὴν ἐκ 12 ἑκατομμυρίων προσφορὰν τοῦ Ροκφέλερ, ἐπιθυμήσαντος ἄλλοτε ὅπως ἀγοράσῃ τὴν συλλογὴν ταύτην. Μία συγαρόθηκη διαμηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Φραγκονὰρ ἔχει ἀξίαν 500,000 δραχ.

— Φιλήσυχοι συγγραφεῖς εὑρεθέντες ἐξαίφνης εἰς τὴν δίνην τοῦ πολέμου ἠχμαλωτίσθησαν, μὲ τὸν εἰρηνικώτερον ὅμως τρόπον. Ὁ Μὰξ Νορδάου εἶχε αἰχμαλωτισθῇ εἰς τὸ Βορλώ, ταξειδεύων εἰς Ἱσπανίαν ὅπου ἐπρόκειτο νὰ κάμῃ διαλέξεις. Ὁ Σιέγκεβιτς εὑρεθεὶς εἰς τὴν Πολωνικὴν πόλιν Κιέϊς, ὅτε αὕτη κατελήφθη ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν, ὑπέστη Ὀδύσσειαν μέχρις οὗ φθάσῃ εἰς Βιέννην, ἔνθα συγγράφει ἤδη πολεμικὸν μυθιστόρημα.

—Μία δημοπρασία νεωτέρων βιβλίων ἔλαβε χώραν εἰς Παρισίους ὀλίγον πρὸ τοῦ πολέμου καὶ ἀπέδωσε περισσότερα ἢ ὅσον μία δημοπρασία ἀρχαίων βιβλίων. Ἐπρόκειτο περὶ τῆς συλλογῆς τοῦ Πέτρου Ντόζ, ἀποτελουμένης ἀποκλειστικῶς ἀπὸ χειρόγραφα καὶ ἐκδόσεις σπανίας. Μεταξὺ τῶν χειρογράφων τὴν μεγαλειτέραν τιμὴν ἀπέκτησε ἓν χειρόγραφον τοῦ Ἀλβέρτου Σαμαίν, δημοσιευθὲν τῷ 1891, ὅπερ ἐπωλήθη 7,620 φράγκων. Τὸ αὐτόγραφον τῶν «Ἀπομνημονευμάτων ἑνὸς τρελλοῦ», τοῦ Φλωμπέρ, ἐπωλήθη ἀντὶ 2,500 φράγκων. Ἐν ὅλῳ ἡ συλλογὴ τοῦ Ντὸζ ἀπέδωκε πλέον τῶν 200,000 φράγκων.

—Ὁ Γερμανὸς πολεμικὸς ζωγράφος Θεόδωρος Ρόκκολ ἀνεχώρησε κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος διὰ τὸ δυτικὸν θέατρον τοῦ πολέμου ὅπως ἀναπαραστήσῃ ὅσον ἔνεστι τελειότερον τὰς μεγαλειτέρας ἐκ τῶν μαχῶν. Ὁ Ρόκκολ παρηκολούθησε καὶ τὸν μεταξὺ Κίνας καὶ Ἰαπωνίας πόλεμον ὡς καὶ τὸν πρῶτον Βαλκανικὸν πόλεμον.

—Ὁ συνθέτης Ἀλβέρτος Μανιάρ, ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς τῆς «Βερενίκης» καὶ υἱὸς τοῦ πρώην ἀρχιστράτηγου «Φιγαρὸ» κατοικῶν εἰς μίαν ἔπαυλιν πλησίον τοῦ Σιολὶ καὶ προβλέπων τὴν ἄφιξιν τῶν Γερμανῶν ἀπέστειλεν εἰς Παρισίους τὴν οἰκογένειάν του. Ὁ ἴδιος ἔμεινε ἐν τῇ ἰδιοκτησίᾳ του. Ὅτε ὁ ἐχθρὸς κατέλαβε τὸ Νοντέϊγ ὁ Μανιὰρ ἠτιμάσθη εἰς ἀντίποινα καὶ ἐπυροβόλησεν ἐναντίον δύο Οὐλάνων οἵτινες ἤθελαν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν ἔπαυλίν του, ἥτις περιεκλείετο θησαυροὺς τέχνης ἀξίας ἑνὸς ἑκατομμυρίου. Οἱ δύο Οὐλάνοι ἐφονεύθησαν, ἀλλ' ἄλλοι στρατιῶται συνέλαβον τὸν γενναῖον μουσικόν, τὸν ὁποῖον ἐτυφέκισαν, τὴν δὲ ἔπαυλιν κατέστρεψαν τελείως.

Ὁ Μανιὰρ ἐθεωρεῖτο ὡς εἷς ἐκ τῶν καλλιτέρων Γάλλων μουσικῶν. Ἦτο μαθητὴς τοῦ Φρὰγκ καὶ τοῦ Βερσὰν τε' Ἰντύ. Σοφὸς καὶ ἀσφαλὴς εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῶν ἔργων του, ἔψαλε εἰς μακρὰς μελῳδίας τὴν χαρὰν τῆς φύσεως. Τὸ Adagio τῆς σονάτας του διὰ τετράχορδον καὶ κλειδοκύμβαλον, εἶνε θαῦμα ἐμπνεύσεως καὶ εἰλικρινείας. Ψυχὴ μεγάλη καὶ ἀγνή, μὲ θέλησιν καὶ ὑπερηφάνειαν, εἶχε βαθὺ τὸ αἴσθημα τοῦ ρυθμοῦ.

— Ἀπέθανεν εἰς Βορδὼ ὁ Γάλλος Ἀκαδημαϊκὸς κόμης Δε-Μέν, εἷς τῶν ἐπιφανεστέρων ρητόρων τῆς Γαλλίας καὶ βαθὺς ἱστοριογράφος. Ἦτο ἀξιωματικὸς παραιτηθεὶς ἐξελέγετο ἐπὶ 40 ἔτη βουλευτής. Τῷ 1897 ἔγινεν Ἀκαδημαϊκός. Διετέλεσε ἀρχηγὸς τοῦ Καθολικοῦ κέντρου καὶ ἀρθογράφος τῆς «Ἠχοῦς τῶν Παρισίων». Μόλις ἐξεράγη ὁ πόλεμος ἐδημοσίευσε σφοδρότατα ἄρθρα κατὰ τῶν Γερμανῶν.

— Τὸ βραβεῖον Νόμπελ διὰ τὸ 1914 εἰς οὐδένα ἀπενεμήθη ἕνεκα τοῦ πολέμου.

*

— Ἡ Ἑταιρεία τῶν θεατρικῶν συγγραφέων ἀπεφάσισε πρὸς προστασίαν τῶν συμφερόντων της νὰ καταρτίσῃ ἐρασιτεχνικὸν θίασον, ὅστις νὰ παίζῃ τὰ ἔργα τῶν μελῶν της. Ψιθυρίζονται τὰ ὀνόματα τῶν δεσποινίδων Χρυσούλη, Λουριώτου καὶ τοῦ κ. Ἀγγ. Βουτσινᾶ.

— Οἱ ἄριστοι τῶν παρ' ἡμῖν Βυζαντιολόγων θὰ δώσουν προσοχὴν σειρὰν διαλέξεων περὶ τῆς Βυζαντινῆς τέχνης, ἵνα καταστήσωσι γνωσὴν αὐτήν, νῦν ὅτε κατέλαβε περιφανῆ θέσιν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς καθόλου Τέχνης. Τὰ μνημεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Θεσσαλονίκης, Ἁγίου Ὄρους, Μυστρᾶ, Μονεμβασίας, Ἄρτης, Τραπεζοῦντος, Ἀθηνῶν ἠρευνήθησαν ἤδη ἐπιστημονικῶς ὑπὸ εἰδικῶν, οἷοι ὁ Strzygowski, ὁ Millet, ὁ Diehl, ὁ Kondakof, ὁ Wulff, ὁ Schlumberger, ὁ Laurent, ὁ Gregoire, ὁ Strück καὶ ἱκανοὶ ἄλλοι. Ἐπιτακτικὴ ἄρα ἡ ἀνάγκη νὰ δοθῇ ἰδέα τῆς γενομένης μεγάλης ἐργασίας.

—Ἀπέθανεν ὁ πρῶτος ἱδρυτὴς ἐν Ἀθήναις μουσικοῦ καταστήματος Ζαχαρίας Βελούδιος. Ὑπῆρξεν ἅμα ὁ πρῶτος ἐκδότης μουσικῶν συνθέσεων ἐν Ἑλλάδι, ὡς τοῦ Παριζίνη, Ξένδα, Καρρέρ, Λαμπίρη, Κατακουζηνοῦ, Σάϊλερ, Ροδίου, ἀδελφῶν Καίσαρη καὶ τοῦ ἰδίου Ζ. Βελουδίου. Ἐπίσης ἐξέδωκε τὰ πρῶτα ἑλλ. δημοτικὰ τραγούδια, ἑλλ. χοροὺς καὶ τὰ ἄσματα τῶν ἑλλ. κωμειδυλλίων.

— Προαγγέλλονται διαλέξεις τοῦ κ. Γ. Σωτηριάδου ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ κ. Σ. Λάμπρου εἰς τὸν «Παρνασσόν».

ΑΧΡΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Ἀνηγγέλθη ἐκ Χάγης ὁ θάνατος τοῦ ἐπιφανοῦς Ὁλλανδοῦ φιλαρχαίου καὶ ἑκατομμυριούχου Γκέκοπ, ὅστις ἔπεσε θῦμα δυστυχήματος, πνιγείς. Ὁ Γκέκοπ ὑπῆρξε ἐκ τῶν ἐνθερμοτέρων φίλων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς τέχνης. Μεγάλαι ἀρχαιολογικαὶ ἀνασκαφαὶ διενηργήθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐν Ἑλλάδι, καὶ δὴ ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἰδίαις αὐτοῦ δαπάναις. Ἦτο λάτρης τῆς Ὀδυσσείας τοῦ Ὁμήρου καὶ ἐπέμενεν ὅτι οὔτε ἡ Θάκη, οὔτε ἡ Λευκὰς ἦσαν ἡ πατρὶς τοῦ Ὀδυσσέως, ἀλλ' ἡ Κεφαλληνία. Αἱ τελευταῖαι ἀνασκαφαὶ ἐν Κεφαλληνίᾳ ἐστράφησαν εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τοῦ ἀνακτόρου τοῦ ὁμηρικοῦ Ὀδυσσέως. Ἀτυχῶς δὲν ἐπρόλαβε νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ὡραῖόν του ὄνειρον. Ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις κατέθεσε στέφανον ἐπὶ τοῦ νεκροῦ καὶ συνελυπήθη τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ. Ὁ Γκέκοπ κατὰ τὸν Ἑλλ. πόλεμον προσήνεγκε ὑπὲρ τῶν οἰκογενειῶν τῶν πεσόντων 50,000 δραχ. ἐδώρησε δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀντίγραφον ἐκ λευκοῦ μαρμάρου τοῦ Θρόνου τοῦ λεγομένου τοῦ Μίνωος, τὸ ὁποῖον ἡ Ἑλλὰς προσέφερε δὶς τὸ ἐν Χάγῃ Μέγαρον τῆς εἰρήνης.

*

Ἐργάται ἀνασκάπτοντες εὖρον ἐν Πειραιεῖ, ἐν τῇ ὁδῷ Πραξιτέλους, ἄγαλμα παριστὸν τὴν Κυβέλην καθημένην ἐπὶ θρόνου, ἀνῆκον εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Φειδίου, μεγάλης ἀρχαιολογικῆς ἀξίας. Ἐν Ἀθήναις δὲ ἐν τῇ ὁδῷ Ε. Ἀῶ εὑρέθησαν ὑπὸ ἐργατῶν ἀρχαῖοι τάφοι περιέχοντες ὀστᾶ.

—Ἐν Σικυῶνι τῆς Κορινθίας κατεσχέθη εἰς χεῖρας χωρικοῦ μαρμαρίνη κεφαλὴ ἀρχαίου ἀγάλματος, ἀρίστης τέχνης.

—Ἐξελέγη ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συμβουλίου ὁ κ. Β. Στάης, ὅστις μετὰ δύο ἔτη θὰ ἀναλάβῃ τὴν προεδρείαν, ἣν ἔχει ἤδη ὁ κ. Τσούντας.

—Ἐν Θήβαις πλησίον τῶν νεωστὶ ἀνακαλυφθεισῶν Ἠλεκτρῶν Πυλῶν ἀνευρέθησαν διάφοροι τάφοι τῶν ἐσχάτων χρόνων τῆς Μυκηναϊκῆς περιόδου, ἐν οἷς ὑπῆρχε πλῆθος τεθρανομένων γραπτῶν ἀγγείων. Ἡ χενομένη ἀνασκαφὴ ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα ὡς πρὸς τὴν σκοτεινὴν ἀκόμη τοπογραφίαν τῶν Ἀρχαίων Θηβῶν. Πιθανώτατον συμπέρασμα εἶνε, ὅτι κατὰ τὰς Ἠλέκτρας Πύλας συνηνοῦτο τὸ τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Θηβῶν, τῆς Καδμείας, πρὸς τὸ τεῖχος, ὅπερ περιέβαλε καὶ τὴν κάτω πόλιν τῶν Θηβῶν, ἦσαν δηλαδὴ αἱ Ἠλέκτραι Πύλαι τρόπον τινὰ κοινὴ πύλη τῆς πόλεως τῶν Θηβῶν καὶ τῆς Ἀκροπόλεως αὐτῶν.

Πρὸς τούτοις ἔγεινεν ἐφέτος ἐν Θήβαις σπουδαία ἐργασία πρὸς καταρτισμὸν τοῦ Μουσείου καὶ τοποθέτησιν τῆς πλουσιωτάτης συλλογῆς ἀγγείων, γλυπτῶν καὶ ἐπιγραφῶν.

—Ἐν Ἐρετρίᾳ παρὰ τὸ ἱερὸν τῆς Ἴσιδος ἀπεκαλύφθη μακρὰ καὶ πλατεῖα στοά, ἥτις πιθανώτατα ἀπετέλει παράρτημα τοῦ ἱεροῦ καὶ ἐχρησίμευε πρὸς παραμονὴν τῶν προσερχομένων πρὸς ἰατρείαν εἰς τὸ ἱερόν. Ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ εὑρέθη μεγάλη μαρμαρίνη στήλη, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶνε ἐπηγραμμένες κατάλογος τῶν ἐγγραφέντων εἰς τοὺς ἐφήβους Ἐρετριέων καθ' ὡρισμένον ἔτος.

Πρὸς τούτοις τὸ ψηφιδωτὸν τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ καθαρισθὲν ἀπεδείχθη, ὅτι ἔχει παράστασιν μεγάλου κροκοδείλου καὶ ταῶ (παγωνιοῦ) περιβαλλομένην ὑπὸ πλαισίου ἐκ μαιάνδρου καὶ ἄλλων κοσμημάτων. Διὰ ψηφίδων ὁμοίως εἶνε ἐπὶ τοῦ δαπέδου τῆς αὐλῆς γεγραμμένη ἐπιγραφὴ γνωρίζουσα ἡμῖν, ὅτι «Ἀλέξιππος ὁ υἱὸς τοῦ Ἄγνωνος καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Κλεαρέτη, ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀμφικίου, ἐδαπάνησαν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ψηφιδωτοῦ δαπέδου καὶ τῶν κονιαμάτων τῶν τοίχων τοῦ ἱεροῦ». Παρὰ τὸ ἱερὸν εὑρέθησαν τὰ θεμέλια καὶ ἑτέρου μεγάλου παραρτήματος τούτου, ἔχοντος θραύσματα πλησίον τῶν τοίχων.

—Τὸ ὑπὸ τῆς κ. Σοφ. Σλῆμαν προκηρυχθὲν βραβεῖον διὰ τὴν συγγραφὴν ἔργου σκοποῦντος εἰς τὴν ἐξιστόρισιν τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ Κρήτῃ γενομένων μέχρι τοῦδε ἐργασιῶν περὶ τοῦ Μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸν βίον καὶ τὸ ἔργον τοῦ Σλῆμαν, ἀπενεμήθη εἰς τὸ μόνον ὑποβληθὲν σύγγραμμα τοῦ κ. Κ. Κουρουνιώτη.

— Εἰς τὸν διαγωνισμὸν δύο ἐφόρων ἀρχαιοτήτων ἐπέτυχον οἱ κ.κ. Α. Φιλαδελφεὺς καὶ Δ. Εὐαγγελίδης.

— Παρὰ τὸ Ἀργοστόλιον, ἐν τῷ ἐκτεταμένῳ νεκροταφείῳ τῆς Μυκηναϊκῆς ἐποχῆς, ἀνεκαλύφθη νέος πλουσιώτατος τάφος, λελαξευμένος ἐν τῷ βράχῳ ἐν σχήματι θαλάμου. Ἐντὸς αὐτοῦ εὑρέθησαν πλεῖστα πήλινα ἐζωγραφισμένα ἀγγεῖα, δύο χαλκᾶ ξίφη λαμπρᾶς διατηρήσεως, ἄλλα μικρὰ χαλκᾶ ἐγχειρίδια, μία μεγάλη χαλκῆ περόνη, πολλαὶ χρυσαῖ καὶ ὑάλινοι χάνδροι καὶ πλεῖστα μικρὰ κωνοειδῆ κομβία ἐκ στεατίτου.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Δώδεκα ὀκτάστιχα ποιηματάκια χωρὶς τίτλους, ὅλα ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὴν Ἀγάπη, μιὰ Ἀγάπη ἤρεμη καὶ μελαγχολική, ἀνετύπωσεν ἐκ τῶν «Γραμμάτων» ὁ κ. Πέτρος Μάγνης μὲ τὸν τίτλον τὰ **«Τραγούδια τῆς Σέμης»**. Ἔχει ἡ ποίησίς του κάτι τοῦ Ἄϊνε καὶ κάτι τοῦ Στεκέτη. Καὶ τὰ δώδεκα εἶνε τονισμένα εἰς τὴν αὐτὴν χορδήν. Ὁ ποιητὴς φαίνεται ἀρκετὰ νέος ἀκόμη εἰς τὰ χρόνια καὶ εἰς τὴν ποίησιν, μολονότι δὲ οἱ στίχοι του δὲν ἔχουν πρωτοτυπίαν δεικνύουν ἀρδὸν αἴσθημα καὶ ἐπιμέλειαν περὶ τὴν διατύπωσιν. Τὰ δύο τελευταῖα ποιήματα εἶνε καὶ τὰ καλύτερα. Γλωσσικῶς, μόνον εἰς ὀλιγίστας λέξεις (ὡς λ. χ. Παθῶνε τρικυμία, πέρασμα ἀγεριῶνε καὶ μετ' ὀλίγον Τῶν πάντων ἡ ὄψη), ἔδειξεν ἀπροσεξίαν ἀκαλαίσθητον.

*

Τὸ πρῶτον ἔργον ἑνὸς αἰσθαντικοῦ ποιητοῦ ἐκυκλοφόρησε – 32 σελίδες—μὲ ποιήματα γραφέντα εἰς ἕνα ἀπομακρυσμένο ἀλλὰ ποιητικὸ νησί, τὸ Καστελλόριζον, τὸ ὁποῖον διέρχεται πικρὰς ἡμέρας χωρισμοῦ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ὁ κ. Μιχαὴλ Πετρίδης τὸ ἔγραψε καὶ μετριοφρόνως τὸ ὠνόμασε **«Λογάκια»**. Τὸν ποιητὴν ἐμπνέει κάποια μυστικοπάθεια, ἡ ὁποία δὲν δέχεται εὔκολα τὸν χαλινὸν τοῦ ρυθμοῦ. Αἱ ἰδέαι ξεχειλίζουν καὶ πνίγουν τὴν ἁρμονίαν. Τὰ ποιήματα «Ἡ Ἐρημιὰ τοῦ Πόνου»—τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο καλύτερον ἂν ἦτο συντομώτερον—Ἔλα, —Στοὺς Τυράντους,—Τὸ Ρημάδι,—ὁ Ἐρχομός σου,—ἔχουν πολλὴν παραστατικότητα, ἐν γένει δὲ ὁ ποιητὴς εἶνε μᾶλλον ἀρρενωπὸς εἰς τὰς ἐμπνεύσεις του καὶ ἀτίθασσος εἰς τὰς διατυπώσεις του. Πῆρε—κατὰ τὴν φράσιν του—«τῆς νύχτας τὴ θωρηὰ καὶ τοῦ κεραυνοῦ τὸ βόγγο», διὰ νὰ στολίσῃ τὴν λύραν του. Ἰδιότητες, πρὸς ἃς ἀντιτίθεται ὁ ἤρεμος τίτλος τῆς συλλογῆς, τῆς ὁποίας ἐν τούτοις ἡ ἀνάγνωσις ὄχι μόνον ἐνδιαφέρουσα εἶνε, ἀλλὰ καὶ χρηστὰς ἐλπίδας δίδει ὅτι ὁ ἀναβάτης τοῦ Πηγάσου ἔχει τὸ σθένος νὰ σταθῇ ἐπάνω του, ὅταν μὲ τὸν καιρὸν αἰσθανθῇ βαθύτερον καὶ συνειδίσῃ εἰς ὑψηλοτέρας πτήσεις.

*

Ὁ κατὰ τοὺς τελευταίους ἑλλ. πολέμους ἀνταποκριτὴς τοῦ Παρισινοῦ «Χρόνου» κ. René Pyaux δίδει ὡραίας καὶ ἐμπνευσμένας περιγραφὰς τῆς βορείου Ἠπείρου, ἡ ὁποία ἀνησύχως ἀτενίζει εἰς τὸ ἀμφίρροπον μέλλον, καὶ τὴν ὁποίαν προσφυῶς ἀποκαλεῖ **Δυστυχισμένην Ἤπειρον**. Οἱ Ἅγιοι Σαράντα, ἡ Χειμάρρα, τὸ Δέλβινον, τὸ Ἀργυρόκαστρον, ἡ Κορυτσᾶ κ.λ.π. εἰκονίζονται ἀμερολήπτως ὑπὸ τοῦ περιηγηθέντος αὐτὰ φιλαλήθους δημοσιογράφου. Ἔκδοσις Γ. Φέξη.

*

Λόγος, *ἐκρωνηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐγκρίτου λυκειάρχου κ. Ἰακ. Δραγάτση κατὰ τὴν ἐνιαύσιον ἑορτὴν τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους. Πλήρης σοφῶν ὑποθηκῶν διὰ τὴν σπουδάζουσαν νεότητα καὶ πατριωτικῆς ἐξάρσεως.*

★

Ἐξεδόθη καὶ ὁ δεύτερος τόμος τῶν **Ἁπάντων** *Διονυσίου Λάτα, ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Δ. Ν. Λάτα, διδάκτορος τῆς Θεολογίας. Ἐν τῷ ἐκδοθέντι τόμῳ δημοσιεύονται λόγοι τοῦ εὐφραδοῦς ἱεράρχου, ἐν οἷς περὶ τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ Ἀρχιερέως, περὶ Εὐαγγελικῆς Δικαιοσύνης, περὶ Ἀγάπης τῶν ἐχθρῶν, περὶ καταδίκης τοῦ Ἰησοῦ, ὑπερέχει δὲ πάντων ὁ περὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπολογίας του.*

★

«Τὰ Μυστήρια τοῦ Πνευματισμοῦ». *Ἱστορικὴ ἀφήγησις τῶν πνευματιστικῶν φαινομένων τῶν παρουσιασθέντων ἐν Ἑλλάδι, γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ μακαρίτου δημοσιογράφου Κωστῆ Οἰκονόμου καὶ ἐκδιδομένη ἐπιμελείᾳ τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἡ μελέτη αὕτη ἐδημοσιεύθη τμηματικῶς εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ πρὸ ἐτῶν.*

★

Τὸ ποινικὸν τμῆμα τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ἐξέδωκεν εἰς τεῦχος **Στατιστικὴν τῶν φυλακῶν.** *Περιέχει πᾶσαν πληροφορίαν διὰ τὰ εἴδη τῶν ποινῶν, τὰ κτίρια τῶν φυλακῶν, τὸ προσωπικόν, τοὺς καταδίκους, τὰ δικαστήρια, τὰς ποινάς, τὰ ἀδικήματα, τὴν καταγωγὴν τῶν καταδίκων, τὰς τέχνας. Ἐκ τῆς στατιστικῆς ταύτης, σπουδαιοτάτης καὶ μετ' ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας συντεταγμένης, δύνανται νὰ ἐξαχθῶσι πλεῖσται καὶ σπουδαῖαι ἐγκληματολογικαὶ πληροφορίαι. Ἐπίσης περιέχει καὶ τοὺς νέους περὶ φυλακῶν νόμους.*

★

Ὁ κ. Ἄγγελος Σαλούτσης εἶνε Ζακύνθιος καὶ — ἴσως περιττὸν νὰ τὸ προσθέσωμεν — ποιητής. Ἐνεφανίσθη κάπως ἀργὰ εἰς τὴν πνευματικὴν παλαίστραν, ἀλλὰ ὁ ἐνθουσιασμός του εἶνε νεανικός. Εἰς τὰ **«Ἐθνικὰ τραγούδια»** *του, ὅλα ἀφιερωμένα εἰς τὴν ἔνδοξον Ἑλλάδα καὶ τοὺς συντελεστὰς τῶν πολεμικῶν θριάμβων της, ἀφῆκε νὰ ἠχήσῃ ἀπροσποίητος ἡ φωνὴ τῆς καρδιᾶς, εἰς μίαν ῥέουσαν ὁμοιοκαταληξίαν. Τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν ἀπηγγέλθησαν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ εἰς πατριωτικὰς τελετάς.*

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Οἱ κ. κ. Ν. Μιράντας καὶ Ε. Μαγκάκης, ἀνήκοντες εἰς τὴν φιλολογικὴν τάξιν τῶν «νέων», ἀλλὰ χωρὶς προλήψεις κατὰ τῶν παλαιῶν, εἰς μηνιαῖον δημοσίευμα, τὸν **«Κορυδαλὸν»** *ἀνέλαβον νὰ παρουσιάζουν νέους οἱ ὁποῖοι καίτοι κλείνουν μέσα των φωτιὰ δημιουργίας μένουν ἄγνωστοι καὶ παραπεταμένοι. Τὸ πρῶτον φύλλον δίδει χρηστοτάτας ἐλπίδας φιλοτίμου ἐργασίας. Ἀπὸ τὸν «Κορυδαλὸν» μανθάνομεν καὶ τὴν τραγικὴν εἴδησιν ὅτι ἱδρύεται καὶ ἐν Ἑλλάδι Μελλοντιστικὴ ἑταιρεία, πρωτοβουλίᾳ τοῦ κ. Παπαντωνίου, ἀδελφοῦ τοῦ φιλησυχωτάτου λογοτέχνου Ζαχαρία.*

Η ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΔΗΛΟΙ ὅτι

Ματαιωθέντος τοῦ θεολογικοῦ διαγωνίσματος Ι. Κουδούλη, προσκαλοῦνται οἱ κατὰ τὸ ἔτος 1913—1914 ἀριστοῦχοι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ὅσοι ἐπιθυμοῦσι νὰ μετάσχωσι τοῦ διαγωνισμοῦ τούτου, νὰ ὑποβάλωσι τὰς αἰτήσεις αὐτῶν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Πρυτανείας μέχρι τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 1914, ὁ δὲ διαγωνισμὸς θέλει ἐνεργηθῇ τῇ 15ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Ὁ Ἀντιπρύτανις
Ι. Ε. ΜΕΣΟΛΩΡΑΣ

Ὁ Ὑπογραμματεὺς
Ν. Π. Σουβλάκης

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

PALLAS

Πρῶτον ἤνοιξε τὰς πύλας του, μὲ τὸν Ψιλαντέρ. Ταινίαι καλλιτεχνικαί. Δράματα συγκινητικὰ καὶ κωμῳδίαι ἐξωφρενικαί. Ἡ Παρισινὴ κωμῳδὸς Γκρανδέ, ἡ Ἄστα Νιέλσεν, ἡ Ρίτα Σακέττο. Τὰ προγράμματα τοῦ κινηματογράφου Pallas ἔχουν ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον διότι προστίθενται καὶ αἱ Ἑλληνικαὶ actualités. Ὁ γάμος τοῦ Λευκοῦ Σταυροῦ καὶ ἡ παραλαβὴ τοῦ «Κιλκὶς» ἦσαν δύο ταινίαι πρώτης τάξεως. Ὀρχήστρα Βολονίνη, ἀπόγευμα καὶ βράδυ.

★ ★

PATHÉ

Εἰς τὴν κομψὴν αἴθουσαν τοῦ «Ἀττικοῦ» ἐκτυλίσσονται μεγαλοπρεπεῖς ταινίαι. Ἡ ὡραία Ρομπίν, ὁ Ἀλεξάνδρ, ὁ Σινιωρέ, ἡ διάσημος Ναπιερκόφσκα, ὁ νεκραναστὰς βασιλεὺς τοῦ γέλωτος Μὰξ Λίντερ ἐθριάμβευσαν. Αἱ νεώτεραι ταινίαι τοῦ ἐργοστασίου, ἕνεκα τοῦ πολέμου, προωρίσθησαν διὰ τὰς Ἀθήνας πρῶτον καὶ ἔπειτα θὰ σταλοῦν εἰς ἄλλας μεγαλουπόλεις. Ὀρχήστρα Δελ-Μπουόνο ἐλκυστικωτάτη.

ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΩΝ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΟΥ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΥΨ. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ

ΤΗΣ Α.Μ. ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΟΛΓΑΣ

Ὁδὸς Πανεπιστημίου 26 καὶ 26α.

Εἰς τὸ αὐτὸ πάντοτε εὐρύχωρον καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ὑγιεινὸν οἰκοδόμημα.

Περιλαμβάνει Νηπιαγωγεῖον, ἓξ τάξεις τοῦ Προτύπου, εἰς τὰς ὁποίας διδάσκουσιν ἀπὸ ἐτῶν πεπειραμέναι καὶ ἀφωσιωμέναι εἰς τὸ ἔργον διδασκάλισσαι, Σχολαρχεῖον, Γυμνασιακὰς τάξεις ἀπὸ εἰκοσαετίας ἀνεγνωρισμένας ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, εἰς ἃς ἡ διδασκαλία παρέχεται ἀπὸ τοὺς μᾶλλον διακεκριμένους καθηγητὰς τῶν ἐν Ἀθήναις Γυμνασίων.

Δεκαὶ μαθήτριαι ἐσωτερικαί, ἡμιτρόφιμοι, καὶ ἐξωτερικαί.

Ξέναι γλῶσσαι: Γαλλική, Ἀγγλική, Γερμανικὴ καὶ Ἰταλική.

Ἐξάσκησις εἰς τὴν Οἰκοκυρικήν.

Γυμναστικὴ Σουηδική, Ζωγραφική, Πυρογραφία, Μουσική, Χορός.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΝ

"ΤΟ ΠΑΛΛΑΔΙΟΝ,,

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΑΤΖΗΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Ὁδὸς Ἀχαρνῶν 17 Α

Περιλαμβάνει νηπιαγωγεῖον, τετρατάξιον δημοτικὸν σχολεῖον, Ἑλλ. σχολεῖον, τρεῖς γυμνασιακὰς τάξεις καὶ ἐμπορικὴν σχολήν. Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν σχολικὸν ἔτος ἐφοίτησαν 334 μαθηταί, ἐξ ὧν 53 ἐσωτερικοί.

Κατιονισμὸς ἀποστέλλεται παντὶ αἰτοῦντι.

Ἡ μακρὰ πεῖρα τοῦ κ. Χατζημμανουὴλ διατελέσαντος ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν καθηγητοῦ καὶ ἡ διοικητικὴ αὐτοῦ ἱκανότης εἰσὶν αἱ ἄκισται τῶν συστάσεων.

— ΤΥΠΟΙΣ "ΑΥΓΗΣ ΑΘΗΝΩΝ,, ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ 2567 —